

DE PROFEET MICHA.

Het Boek der Profetieën van Micha, den Moraschtiet, bevat den hoofdzakelijken inhoud van de redenen, welke de Profeet, in den Naam des Heeren, op verschillende tijden heeft uitgesproken.

Hij profeteerde in denzelfden tijd als de Profeet Jesaja in Jeruzalem, en sprak wel tegen geheel het volk Israël, maar inzonderheid tegen het rijk van Juda.

Geboortig uit Moreshet, een stedeke in de nabijheid van Gath, heeft hij ongeveer 60 jaren zijn ambt vervuld, in een tijd, toen het zedelijk verderf des volks tot een zeer bedenkelijke hoogte was geklommen.

Met den Profeet Jesaja heeft hij gemeen, de stoutheid en verhevenheid van gedachte, de levendigheid van stijl en de rijkdom van beelden, met den Profeet Hosea, de snelle overgang van dreiging tot belofte of van belofte tot dreiging.

Het Boek laat zich verdelen in drie delen.

Het eerste deel (Hoofdst. 1 en 2) bevat de dreiging tegen Juda, vanwege hare zonde en ongerechtigheid, met de straf, aan Samaria overgekomen, maar ook de belofte van heil en redding.

Het tweede deel (Hoofdst. 3-5) behelst de voorspelling omtrent de verheerlijking van de theokratie, inzonderheid van de komst van den Messias.

Het derde deel (Hoofdst. 6 en 7) heeft tot inhoud, zowel dreiging als belofte, opdat het volk van den verkeerden weg worde teruggebracht, en de gelovigen met de heerlijkste beloften getroost.

HOOFDSTUK 1.

VERWOESTING VAN JUDA EN SAMARIA OM DE AFGODERIJ.

1. Het woord des HEEREN, dat geschied is (Deut. 18:22) tot Micha (of zo als de naam in zijn geheel luidt: Michajahoe d. i. wie is als Jehova? waar is zulk een God als Gij zijt 1), den Moraschtiet 2), van Moreshet-Gath d. i. van Moreshet bij de Filistijnse hoofdstad Gath (Hoofdst. 1:14), in de vlakte van Juda, niet te verwisselen met het in de nabijheid gelegene Maresa (Joz. 15:14. 2 Kron. 11:8) in de dagen van Jotham(758-42), Achaz (742-27) en Jehizkia (727-698), wettige koningen van Juda) dat hij in den geest gezien heeft over Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden der beide rijken, en dus over het gehele land van Israël, welker lotgevallen toch van die der hoofdsteden afhingen.

1) Ten allen tijde waren er in Israël talrijke personen, die in hun namen voor zichzelf en voor hun volksgenoten ene altijddurende, rondwandelende prediking waren van het heerlijke wezen en de grote daden van Jehova, hunnen God, alsmede daarvan hoe het hart voor Hem moet gezind zijn, wat men van Hem bidden en verwachten moet; en ten allen tijde vond zich ieder lid van het Israëlietische volk door zulk ene prediking rondom omgeven. Dit was des te meer het geval, daar de namen in het Oude Oosten veelal gene dode niets betekenende, conventionele eigennamen waren, maar zinrijke, levensvolle aanduidingen van het wezen of van ene karakteristieke eigenaardigheid van degene, die ze droeg. Zulke namen leefden voor de oude Israëlieten, daar de betekenis der met den naam Gods saamgestelde woorden, ook die, welke uit den ouden tijd waren overgekomen, bijna altijd duidelijk was, en door het schone, diepe, zinrijke en opbouwende, dat zij had, noodzakelijk in 't oog viel. De namen speelden in de geschiedenis hunner stamvaders ene zo betekenisvolle en gewichtige rol. Hun profeten knoopten zo dikwijls aan den naam hun uitspraken vast, veranderden ze, en legden in nieuw gevormde, symbolische namen hun betekenis neer. Daardoor meest de opmerkzaamheid van Israël zeer op de betekenis der namen worden gevestigd: Men komt, als men de woorden: "Wie is een God, gelijk Gij enz. in Hoofdst. 7:18 leest, onwillekeurig tot de gedachte, dat Micha op zijn naam zal hebben gezinspeeld. Als wij de zaak nader overwegen, wordt die gedachte door zoveel gesteund, dat men nauwelijks aan de juistheid daarvan zou kunnen twijfelen (vgl. Hoofdst. 7:8).

2) Door deze bijvoeging van zijn vaderland wordt onze Profeet van den anderen Profeet Micha, den zoon van Jemla (1 Kon. 22:8) als ook van andere personen van denzelfden naam in het O. T. van welke er nog 10 zijn, onderscheiden.

3) Alzo zou Micha's werkzaamheid even lang als die van Hosea hebben geduurd, het zou ook ene tijdruimte van bijna 60 jaren zijn. Daar toch aan de ene zijde zulk een verval, als Micha bestraft, eerst in den lateren tijd van Jothams regering begon, de aanvang van zijne regering ene soort van bloeitijd voor Juda was, aan de andere zijde in het gehele Boek het rijk der tien stammen als nog bestaande wordt verondersteld, dat toch reeds in het 6de jaar van Hizkia verwoest is, zo is Micha's werkzaamheid ene tijdruimte, die zeker de helft daarvan niet bedraagt, en wij zullen wel gelijk hebben, wanneer wij het middelpunt daarvan in den tijd van koning Achaz zien.

Micha is dus een oudere tijdgenoot van Jesaja, en staat in ieder opzicht dezen zeer nabij (2 Kon. 15:36). Even als Jesaja behoort ook Micha tot den tijd der grote verandering in de 2e helft van de 8e eeuw v. Chr. toen kort vóór zijn zinken het Assyrische rijk onder Salmanasser tot het toppunt zijner kracht zich verhief, en met onwederstaanbare kracht de door Amos (1 en 2) voorzegde wereldebewegingen van het oordeel Gods over de volken van West-Azië naar Afrika overbracht. Even als de werkzaamheid van Jesaja behoort ook de zijne tot het rijk van Juda; beide staan op hetzelfde toppunt van profeteren, en zijn zowel in de straffende als ook de belovende delen hunner boeken zeer verwant. Ook Micha bestraft voornamelijk het zedelijk verderf van de groten en machtigen van het rijk van Juda, en maakt Zion en Jeruzalem tot middelpunt zijner voorzeggingen, terwijl hij het rijk der tien stammen met zijne hoofdstad Samaria niet meer dan van ter zijde aanroert. Hieruit zowel als uit het gewichtig bericht van Jer. 26:18 vv. is te besluiten, dat Micha te Jeruzalem zelf geleefd en voorzegd heeft. Daar treden namelijk mannen op van de oudsten van Juda, om Jeremia, die wegens zijne voorzeggingen van Jeruzalems ondergang van ene doodmisdaad is aangeklaagd, te rechtvaardigen. Zij stellen daarom met woordelijke aanhaling van Hoofdst. 3:12 voor, dat Micha in de dagen van Hizkia ook de verwoesting van Jeruzalem heeft geprofeteerd, en toch heeft Hizkia en geheel Juda hem niet gedood, maar integendeel geëerd en zich verootmoedigd. Deze plaats maakt den inhoud van vs. 1 ondubbelzinnig.

Voordat wij nu tot verklaring van den Profeet overgaan, stellen wij ons voor, hoe bij de vorige profeten en volgens de Boeken der koningen de aard was der tijdsomstandigheden, onder welke de Profeet zijne voorzeggingen uitsprak. Er zijn twee zaken, die Micha's tijd kenschetsen, namelijk vooreerst een steeds dieper verval van het volk Gods in Juda, zowel als in Israël, en ten tweede ene steeds grotere machtsontwikkeling van Assyrië. Deze beide moeten bij de beschouwing van ons geschrift wel in 't oog worden gehouden. Het was schijnbaar een betere tijd, die met Uzzia, den zoon van Jotham, voor Juda begon; deze had in zijn vader een zeer afmanend voorbeeld gehad, en zich dat wijselijk ten nutte gemaakt; Juda ging onder hem een nieuwen bloei tegemoet. Maar het volk was voor zulk een geluk niet bekwam, de uitwendige welvaart maakte het gerust en overmoedig, ene uiterlijke vroomheid nam meer en meer de overhand, weelde en pronkzucht werden steeds algemeen. Met rasse schreden naderde de jammervolle tijd, welke volgen moest. En nauwelijks had Jotham de ogen gesloten of het werd anders. Een 20-jarig jongeling was Jothams zoon, Achaz, een zwak man vol dwaze luimen, sterk in het vergeten van God en in afgodendienst. De heidense partij had onder hem spoedig de overhand verkregen, en de dienst van Baäl en Moloch, gelijk alle andere soorten van afgoderij kwamen overal in zwang, nauwelijks was er ene soort van heidense verkeerdheid die niet in Juda zou kunnen worden gevonden. Het kwam zelfs zo ver, dat Achaz den tempel des Heeren liet sluiten, hetwelk vóór hem nog geen Davids zoon had gedaan, en na hem niemand meer heeft gewaagd. En wanneer nu de koning voorging in alle gruwelen der afgoderij, wat was dan van het volk te wachten? Het was zo treurig in 't land gesteld, dat zelfs zijn voortreffelijke zoon Hizkia, die met ernst ene hervorming zich voornam, slechts langzamerhand daarmee kon doorgaan. Zo gaat van Jothams laatsten tijd tot het begin van Hizkia's tijd een voortgaande keten van zonden en gruwelen, welke Juda steeds dieper in 't verderf stortten. En niet minder treurig was het gesteld in het rijk der tien stammen. Hier regeerde eerst Pekah, een dapper soldaat, die goed het zwaard wist te hanteren, maar dat was ook alles. Hij dacht, dat hij zijn wankelend rijk zou kunnen helpen, wanneer hij

het op kosten van het niet minder wankelend broederrijk vergrootte; en alzo vormt oorlog met Juda den hoofdinhoud zijner regering; het gevolg was, dat hij daardoor zijn rijk in steeds dieper verderf stortte. De verwarring was zo groot, dat Hosea, die dezen Pekah door ene zamenzwering troon, rijk en leven ontnomen had, eerst na ongeveer 8 jaren den troon te Samaria kon beklimmen. Maar Hosea wist juist zo weinig te helpen: hij dacht bij Egypte bescherming tegen den dreigenden storm te vinden, en bespoedigde daardoor slechts het onweder, dat dreigend boven het wankelend rijk stond. Dat was de toestand van de beide broederrijken in Micha's tijd. Het is verder zeer opmerkelijk, hoe met het toenemen van het verval onder Gods volk het Assyrische rijk in macht toeneemt, en met zijne legers het heilige land steeds naderbij komt, ja door diens koningen bijna met geweld wordt ingehaald; het verblinde volk bracht zijne tuchtroede, welke voor hem bestemd was, zelf in het land. Steeds breidde Assur's macht zich uit; het ene land na het andere had zij reeds weggenomen; ieder kon het met zijne ogen zien, hoe het steeds meer ene veroverende wereldmacht werd, welke alles wilde verslinden; ja in het rijk der tien stammen waren Assyrië's plannen en gedachten reeds openbaar geworden. Menahems aanzoek om hulp was daarmee geëindigd, dat een gedeelte van Israël naar Assyrië werd weggevoerd. En toch was Achaz zo verblind, dat hij in zijnen nood zich juist tot Assyrië om hulp wendde, en aan dit rijk, dat slechts loerde op gelegenheid om zich uit te breiden den weg in zijn land baande. Tiglath-Pilezer, de Assyrische koning, hielp wel eerst, want het was hem niet minder welkom in Israëls en Syriërs betrekkingen de hand te kunnen slaan, en hoe zal hij zich hebben verheugd, toen hij in beide landen zulke grote overwinningen had behaald! Toen dit geschied was, toonde hij wat hij eigenlijk wilde. Als een stroom overdekte hij met zijne legers ook Juda; reeds stond hij voor de hoofdstad des lands, en slechts onmetelijke geschenken, en de belofte van jaarlijkse schatting bewogen hem eindelijk om heen te gaan. Als vazal van Assyrië mocht Achaz zijne regering nog voortzetten. Zo was Juda even als Israël den Assyrischen koning schatplichtig; de beide rijken waren hem nog wel niet onderworpen, nog bestond een schijn van vrijheid en zelfstandigheid, nog waren er eigen koningen in het land, en steeds had nog kunnen worden geholpen, wanneer men zich maar tot den waren Helper had gewend. Maar reeds was Assyrië als ene donkere onweerswolk, die schrikkelijk dreigend over beide rijken hing, en er behoefde nog maar iets te geschieden dan was het met Juda en Israël gedaan; naar den mens gezien, was het alleen de genade van den koning van Assyrië, die aan de beide rijken nog een kommervol aanzijn toestond. Toch is het niet te ontkennen, dat het in Juda anders gesteld was dan in het rijk der tien stammen. Samaria had Davids huis verlaten; het had des Heeren heiligdom los gelaten, een koning zat op den troon, die niets wist van hetgeen tot heil voor zijn volk dienen kon. Hoe geheel anders was het te Jeruzalem gesteld. Het was diep, zeer diep gevallen, maar toch zat nog Davids huis op den troon, nog stond des Heeren heiligdom, ja juist nu had een spruit van David den troon beklommen, die alle verwachtingen van een beteren tijd weer opwekte. Hizkia was koning in Juda geworden, hoe moesten niet alle betergezinden in het rijk nieuwen moed vatten? Kwamen steeds nieuwe gerichten over Juda, er was toch na de kastijding weer hoop op een beteren tijd, en hoe geheel anders moest een Profeet des Heeren op Juda's toekomst zien, dan op die van Samaria.

Evenmin als Hosea's Boek is dat van Micha ene verzameling van door hem op verschillende tijden gehoudene redenen, maar veeleer ene welgeordende, goed afgeronde samenvatting der hoofdgedachten van redenen, welke de Heere hem gaf uit te spreken. Aan het slot zijner

werkzaamheid in den tijd van Hizkia, ongeveer tussen 727 en 722, gaf hij een beeld daarvan in een overzicht van het geheel, en liet dat aan zijn volk als ene erfenis achter. Dit zijn geschrift las hij volgens Jer. 26:18 v. den koning en het volk te Jeruzalem zelf voor, en zijn woord maakte een groten indruk. Het geheel is duidelijk in 3 delen afgedeeld, waarvan elk met een nadrukkelijk "hoort!" begint. I. Hoofdst. 1 en 2. II. Hoofdst 3-5. III. Hoofdst. 6. ieder van deze delen gaat in juisten samenhang van gedachten, van berisping tot bedreiging van straf, en van deze tot belofte voort.

2.

A. De eerste rede (Hoofdst. 1 en 2) is voornamelijk van bestraffenden en dreigenden aard. Eerst aan het einde daarvan dringt door de onwederswolken van het gericht de zon der genade met helder licht door. Zij is in 3 delen verdeeld: in 't eerste (Hoofdst. 1:2-16) wordt het gericht Gods aan Samaria en het rijk van Juda en Jeruzalem aangekondigd; in het tweede (Hoofdst. 2:1-11) wordt dit gericht als door de menigte der zonden, in 't bijzonder die der groten en machtigen onder het volk veroorzaakt, aangewezen; in het derde (Hoofdst. 2:12, 13) voegt de Profeet er de belofte bij, dat na dit gericht het overblijfsel, van het gehele volk Israël, hetwelk zich bekeert, gered en verheerlijkt zal worden.

I. Vs. 2-16. Alle volken, ja, de gehele aarde en al wat daarop is en leeft, moeten letten op de verkondiging, welke de Profeet in den naam des Heeren wil uitspreken. Moge de Heere over degenen, die op zijne oproeping gene boete doen, door vervulling van zijne dreigingen getuigenis geven voor de waarheid zijner woorden, en voor den ernst zijner waarschuwing. Dan zal de Heere uit zijn heiligdom in den hemel tot de aarde nederdalen en voor haar tot een verterend vuur worden. Want het doel is, de zonden van Zijn volk Israël, welke de plaats van haren oorsprong in de beide hoofdsteden hebben, te bezoeken. Haar zal vooral het gericht treffen, en wel in de eerste plaats het afgodische Samaria. Het zal met alle zijne afgodsbeelden van den aardbodem worden verdelgd. Daarover wil de Profeet luide klagen, hij wil als een gevangene heengaan, om aan het volk van Juda het dreigend gericht duidelijk voor ogen te schilderen. Want de onheilbare slagen, welke het broederrijk en vooral Samaria treffen, zullen tot Jeruzalem worden gevoeld, het gericht zal zich van Samaria ook over Juda, Jeruzalem en zijne ganse omgeving uitbreiden. Dan zal Zion klagen en treuren over de beroving zijner kinderen.

2. Hoort naar mij, gij volken allemaal! 1) merk op mijn woord, gij aarde, mitsgaders derzelve volheid al wat haar vervult (Jes. 1:2. Deut. 32:1. 1 Kon. 22:28 1); de Heere HEERE van hemel en aarde, die het recht heeft u voor Zich te vergaderen, nu zal tot een getuige) zijn tegen ulieden tegen Samaria en Jeruzalem (vs. 1) die van Hem zijt afgefallen; de Heere zal uit den tempel Zijner heiligheid, uit den hemel, waarin Hij Zijnen troon heeft, Zijn oordeel over u zenden, en het woord van Zijnen Profeet bevestigen.

1) Alle volken, ja de ganse aarde met alle schepselen op haar moeten horen, omdat het gericht, hetwelk de Profeet moet verkondigen, de ganse aarde aangaat, omdat het gericht over het volk Israël met het gericht over de gehele aarde samenhangt en een deel daarvan uitmaakt. Opzettelijk begint Micha zijne voorzegging met dezelfde woorden, met welke zijn andere

naamgenoot, de zoon van Jemla (1 Kon. 22:28) de zijne gesloten had. Op deze wijze wilde onze Profeet zijne werkzaamheid voorstellen als ene voortzetting van die van zijnen voorganger Micha. Vergelijkt men het Boek der profetieën van onzen Profeet met den toestand en de werkzaamheid van dien ouderen Micha, zo merkt men gemakkelijk overeenkomst op. Even als de zoon van Jemla, zou moet ook onze Micha tegen valse profeten als verleiders des volks strijden (vgl. Hoofdst. 2:6, 11; 3:5, 11). Gelijk gene den goddelozen koning Achab, zo moet deze den koning van beide rijken het gericht Gods voor hun zonden aankondigen, en hij doet dit zo, dat hij in zijne uitdrukkingen veelvoudig op de voorzegging van den ouderen Micha wijst.

Het "tot getuigen zijn tegen ulieden, " ziet niet op de volken, die in het begin van dit vers worden aangesproken, maar op het volk Israëls, zowel op het rijk der Tien, als dat der Twee stammen, die allen te samen van den Heere God waren afgevallen. Dat als getuige optreden zou openbaar worden in het uitoefenen van de strafgerichten.

3. Want ziet, a) de HEERE gaat nu spoedig uit van Zijneheilige b) plaats 1) die Hij in den hemel met zijne majesteit vervult, en Hij zal tot openbaring van Zijnen toorn en van Zijn gericht over alle goddeloosheid nederdalen, en treden op de c) hoogten der aarde.

a) Jes. 26:21. b) Ps. 115:3. c) Deut. 32:13; 33:29.

1) God zelf zal tegen hen verschijnen. Zij roemen op zichzelf en op hun betrekking op God, alsof dit hen zou beveiligen. Maar ofschoon God nooit het geloof des oprechten beschaamd maakt, zo zal hij toch de vermetelheid der geveinsden teleurstellen. Want ziet de Heere gaat uit Zijn plaats, verlaat Zijn genadetroon, waar zij dachten Hem vast te hebben en Hij bereidt Zijn troon tot het gericht. Zijne heerlijkheid vertrekt, want zij drijven ze van zich. Gods weg omtrent Zijn volk was lang een weg van genade geweest, maar nu verandert Hij zijn weg. Hij trekt uit Zijn plaats en zal neerkomen.

Niet meer in den weg van barmhartigheid zal de Heere onder Zijn volk verschijnen, maar in dien van oordeel en gericht. Hij zal zich openbaren als een verterend vuur voor den zondaar. De troon der genade is voor het volk de troon des gericht geworden.

4. En de bergen zullen a) onder Hem als voor een verterend vuur smelten, en de dalen door Zijne watervloeden gekloofd worden, gelijk was versmelt voor het vuur, gelijk wateren, die uitgestort worden in de laagte, zo zullen voor Zijnen troon bergen en dalen geheel worden opgelost.

a) Ps. 97:5. Amos 9:5.

Gods verschijning ten gerichte, en de verwoestende werkingen daarvan worden hier geschilderd met uitdrukkingen, welke aan onweders en aardbevingen ontleend zijn. Eerst legeren zich de duistere onweerswolken op de hoogte der bergen, dan flikkeren daaruit de alles verpletterende bliksemen, eindelijk stort zich de stromende regen uit hen neer, scheurt nieuwe dalen en vervult de oude. Ook elders in de Heilige Schrift komt het onweder voor als

het aardse afbeeldsel ja als voertuig of werktuig van het gericht Gods. Want "even als de zaligheid komt met den vrede der natuur (Jes. 11) zo komt het gericht met ontzaglijke verstoringen der natuur (Matth. 24:7, 29), want het is de consequentie der zonde, welke de harmonie der wereld heeft opgeheven.

5. Dit alles zal echter geschieden om de overtreding van Jakob, en om de zonden van het huis Israëls d. i. van het gehele volk: wie is het begin van de overtreding van Jakob, het afgevalen rijk der tien stammen? is het niet Samaria, het geheel en al met zonde vervulde, tot zonde geworden? Deze is de plaats, waarvan de zonde is uitgegaan, die het gehele land heeft verpest en verontreinigd. En wie van de hoogten (1 Kor. 3:2) van Juda is het, door welke Mijn naam voortdurend wordt ontheiligd? is het niet Jeruzalem 1), dat op hoogten is gebouwd, en door hoogten is omgeven, welke als heiligdommen Gods moesten zijn, maar nu afgodsbergen zijn geworden?

1) Uiterlijke voorrechten en belijdenissen zullen een zondig volk tegen Gods oordelen niet beveiligen. Indien er zonden in het huis van Israël worden gevonden indien Jakob schuldig is aan overtreding en afval, zal God hem niet verschonen; neen, hij zal hen eerst straffen, want hun zonden zijn de allerergste voor Hem, want zij zijn meest versmadende.

6. Daarom kan het niet twijfelachtig zijn, wien deze openbaring van toorn en oordeel Gods aangaat, en zal Ik Samaria voor allen stellen tot enen steenhoop des velds, tot enen hoop van op het veld zaamgelezene stenen: tot plantingen eens wijngaards. Ik wil het zolang verwoesten, dat landlieden de uitgestorven streek tot akkerland, de vette landstreek tot wijnbergen zullen maken, en Ik zal hare stenen van de hoogte, waarop zij ligt, in de vallei storten, en hare fondamenteën ontdekken, haar tot den grond verwoesten.

Vergel. omtrent de letterlijke vervulling dezer profetie 1 Kon. 16:24

Waar de mens zonder God bouwt, daar moge het ook nog zo vast op sterken grond met stenen zijn zaamgevoegd, de storm van boven verbreekt, ontbloot den grond en slingert de stenen uit elkaar. Het allervaste kerksysteem, wanneer het voor God in zijne substantie tot zonde wordt, is voor Gods hand een spinneweb. De gerichtsdaeden Gods zijn declaratief. Terwijl het den grond ontbloot, openbaart het, dat die zondig is, en daarmee is de vernietiging uitgesproken.

7. En al hare gesnedene, uit steen gehouwen beelden van afgoden zullen vermorzeld worden, en al hare hoeren-beloningen, al de kostbaarheden en schatten, welke zij den afgodsbeelden der gouden kalveren en hunnen altaren als geschenken hebben gewijd, en met welke zij hun geestelijke hoererij als het ware betaald hebben, zullen met vuur verbrand worden, en al hare afgoden zal Ik stellen tot ene woestheid, zodat noch zij, noch de plaats, waar zij hebben gestaan, ooit zal worden gevonden; want zij heeft ze, al die dingen van den valschen godsdienst, van hoerenloon vergaderd, door geschenken en afgodendienaars verworven en zamengebracht, en zij zullen tot hoerenloon wederkeren, doordat de vijanden, die de stad zullen veroveren en verwoesten, hen mede wegvoeren en tot hunnen afgodendienst zullen besteden (Jes. 46:1 v. Dan. 1:2).

Is niet alles hoerenloon wat men daardoor verkrijgt, dat men het houdt met de grote hoer, de wereld? En hoe zoekt men haar niet in alles welgevallig en ten dienste te zijn, opdat men daardoor iets verkrijge, een weinig eer of ene goede bezoldiging, een postje of iets dergelijke, zich gunst en vriendschap te verwerven of die te bevestigen. Zo heeft men zijn loon weg, en heeft verder niets te wachten dan het gericht des vuurs, dat de hoer met hare liefhebbers zal treffen.

8. Hierom zal Ik, wien de Heere die schrikkelijke dingen heeft geopenbaard en bevolen heeft uit te spreken, misbaar bedrijven en huilen; Ik zal met mijne broeders in Juda, tot welke zich dit strafgericht in Juda ook zal uitbreiden, als een gevangene beroofd en naakt gaan, want ook mijne broeders zullen eens als ballingen moeten heengaan; ik zaldaarover misbaar maken als de draken, (de jakhalzen, Richt. 15:5 1), en treuring als de jonge struisen (Job. 30:29).

Het behoort tot het godmenselijke in den aard der profetie, dat de profeten aan de ene zijde boven het volk staande, schijnbaar zonder medelijden de raadsbesluiten der Goddelijke gerechtigheid uitspreken, aan de andere zijde als volksgenoten het diepste leed medegevoelen.

De droefheid van den Profeet en het in optocht heengaan als van een gevangene zonder opperkleed moet niet alleen het medelijden uitdrukken voor het lot van zijn volk, maar hij wil tevens zich zelve maken tot ene werkelijke profetie van hetgeen Juda wacht. Hij maakt in zijn eigen persoon het toekomstige lot des volks zichtbaar.

Een slaaf en balling ging immer zonder opperkleed, om daarmee zijn afhankelijkheid staat aan te duiden. Alzo wil de Profeet hier in zijn persoon den staat van balling afbeelden, opdat het volk wete dat des Heeren oordelen gewis zijn.

9. Ja Juda mag niet klagen; want hare, Samaria's, plagen zijn dodelijk, ten gevolge van het gericht, dat over haar is losgebarsten; want zij zijn gekomen tot aan Juda; hij is geraakt tot aan de poort mijns volks, tot aan Jeruzalem, de vijand is genaderd tot aan de hoofdstad, waar mijn volk uit en ingaat, en de tempel des Heeren staat.

10. Hoe zullen de Filistijnen jubelen over het ongeluk, dat des Heeren land zal treffen! Wanneer ge daarom voor den vijand zult vluchten, verkondigt het niet te Gath, 1) de grensstad der Filistijnen; weent zo jammerlijk niet over uw ongeluk, dat zij het horen, maar onderdrukt liever uwe smart; wentelt U in het stof, in het huis van Afra (liever te Beth-hofra = huis des lofs, in den stem van Benjamin bij Bethel) van smart over de verwoesting der stad.

1) De woorden: "verkondigt het niet te Gath, " ontleent de Profeet opzettelijk aan de klacht van David over den dood van Saul en Jonathan (2 Sam. 1:20). Deze toespeling is te opmerkelijker, daar ook bij deze katastrofe, welke de Profeet aankondigt, Israël zijn koning zal verliezen (Hoofdst. 4:9), maar nu David het lot van Saul zal ondergaan. In het volgende wijst Micha de stations aan, welke het leger der vijanden naar Jeruzalem doordringt; hij laat het zich vervolgens van daar over het gehele land verbreiden tot aan de zuidelijke grenzen, en de bewoners in ballingschap wegvoeren. Hij kiest echter steeds zulke plaatsen,

wier namen op enige wijze met hetgeen zij ondergingen in verband konden worden gebracht, zodat de gehele volgende afdeling ene keten van paronomassaieën (woordspelingen) vormt. Dit zijn gene ijdele spellingen. Zij hebben over 't algemeen praktische bedoeling. De bedreiging moet daardoor worden gelocaliseerd. Wie aan ene van de genoemde plaatsen dacht, in dien werd ook de gedachte aan het goddelijk gericht levendig. Jeruzalem wordt eerst (vs. 9) genoemd als het middelpunt van Juda's leven, dan komt het ten tweede male voor in vs. 12, in het midden van 5 plaatsen van Juda, die voorgaan, en 5. welke volgen, het tiental, de aanwijzing van volledigheid, daarop doelende, dat het gericht alles omvattende is. De vijf plaatsen, na Jeruzalem genoemd, zijn gezamenlijk ten zuiden daarvan gelegen. Dat men de 5 te voren genoemde noordelijk moet zoeken, het gericht dus hier, even als in Jes. 10:28 vv. in geografische orde van het noorden af voortgaat, blijkt daaruit, dat het eerstgenoemde Beth-Leophra (= Ofra) in het gebied van Benjamin lag, Bethaezel (= Azel) in de nabijheid van Jeruzalem.

2) Beter: Met stof bestrooi ik mij te Beth-leafra. De Profeet geeft hiermede zijn diepe treurigheid te kennen, om de ellende, welke over zijn volk staat te komen. Met as zijn hoofd bestrooien is dan ook teken van de diepste zielesmart.

11. Ga door, gij inwoners van Safir (= schone stad), ontbloot van uwe schoonheid, met blote schaamte; de inwoneres van Zaānan¹) (= uittocht), de stad tot uittrekken tegen den vijand steeds gereed, gaat niet uit, vrezend voor de vijanden verbergt zij zich achter de muren; rouwklage is te Beth-haezel (= nabij gelegen huis), nabij het leed gelegen: hij, de vijand, zal zijnen stand van ulieden nemen, hij zal alles verwoesten, zodat gij daar niet blijven kunt 2).

1) Safir niet te verwisselen met Samir, en Zaānan lagen zeker beide noordelijk van Jeruzalem, hun ligging is echter niet meer nauwkeurig te bepalen.

2) Het brede gedeelte van dit vers is van grote moeilijkheid, en daarom door de verklaarders verschillend vertaald en verklaard. Wij vinden daarin een woordspel: (haezel-ezelo). Latere verklaarders vertalen "de klacht van Beth-Haëzel (= huis daarnaast) over zijn ongeluk door de vijanden zal het u, wanneer gij tot haar vlucht, onmogelijk maken naast haar te staan, dat is daar te vertoeven, zo als men toch naar den naam der plaats zou verwachten.

12. Want de inwoneres van Marôth (= de bedroefde stad) is ziek 1) om des goeds wil, is niet in staat zich te vertroosten over haar verloren geluk, maar krimpt weg bij het zien van het ongeluk, dat om Jeruzalem over haar komt; want een kwaad van verwoesting en verbanning is van den HEERE over haar en alle andere steden afgedaald tot aan de poort van Jeruzalem 2).

1) Letterlijk staat er, kromt zich, gelijk een barende vrouw om al het goede dat zij, verloren heeft. Maroth is een tot nu toe onbekende plaats. Wat Jeruzalem zou wedervaren, zou ook haar te beurt vallen. Van daar haar benauwdheid en haar ellende.

2) Het is een opmerkelijk punt, dat wel moet worden opgemerkt, dat namelijk het ongeluk, oorlog, honger, kwade tijden en ziekte niet bij toeval ontstaan, maar straffen Gods zijn, welke God om de zonde en onboetvaardigheid aan Zijn volk toezendt.

13. Span de snelle dieren (lakeresch gelijkende in klank op lakisch) aan den wagen, gij inwoners van Lachis, (vaste stad in de vlakte van Juda, ten westen van Eleutheropolis, thans de ruïne Um-Lakis. Joz. 10:3). Rijd haastig heen of gij misschien het naderend strafgericht moogt ontkomen. Maar het zal onmogelijk zijn. Ja over u zal het oordeel zwaar zijn; want deze is de dochter Zions het beginsel de aanvang der zonde; van daar is voor de bewoners van Jeruzalem de zonde uitgegaan; want beken dat in u zijn in de eerste plaats Israëls overtredingen gevonden, 1) namelijk de afgoden van den beeldendienst van de 10 stammen, en deze hebben zich naar Jeruzalem en Juda verbreid.

1) Merk hier aan: Zij, die helpen, zonder in een land te brengen, maken zich maar gereed om zelf daaruit gedreven te worden. Zij moesten verwachten de eersten te zijn in de straf, die voorgangers in de zonde geweest zijn.

14. Daarom, o Jeruzalem geef geschenken (of geef een scheidbrief) aan Morascheth-Gaths 1) laat die stad varen, gij kunt op haar niet vertrouwen, de huizen van Achzib (= leugenstad), eveneens ten zuiden van Jeruzalem en van de vlakte van Juda gelegen (Joz. 15:44), zullen den koningen van Israël tot ene leugen zijn; zij zal haren naam leugenstad bevestigen en tot ene leugenbeek worden, die in den zomer verdroogt en de hoop van den reiziger om water te vinden, bedriegt (Job 6:15 vv.) d. i. ook deze stad zal voor de koningen verloren gaan.

1) Morescheth, de vaderstad van den Profeet door de bijvoeging "Gaths" duidelijk van het vs. 15 genoemde Moreschet onderscheiden, heeft overeenkomst van klank met Morasa = de verloofde. Op grond dier overeenkomst doelt de Profeet op de bekende gewoonte in Israël, dat de vader aan de dochter bij haar huwelijk uit het huis een geschenk pleegde te geven, en daarmee als het ware een brief van vrijlating. Zion zal aan zijne dochter Morescheth ook onvrijwillig een brief van loslating voor den vijand moeten geven.

15. Ik zal u nog enen erfgenaam toebrengen, namelijk den vijand, die u zal veroveren en in bezit nemen, gelijk gij eertijds, toen gij nog ene Kanaänietische stad waart, door Jozua en Israël veroverd en tot een erfdeel werd genomen, gij inwoneres van Marescha (= erfgerechtigheid van het volk) eveneens in de vlakte van Juda nabij Achzib gelegen, thans de ruïne Marasch (Joz. 15:44); hij de vijand zal komen tot aan Adullam, de spelonk, uit Davids geschiedenis bekend (1 Sam. 22:1) waarin men zich in tijden van gevaar verborg, ten noorden van Maresa; naar de spelonk gaat tot aan de heerlijkheid Israëls, daarheen vluchten de groten en machtigen.

16. Maak u kaal aan uw hoofd, en scheer u, gij bedroefde moeder Zions, om uwe troetelkinderen, de zonen van Juda; verwijd uwe kaalheid als de arend, die in Egypte en Syrië meermalen het voorste gedeelte van den kop kaal heeft en het achterdeel slechts met horte haren heeft bedekt: bedrijf rouwe, omdat zij, uwe kinderen, gevankelijk van u zijn weggevoerd.

Vergelijk over de gewoonte, om zich ondanks het verbod (Lev. 19:27) kaal te scheren als teken van grote rouwklacht: Deut. 14:2

Dat is ene harde, droevige prediking, even als wanneer iemand opstond en zei: "Hoort hoe het in korten tijd zal gaan. Ons land zal verwoest worden. De vijand zal komen. Gene vesting zal helpen. Dergelijke reden zouden tegenwoordig gevaarlijk, hard en niet te verdragen zijn, zodat men ze niet zou durven zeggen zonder bijzonder grote reden, hoewel de zonden overal in zwang zijn, zodat men van de toekomstige straffen wel zeker is.

Dat God door Zijnen Profeet deze donkere schilderij voor het volk laat ontwerpen, is een feit, dat hoop geeft. Want had Hij lust in het verderf der goddelozen, zo zou Hij hen dadelijk en zonder vele woorden te verliezen in het verderf laten lopen. Als Hij Zich nog zoveel moeite geeft om te bedreigen, kan dat dreigen alleen een teken zijn van Zijne lankmoedige liefde. De jongste dag heeft menig ernstig voorspel in voorafgaande dagen van Gods toorn, en het algemene gericht aan het einde wordt in vele voorafgaande gedeeltelijk gerichten over bijzondere volken afgebeeld.

De Profeet voorzegt in dit hoofdstuk niet enige bepaalde strafgerichten, maar het gericht over Juda in 't algemeen zonder bijzondere aanduidingen zijne verwezenlijking, zodat zijne verwezenlijking eigenlijk is tot stand gebracht door alle gerichten, welke over Juda van den inval en de verovering des lands door de Assyriërs onder Sanherib in den tijd van Hizkia tot aan de verstrooiing des volks door de Romeinen hebben plaats gehad.

HOOFDSTUK 2.

DE ZONDE DES VOLKS TEGEN DE TWEEDE TAFEL DER WET, EN DE GEDREIGDE STRAFFEN.

II. Vs. 1-11. De oorzaken van deze gerichten, welke den beiden rijken wachten, zijn vooral te ongerechtigheden en verdrukkingen, welke zich de groten en machtigen in Israël veroorloven. Daarom zal de Heere aan het volk ook zijne bezitting, zijn erfdeel Kanaän ontnemen. Tegen zulk ene voorzegging komen wel die machtige groten met hun valse profeten, die met hun leugenachtige woorden altijd het volk vleien, in verzet. Maar het volk, dat door beroving der vreedzame armen, der weduwen en wezen Gods lankmoedigheid en goedheid zo zeer misbruikt, brengt zelf de straf zijner verbanning uit het land te weeg. Bij deze verstoting van het volk zal het echter niet blijven. Eens zal de Heere Zijn volk weer verzamelen, en zelf voor hen heen trekken om alle banden te verbreken; hij zal ze vermeerderen en tot Zijn koninkrijk maken. Ook hier spreekt de Profeet zowel Zijne straf als Zijne belofte over het gehele volk in beide rijken uit, hoewel hij Juda in 't bijzonder bedoelt.

1. Wee dien, die tegen de armen en weerlozen ongerechtigheid bedenken en kwaad werken op hun legers, die des nachts, daar hun begeerlijkheid tot vermeerdering van hun goed hun geen rust gunt, allerlei schandelijke wel aangelegde plannen uitdenken, om den geringen het hun te ontnemen, in het licht van den morgenstond doen zij het, zij gunnen zich geen uitstel, dewijl het in de macht van hunlieder hand is, daar zij naar Gods arm en macht niet vragen, maar hun eigen arm hun enige God is (Jes. 5:8 vv.) of (zo ver hun macht slechts reikt).

2. En zij begeren akkers, en roven ze, en huizen, en nemen ze weg, hoewel gezegd is: gij zult niet begeren, also doen zij geweld aan den man en zijn huis, ja aan een iegelijk en zijne erfenis, welke toch de Heere als een onvervreemdbaar aandeel van het land der belofte heeft gegeven, met het nadrukkelijk gebod, dat het eigendom der verarmden en in schulden geraakten niet voor altijd door de rijken mocht worden gekocht. (Lev. 25:23 vv. 28).

3. Daarom, omdat gij opzettelijk en volgens vooraf beraamd plan Mijne geboden overtreedt, en uwe medemensen van have en goed berooft, also zegt de HEERE door mij: Ziet, Ik denk een kwaad over dit geslacht, welks goddeloze lieden zullen worden uitgeroeid. Het zal een juk zijn zeer zwaar, waaruit gijlieden uwe halzen niet zult uittrekken, en zo rechtop, met zo trots opgeheven hoofd niet zult kunnen gaan, want het zal ene boze tijd zijn, dien Ik over u breng.

4. Te dien dage zal men van de zijde uwer vijanden, die zich om uwe smart verheugen, een spreekwoord over ulieden opnemen, een spotlied op u maken, en men zal ene klagelijke klacht klagen in het midden van u, en zeggen in Israël: Wij zijn ten ene male verwoest; Hij de Heere, verwisselt mijns volks deel, Hij geeft het erfdeel van Israël aan enen vreemden, enen heidensen bezitter: hoe ontwendt, ontnemt Hij het mij! Hij deelt ze den heidenen uit, afwendende van ons tot anderen onze akkers 1).

1) In het Hebr. Lesjabeeb sadeenoe jechalleek. Beter: Den afvalligen verdeelt Hij onze akkers. Het klaaglied houdt derhalve in, dat de Heere God aan Zijn volk ontnemt, wat Hij eenmaal hun had gegeven, en aan de afvalligen, d. i. aan de heidenen, geeft de erve van Israël. En dat alleen om de zonde, die in de volgende verzen beschreven wordt.

5. Daarom zult gij, onrechtvaardige verdrukkers der armen! zonder uitzondering niemand hebben, die het snoer werpe in het lot 1); er zal niemand zijn, die een erfdeel heeft van het land in de gemeente des HEEREN, allen zullen geheel worden uitgeworpen.

1) De toespeling is hier op de oude verdeling des lands onder Jozua, toen "in de vergadering des Heeren" voor iederen stam en voor elk huisgezin het lot werd geworpen, dat hun aandeel in Kanaän bepaalde, 't welk hem vervolgens met het snoer werd toegemeten. Dit zou nu ene andere landverdeling zijn dan die vorige; hierin zou voor hem geen enkel lot geworpen worden, geen enkel meetsnoer voor hem zijn.

De goddelozen zullen voortaan geen deel hebben in de erve des Heeren. De strafbedreiging wordt hier verder voortgezet.

6. Profeteert gijlieden niet, zo zeggen zij, de valse profeten, tot ons, laat die profeteren, maar stoort hen niet meer, zo roepen anderen; zij profeteren niet als die andere profeten, die ons het goede boodschappen, zo zeggen weer zij, die den profeten Gods den mond willen stoppen. Ziet daar de gevolgen van 's Heeren woord, maar men wijkt niet af van smaadheden, niet van de zonde, welke smaad en schande ten gevolge heeft.

a) Jes. 30:10. Amos 7:16.

De valse profeten moeten beschouwd worden als de dienaars der verdorvene groten, als het bolwerk, dat deze aan de ware Profeten en hunnen invloed op het volk tegenstelden, ook aan het eigen geweten, zo als de stoffelijke macht overal naar zulke bondgenoten omziet.

7. O gij, die Jakobs huis geheten zijt, het volk dat zulk enen verheven naam heeft, en toch zo weinig verstaat, welke de wil des Heeren is, hoe spreekt gij aldus: Is dan de Geest of het geduld des HEEREN verkort; heeft Hij Zijne vorige lankmoedigheid, Zijn geduld met de zondaars verloren? zijn dat, wat gij predikt van ontzettende oordelen, Zijne werken? dat is onmogelijk; want dat zou strijden met Zijne liefde, die niet also kan toornen en straffen. Op zulke gedachten en woorden antwoordt u de Heere: Gij hebt gelijk, maar doen dan ook Mijne woorden geen goed, zijn zij niet vriendelijk en vol ontferming bij dien, die recht wandelt, die zonder leugen en bedrog in het hart Mijne wegen gaat en de zonde haat (Spr. 12:2)?

Het is ene dwaze inbeelding, dat God de zondaars niet zou kunnen straffen, omdat Hij barmhartig is. Willen zij Zijne barmhartigheid ondervinden, zo moeten zij zich bekeren.

Dat is de altijd nog steeds voortgezette manier, om de dreigingen Gods te ontwijken, namelijk, dat men zich zulke eigenzinnige gedachten van God maakt, en zich voorspiegelt dat het niet te denken is, dat God zou toornen. Lere men liever God uit Zijne woorden kennen.

Die het licht haat is met een verdichten troost wel voor ene poos gediend, maar niet doorgeholpen.

8. Maar gisteren, reeds sedert geruimen tijd en nog onlangs, stelde zich Mijn volk op tegen Mij en Mijne heilige geboden. Het stelde zich tot een vijand, tegenover een kleed, er op loerende, dat zij iemand zijn kleed ontroven, gij stroopt, om betaling te verkrijgen, enen mantel af van uwe arme schuldenaars, van degenen, die zeker, zonder iets kwaads te vermoeden voorbijgaan, wederkomende van den strijd. 1)

Zij maakten een prooi van mannen, vrouwen en kinderen. A. Van mannen, die langs den weg reisden, die gerust voorbijgingen, als mensen, afkerig van oorlog, die verre van enig kwaad oogmerk, maar vreedzaam heengingen naar hun wettige legersteden, op zulken vallen zij aan, alsof zij gevaarlijk waren of schadelijke mensen, en namen van hen den mantel en het kleed, dit is, zij plunderen hen van het opper- en onderkleed beide. Zij namen hunnen mantel weg en wilden ook den rok hebben. Zo barbaars behandelen zij den stillen in den lande, die, onschadelijk zijnde, niet gered worden, en zo te gemakkelijker een prooi worden. B. van vrouwen. Het was onmenselijk, ja, barbaars met vrouwen te handelen maar hetgeen zulks bijzonder verzwaarde, was, dat het vrouwen van Gods volk waren, welke zijn wisten, dat allen zonder bescherming waren. C. van kinderen, zij verkochten hen aan vreemden, zonden hen in afgodische landen, waar zij voor eeuwig van dien sieraad beroofd waren, ten minste bedoelden de onderdrukkers, dat hun gevangenis altijddurend zou zijn.

Beter vertaling van dit vers in: Maar gisteren stelde zich Mijn volk tot een vijand (n. l. van Mij). Van de kleding stroopt gij den mantel af van degenen, die zorgeloos voorbijgaan, afkerig van den strijd.

9. De vrouwen Mijns volks, de arme weduwen, die u iets schuldig zijn, verdrijft gij, elk ene uit het huis harer vermakingen 1); van hare kinderkens, de arme vaderloze wezen, neemt gij Mijn sieraad in eeuwigheid, voor altoos, en gij kent toch wel het gebod (Ex. 22:25), dat den armen het verpande kleed vóór zonsondergang moet worden teruggegeven.

De Grieken hebben juist gesproken: "eigen haard is goud waard. " Dat is toch het beste huis waarin gij gaarne zijt en woont. Alzo zijn der weduwen en den kinderen de huizen, hoe gering en klein zij zijn, ware lusthuizen. Zij zijn daar toch te huis. Deze betrekking heeft de Profeet willen voorstellen, opdat hij des te heerlijker de tyrannie der gierigaards zou afschilderen.

10. Omdat gij dan zo zonder vrezen Mijne rechten en geboden veracht, en 't bijzonder de weerloze, maar onder Mijne bijzondere bescherming staande weduwen en wezen onderdrukt, zeg Ik nogmaals: Maak u dan op, en gaat henen in den vreemde en in ballingschap, want dit land zal de rust niet zijn, hier kunt gij niet langer blijven in het land der rust, dat Ik alleen aan het rechtvaardig volk heb beloofd (Deut. 12:9 vv.); omdat het verontreinigd is door zulke gruwelen als gij gepleegd hebt, zal het u verderven, en dat met ene geweldige verderving; het door u verontreinigde land zal zelf u uitspuwen, zo als Ik bedreigd heb (Lev. 18:25, 28).

11. Wel is waar zulke voorzeggingen zijn u zeer onaangenaam en ergerlijk. Zo er iemand is, die met wind omgaat, die u vele schone maar ijdele woorden voorpredikt, en valselijk liegt van goede tijden, zeggende: Ik zal u profeteren voor wijn en voor sterken drank, zulk een, dies het om winst en geschenken te doen is, dat is een Profeet dezès volks (of ik zal u profeteren van wijn er sterken drank, dat gij zuipen en zwelgen kunt, ik zal u een godsdienst leren, waarbij gij dingen doen kunt, of-zo dat gij allerlei zegeningen, wijn en dadelwijn kunt genieten. (Lev. 26:4 vv. Deut. 28:4, 11).

De prediking der leugen erkent men daaraan, dat zij, naar de natuurlijke begeerte, eenzijdig de beloften van Gods woord op den voorgrond stelt zonder aan de voorwaarden te herinneren; dat zij den hoop toehoorders als ene gemeente Gods stempelt, en hun allen zonder uitzondering en zonder loutering door het gericht het deelgenootschap aan de zaligheid verkondigt. Het Evangelie is wel voor zondaars gekomen, maar niet voor zwelgers en zuipers: zondaars als voorwerp van het Evangelie zijn namelijk zij, die hun zonden gaarne erkennen, en er van verlost willen worden. Van zulk ene leugenprediking wordt de krisis slechts bespoedigd. Zij vindt met dubbele kracht uit wat het tegengestelde is van het woord Gods, en veroorzaakt aan het verderf een sterken voortgang in de andere standen.

Ofschoon de Heere voor een tijd de grootste zonden verdraagt, ja zelfs met voorspoed straft, zo is het nochtans een valse leer, wanneer die vrede en voorspoed verkondigt wordt aan een goddeloos volk, evenals of God hen goedkeurde, wanneer Hij hen voorspoed gaf, en alsof enige voorspoed, die zijn bekwamen, hen niet rijp maakte voor zwaardere oordelen. Want gelijk deze valse profeten logen ten aanzien, dat zij voorgaven een openbaring en commissie te hebben, om zulk een leer te verkondigen, terwijl God integendeel dit volk bedreigde. Daarom blijft derhalve ook een leugen in die termen te profeteren voor wijn en sterken drank aan zulk een volk.

De Heere God stelt hier tegenover de Goddelijke dreiging van straf en ellende het geroep van vrede, vrede en geen gevaar van de zijde der valse profeten. Het volk wendde zich af van de ware profeten en luisterde gretig naar de prediking van een leer, die geheel naar den mens was, waarin de mens de zonde kon dienen, en de wereld liefhebben.

Dit is alle eeuwen door het geval geweest. Spreekt ons van zachte dingen, is nog immer de wens van de grote menigte.

12.

III. Vs. 12, 13. Zonder zichtbaar verband met de voorgaande strafrede volgt nu ene korte maar de gehele heerlijkheid der toekomst van het rijk Gods in zich sluitende verkondiging van de zaligheid, welke de Heere aan hen, die zich tengevolge Zijner oordelen tot Hem bekeren, zal laten wedervaren. Het laatste woord des Heeren tot Zijn volk kan toch niet toorn en gericht zijn; de Profeet heeft niet alleen te dreigen, zo als hem de onrechtvaardige groten voorwerpen. Hij heeft wel geen wijn en sterken drank en andere leugenen te verkondigen, maar een groot heil. Alle voorlopige gerichten Gods toch hebben ten doel het volk Gods te reinigen en tot het doel zijner roeping te leiden. Gaat het nu in de verstrooiing en verbanning onder de heidenen,

dan zal Hij zelf het eens weer vergaderen en terugvoeren. Zullen ook de meesten, die nu leven, in het gericht omkomen, zo zal Hij de overlevenden wonderbaar vermeerderen, zodat zij ene menigte van mensen vormen, die niet te tellen is. Deze verzamelde talloze scharen zullen onder enen anderen Mozes, die alle hindernissen met onweerstaanbare macht ter zijde stelt, onder den Heere zelve aan de spits, gelijk eens uit Egypte uit hun gevangenis tot eeuwige vrijheid en heerlijkheid komen.

12. Ik wil echter niet het gehele verderf van Mijn uitverkoren volk; nacht en verderf mogen zijn einde niet zijn; wanneer Mijne oordelen het gezeit hebben zal er een tijd van ontferming komen. Voorzeker zal Ik u, o Jakob! weer gans uit de verstrooiing onder de heidenen verzamelen, zonder uitsluiting van een enkel deel of een der tien stammen, voorzeker zal Ik Israëls gering overblijfsel, het heilige zaad, dat door Mijne gerichten gered werd, vergaderen. Even als Mijn volk onder den druk der slavernij van Egypte zich wonderbaar vermeerderde, zo zal Ik ook eens het geringe overblijfsel door Mijne scheppende kracht vermeerderen. Ik zal het te zamen zetten als schapen van Bozra, van het land der Edomieten, dat zo talrijk in kudden is; als ene kudde schapen in het midden van hare kooischaap aan schaap gedrongen is, zullen zij, die bij dit Mijn verlost volk behoren, van mensen deunen. 1) Zij zullen woelen en tieren, alsof het gene mensen waren.

1) In het slot van dit hoofdstuk komt de Heere de voorgaande bedreigingen verzachten, met beloften van de herstelling van Zijn Israël onder Christus. In welke belofte begrepen is zijn verzameling en weervergadering, dat Christus hen, als hun herder tot één vergaderen, hen weiden, beveiligen en vermenigvuldigen zal. Dat alle beletselen uit den weg zullen geruimd worden, die zijn voortgang verhinderen zou, als ook dat zijn opkomst zeer statelijk en zijn geleiding veilig zou zijn, dewijl Christus zijn koning, die ook de Heere is, als veldoverste voor hen zou heengaan, aan zijn spits.

Duidelijk blijkt hier uit, dat, dewijl de oordelen Gods over Juda en Israël zijn gegaan, het nakroost van Abraham tot een klein overblijfsel is weggezonden. Maar de Heere God is de machtige, die ook weer hen kon vermeerderen, die het overblijfsel weer tot een machtig volk zal stellen. En waar Israël en Juda in gevangenschap verkeren, in ballingschap zullen zijn, daar zullen de muren der gevangenschap worden doorgebroken (vs. 12) van het vleselijk Israël door Zerubbabel, voor het geestelijke door den meerdere den Zerubbabel, door den Christus Gods.

Voor den Profeet gaat hier ook de verlossing uit tijdelijke ellende over in die uit de geestelijke ellende. Hij ziet ook hier tot in de tijden der Nieuwe bedeling, ja tot in de dagen der eeuwige verlossing.

13. De doorbreker zal, als een tweede Mozes (Hos. 2:2. Jes. 42:7), alle hinderpalen hunner verlossing met onwederstaanbaar geweld overwinnen, en voor hun aangezicht optrekken, als uit een ander Egyptisch diensthuis door de woestijn in het Kanaän der eeuwige rust; zij zullen, geleid door dezen hunnen Heiland en Verlosser, hun gevangenis ondanks alle vijandschap der hun tegenwerkende machten doorbreken, en door de poort tot de plaats hunner zaligheid en heerlijkheid gaan, en door dezelve uittrekken, en hun Jehova, hun

onzichtbare Koning zal, even als eens door de woestijn in de wolk- en vuurkolom, voor hun aangezicht henengaan; en de HEERE, de almachtige, eeuwige God zelf, zal vooraan in hun spits optrekken, en hen in 't eeuwige Kanaän leiden (Jes. 52:12).

Het gehele vs. 13 moet verklaard worden uit het beeld ener gevangenis, dat ten grondslag ligt, en waarin het volk Gods is ingesloten, maar waaruit het nu door Gods machtige hand wordt bevrijd. Onder den "Doorbreker" verstaan vele uitleggers den Heere (God, den Vader) zelf. Maar merken wij op, dat aan den Heere als leidsman van den tocht tweemaal aan het einde van het vers wordt gedacht, zien wij op de type der bevrijding uit Egypte, waar Mozes als doorbreker aan de spits van Israël trekt, op de parallelle plaats bij Hosea, waar de zonen van Israël en Juda een hoofd aanstellen, met duidelijke toespeling op die type, zo zullen wij ons geneigd gevoelen, te denken aan den door God verwekten leidsman. Met het verwekken en toebereiden van zulk enen leidsman begint elke Goddelijke redding, en wat de voorafbeeldende leidsman een Mozes, een Zerubbabel bij de mindere reddingen was, dat bij de hoogste en laatste Christus. Aan Hem hebben reeds verscheidene Joodse uitleggers hier gedacht.

Hier spreekt hij van het rijk van Christus, die is onze held, die voor ons is doorgebroken en baan maakt door den dood, zonde, duivel en alle kwaad Hem moedig achterna! .

Zo als God heeft gedaan bij de uitvoering uit Egypte, als Hij in de wolk- en vuurkolom voor Israël heentrok door de woestijn naar Kanaän, zo heeft het ware Israël altijd zijnen God, hebben wij God aan onze spits in onzen Heere Jezus Christus, die de banden der zonde en des duivels vernietigde, en den dood verbrak, en ons een vrijen weg naar het hemelse Kanaän verschaft. Hij is en blijft aan onze spits. Dat heeft Micha te voren gezien, en dat de boetvaardigen den Heere steeds meer lichamelijk als hunnen Heiland en Koning voor zich zullen zien. Zo heeft hij van onzen Heere Christus voorzegd, die alles voor ons doet. Die zich aan Hem vasthoudt, om Zijne voetstappen in Zijn woord in weerwil van de gehele wereld na te gaan, die behoort tot het ware Israël. Wel hem, die dezen als zijnen Bevrijder en Leidsman kent en Hem getrouw navolgt! Hij erft alle genade Gods. Derzulken is voor God ene grote schare, al zien wij ook soms slechts weinigen rondom ons. God leidt ze uit alle landen en tijden toch op éénen weg; in Christus zijn zij één.

De Profeet onderscheidt alzo duidelijk den van God gezonden Verlosser, en den almachtigen God en Vader. die als Koning aan het hoofd van het verlost volk zal trekken; hij schrijft echter den Verlosser als alverbreker reeds hier onoverwinnelijke goddelijke macht toe. Hier zien wij dus de schaduw, welke het geheim der goddelijke Drieëenheid in het Oude Testament werpt.

HOOFDSTUK 3.

STRAF DER WERELDLIJKE EN GEESTELIJKE OPPERHOOFDEN.

B. De tweede rede van ons Boek (Hoofdst. 3-5) is eveneens voornamelijk van belovenden inhoud, als de eerste van dreigenden en bestraffenden aard was. Wel begint de Profeet dadelijk wederom de verdorvenheid der geestelijke overheden en der geestelijke leidslieden van het volk te schilderen, en het daarom te bedreigen met de gehele verwoesting van Zion; maar deze bedreiging der diepste vernedering van Gods volk dient tevens alleen daartoe, om de volgende beloften der latere hoogste verheffing van Zion, de verlossing van het bekeerde overblijfsel, en daardoor de genade Gods in des te schitterender licht te plaatsen. De rede bevat 4 afdelingen: In de eerste (Hoofdst. 3) wordt nogmaals een wee uitgeroepen over de goddeloze vorsten en geestelijke leidslieden des volks; het gezegde in Hoofdst. 2:1 vv. wordt nader ontwikkeld. In de tweede afdeling (Hoofdst. 4:1-7) wordt het toekomstige heil der verlossing in zijne voltooiing geschilderd, in het derde (Hoofdst. 4:8-14) wordt dat in zijne langzame ontwikkeling tot dit hoogste toppunt, de wederoprichting der vroegere heerschappij van de dochter Zions door hare verlossing uit Babel, en hare overwinning over alle machten der wereld voorgesteld; en eindelijk in de vierde (Hoofdst. 5) de toekomstige verwezenlijking van al die zaligheid door den Heerser, die uit Bethlehem zal voortkomen en door zijn krachtig bestuur den grootsten zegen zal verbreiden. Zo stelt hij tegenover dwaze verwachtingen de ware verwachtingen der zaligheid en de waarachtige beloften Gods, opdat het volk zijne valse verwachtingen late varen, en bedenken moge wat werkelijk tot zijnen vrede dient.

I. Vs. 1-12. De Profeet ontwikkelt nog eens een uitvoerig, donker beeld van de zonden van 's volks leidslieden, en de daarom nabijzijnde verwoesting van Jeruzalem. Vooreerst verkondigt hij den vorsten, omdat zij het recht in onrecht verkeren en het arme volk uitzuigen, Gods rechtvaardige vergelding (vs. 1-4); vervolgens den valse profeten, omdat zij het volk verleiden en door leugenachtige vredesbeloften in zijne zonde versterken, gestrenge bestraffing (vs. 5-8), en eindelijk aan alle van God geordende leidslieden des volks, aan de vorsten, priesters en Profeten, omdat zij het tegendeel waren geworden van hetgeen zij moesten zijn, dat Jeruzalem verwoest zou worden, Zion en de tempelberg in akkerveld zouden worden veranderd. (vs. 9-12).

1. Voorts zei ik, om het gezegde in het vorige hoofdstuk nader te ontwikkelen: Hoort nu, gij hoofden Jakobs, vorsten der stammen onder het volk van Israël, en gij oversten van het huis Israëls, hoofden der bijzondere geslachten en families! betaamt het ulieden, wien de gerechtspleging onder het volk is opgedragen (Jes. 1:10; 22:3), niet het recht te weten, daar dit toch bij uw ambt behoort? Kent gij het niet, wie zal het dan kennen?

Even als de persoon, omdat hij een ambt bekleedt, openbaar is, zo zijn ook de zonden en gebreken der overheden openbaar en veel meer vruchtbaar dan de zonden der gewone burgers, niet alleen om de grote ergernis, daarom dat het volk in 't algemeen geneigd is de gebreken der groten na te volgen, maar ook daarom dat diensvolgens de overheid nalatiger wordt, om zulke zonden en gebreken in de onderdanen te bestraffen, die zij in zich zelf vindt en gevoelt.

2. Zij weten het recht wel, maar doen juist het tegendeel; zij haten in hun hart het goede, en hebben het kwade lief; zij rovenbij degenen, die recht bij hen zoeken, zelfs hun huid van hen af, en hun vlees van hun beenderen, zij beroven hen van alle middelen, om hun leven te onderhouden.

3. Ja, zij zijn het, die het vlees mijns volks eten, en hun huid afstropen, en hun beenderen verbreken, en van één leggen even als slachtvee, dat ten hunnen nutte is gemest gelijk als in enen pot, en als vlees in het midden eens ketels 1); zo mest gij u met hun goed.

1) Op zeer plastische wijze schetst de Profeet hier de gruwelen van de Overheid. Schrikkelijker is er niet als dat van de zijde der Overheid het kwade geliefd wordt en het goede gehaat. Dan moet noodwendig een volk te gronde gaan. Het is dan ook daarom dat de Heere waarschuwt, dat Hij niet zal horen als zij in de dagen der benauwdheid tot Hem zullen roepen. Dan zal het bevestigd worden, dat het gebed des goddelozen den Heere een gruwel is.

4. Als de tijd van het gericht komt, dan zullen zijn hunnen angst roepen tot den HEERE, doch Hij zal hen niet verhoren(Spr. 1:28), maar zal, omdat zij den tijd Zijner genade hebben laten voorbijgaan, Zijn aangezicht, die bron van alle waarachtig leven, te dier tijd voor hen verbergen, zodat wanhoop en dood over hen zullen komen, gelijk als zij hun handelingen kwaad gemaakt hebben.

Al is het anders weinig de zaak der machtigen om tot den Heere te roepen, zo kunnen er toch omstandigheden komen, oorlog enz. waaronder het roepen ontwaakt. Even als de belofte van de verhoring des gebeds het troostelijkste voor een arm mens, zo is de bedreiging van het niet verhoren het verschrikkelijkste. O, wie menigen noodlijdenden, die gerechtigd was om van zijn ambt nut te hebben, zo afwijst, zijn aangezicht voor hem verbergt, zich laat verloochenen, zie wel toe wat hij doet.

Op voortreffelijke wijze keert zich Micha van de hoofden en vorsten, die het rechterambt bekleden, tot de valse profeten, want deze zijn het, die hun handelwijze bevorderen en versterken. Zij zijn hun helpers, hun verbondenen, daar zij voor een stuk brood en een stuk geld wijzen op hun ijverig waarnemen van den uitwendigen godsdienst, en hun alles goeds, het genieten van alle zegeningen, die in de wet op gehoorzaamheid zijn beloofd, aankondigen, hoewel zij door hun misdadig gedrag toch alleen de daarin gedreigde straffen over zich kunnen teweegbrengen, en hen door hun beloften van vrede en vreugde, ook voor alle bestraffingen en bedreigingen der ware profeten onvatbaar maken.

5. Alzo zegt de HEERE verder tegen de valse profeten, die Mijn volk moesten leren, wat voor God recht en waar is, maar in plaats daarvan het verleiden, het van de ware erkenenis van 't geen tot zijnen vrede dient, af brengen, daar zij geluk en vrede verkondigen in plaats van de zonde voor te houden en bekering te prediken, die met hun tanden bijten, die als zij wat te eten krijgen geluk aanzeggen, en roepen vrede uit; maar die niet geeft in hunnen mond, tegen dien zo heiligen zij enen krijg, dien kondigen zij aan dat krijg of enige straf van God over hen komen zal.

Dit blijft voor alle tijden een teken van de valse profeten, dat het hun om winst, om uitwendige aardse rust en gemak, om de gemeente met zich in vrede te houden, om de liefde en toegenegenheid der grote menigte en ten gevolge daarvan ook allerlei handtastelijke bewijzen van vriendschap te verkrijgen, te doen is; om spot en hoon, haat en vervolging te ontwijken, aan de goddelijke waarheid en gerechtigheid de scherpe kanten ontnemen, zodat zij niet meer wonden, misschien zelfs wel voor het vlees aangenaam zijn. Dit is een teken der valse profeten, dat zij het eerste en voornaamste stuk der prediking, de duidelijke straffen der bijzondere zonden, en de vermaning tot bekering, zonder voor het vlees nog een uitweg te laten, achterwege laat. Het valse profeteren heeft in win- eer- en zelfzucht van den ouden mens zijn wortel en oorzaak. Het is wel een groot ongeluk onder ene tirannieke overheid te leven, maar nog gevaarlijker is het valse en goddeloze leraars te hebben; want zij prediken niet alleen het volk uit het land, maar ook in de hel. Het is een zeker kenteken van anti-christelijke gezindheid, welke zich steeds heeft geopenbaard, zodra de waarheid zich hier of daar in de wereld heeft verheven, dat de duivel dadelijk lasteraars verwekt heeft, de getuigen der waarheid heeft aangevallen en hen van de verschrikkelijkste misdaden heeft beschuldigd. Zo gaat het nog en zo zal het blijven tot den jongsten dag.

De tegenwoordige tijd betoont ook daarin zijne grote zwakheid, dat de dwaalleraars rustig in de kerk blijven ja zelfs beweren recht te hebben, om daar in te blijven. Velen in de christelijke kerk hebben zelfs de gave van onderscheiding tussen de ware en de valse leer geheel verloren.

6. Daarom zal het een nacht van ellende voor ulieden worden van wege het gezicht, dat gij de lieden hebt voorgelogen, en ulieden zal duisternis des gerichtts zijn, van wege de waarzegging, die gij in den naam Gods uitspreekt en waarmee gij den heiligen naam Gods lastert; en {a} de zon des heils zal over deze leugen-profeten ondergaan, en de dag zal over hen b) zwart, zal een gerichtsdag worden.

{a} Jer. 15:9. Amos 8:9. b) Joël 2:10.

7. En de zieners dier leugengezichten zullen op dien dag, dat hun straf over hen komt, voor hun vroegere vrienden beschaamd, en de waarzeggers, die den naam van profeet niet waard zijn, omdat zij uit hun eigen hart waarzeggen, zullen voor de mensen schaamrood worden, daar al hun vroegere voorzeggingen zullen blijken leugen te zijn. Zodra toch de wereld ziet, dat zij bedrogen is, keert zij zich met verachting van hare eigene profeten af. En zij zullen dan al te zamen, beschaamd en vol smart over den smaad, die op hen rust, de bovenste lip bewimpelen); want er zal, wanneer zij in hunnen nood om licht zullen roepen, geen antwoord Gods zijn, geen dat hun door God als een openbaring wordt toegezonden. Zo lang zij konden liggen deden zij het, maar eindelijk zijn zij door God zelven weerlegd, en moeten zij, die vroeger zoveel troost gaven, als troostelozen beschaamd daar staan.

1) Het voorzeggen en waarzeggen is een zien; zien kan men alleen in licht en door middel daarvan; het licht waarin en waardoor de valse profeten nu zien, is de aanwezige toestand van geluk en vrede, welke het hun alleen mogelijk maakt met hun leugenprofetiën op te treden; want ene waarachtige, van alle geluk en ongeluk onafhankelijke profetische verlichting

hebben zij toch niet; zodra daar om de nacht des ongeluks zal komen, zal het ook met hun voorzeggen gedaan zijn.

2) Zij zullen mond en kin met enen sluier bedekken, hetwelk men niet alleen deed in grote treurigheid en rouw, gelijk men zien kan Ezech. 24:17, maar 't geen ook inzonderheid de melaatsen betrof, die niet anders dan aldus in het openbaar mochten verschijnen volgens Lev. 13:45; schande, walging en afkeer zouden hun deel zijn.

8. Maar 1) waarlijk, ik, Gods ware, door Hem gezondene Profeet, ben vol krachts van den Geest des HEEREN 2), in Wien alleen kracht en licht is (Jes. 31:3), zodat ik niet als gene, uit eigen geest spreek (Ezech. 13:3. Jer. 5:13). En ik ben vol van gericht, om onpartijdig de rechtvaardige oordelen Gods uit te spreken, en vol dapperheid, welke niet als de slaafse gezindheid der leugenprofeten voor een maal eten te koop is. Mij niet bekommerende om vriendschap of vijandschap, heb ik moed om Jakob, het verdorven volk van God en al zijne standen te verkondigen niet de leugen van valse vrede, maar zijne overtreding en Gods rechtvaardige straf daarover, en Israël zijne zonde, om hen daarmee tot boete te roepen.

1) Leert hieruit, dat het gans niet strijdig is tegen de ware nederigheid, dat iemand zijn roeping en gaven die hij van God ontvangen heeft, openlijk staande houdt, wanneer anders zijn persoon en zijn bezending in hem, gereed is om door de boosheid der mensen in verachting gebracht te worden. Dit wordt ons uit het voorbeeld van Micha geleerd, die zichzelf tegen alle verachting, die de valse profeten, en degenen die hen aanhingen, op hem zochten te werpen, verdedigt.

2) Door het adversatiepartikel "oelaam", dat hier staat, plaatst Micha zijn persoon in de sterkste tegenstelling tegenover de valse profeten. Ik ben, zegt hij (nu en over 't algemeen) vol kracht, en alzo zijn de profeten krachteloos. De kracht van den Profeet is echter gene natuurlijke, maar ene hem door den Heere geschonkene; zij is de Geest des Heeren, met welchen hij vervuld is, en die den valse profeten, die naar hunnen eigen geest spreken, geheel ontbreekt. Zonder den Geest zijn zij krachteloos. De Profeet is geheel vervuld met de gedachte aan, met gevoel voor het gericht, met gerechtigheidszin, met moed en kracht, om dat gericht in de bestraffing der ongerechtigheid te doen vrezen. Gericht en sterkte zijn beide werkingen der kracht, des Geestes des Heeren. De valse profeten kunnen Israëls zonde niet bestraffen, omdat het hun aan gevoel voor gerechtigheid en mannelijken moed daartoe ontbreekt; maar deze ontbreken hun, omdat zij geest- en krachteloos zijn.

Een Evangelisch prediker moet ook alle die voorrechten hebben, zal hij met nut prediken. Hij moet met goddelijke kracht zijn aangedaan, om niet in zijn ambt met zwakheid te arbeiden. De gerechtigheid moet hem voor alle dingen naar waarheid doen oordelen. Hij moet sterkte des geestes Gods hebben, opdat zijne woorden een indruk en werking in de zielen hebben.

Wanneer iemand zonder groten strijd zich tot zijn leraarsambt voorbereidt, is ene gewone mate des Geestes voldoende, om dien dienst te verrichten; maar wanneer iemand in een hevigen, zwaren strijd wordt gevoerd, zo wordt hij tevens door den Heere toegerust. Dagelijks zien wij hiervan voorbeelden. Want vele ongeleerden, die nooit de wetenschap geproefd

hebben, zijn toch met hemelse gaven bekleed geweest, zodra het tot een strijd kwam, zodat zij die hooggeleerde doctoren, die alle spreuken der wijsheid schenen machtig te zijn, den mond stopten. Het is ook niet voldoende, getrouw te leren, wat God beveelt zo wij niet tevens strijden. Al verheffen zich de goddelozen zeer, zo moeten wij toch een ijzeren voorhoofd hebben, mogen wij voor hun woede niet wijken, maar onoverwinnelijk standvastigheid betonen. Daar wij met den duivel, de wereld en alle goddelozen te strijden hebben, moeten wij ons ambt getrouw willen waarnemen, ook met dezen moed zijn toegerust. Want met deze vastheid moeten de dienaren Gods door alle hinderpalen doorbreken, met welke de satan ze beproeft op te houden of terug te drijven.

9. Hoort nu dit, wat u tot straf voor al uwe verkeerdheid zal overkomen (v. 12), gij hoofden van het huis Jakobs, en gij oversten van het huis Israëls, gij allen, wien het gericht en het staatsbestuur is toevertrouwd (vs. 1); die van het gericht, van het recht, hetwelk voor u het onveranderlijk richtsnoer uwer handelingen moest zijn, enen gruwel hebt, en al wat recht is door uwe heilloze kunstgrepen en listen a) verkeert. Zo veroordeelt gij, vertrouwende op uwe macht, omdat gij door de tegenpartij zijt omgekocht.

a) Amos 5:7; 6:12.

10. Bouwende Zion met a) bloed 1); en Jeruzalem, de heilige stad, met onrecht; daar gij, even als Achab, u daarin paleizen opricht van geld, door geweld, afpersing, omkoping en veroordeling van onschuldigen verworven.

a) Ezech. 22:7. Zef. 3:3.

1) Hiermede zegt God het aan de Overheid, dat zij zich door allerlei geldafpersingen, dat is door bloedgeld, ja door zogenaamde rechterlijke moorden verontreinigt, Zion, dat is hier Jeruzalem, met al wat daarbij behoort daardoor opbouwt. Zich zelf vergroot ten koste van de ellendigen, en paleizen bouwt ten koste van het bloed der verdrukten, gelijk Achab en Jojachim hadden gedaan (1 Kon. 21 en Jer. 22:13-17). Onder Zion en Jeruzalem wordt hier hetzelfde verstaan.

11. Hare hoofden, Jeruzalems oversten en rechters, rechten om geschenken, zodat de armen nooit tot hun recht kunnen komen, maar voor de macht der rijken, die de middelen hebben om te kopen, moeten onderdoen, en hare priesters, aan welke toch uitdrukkelijk bevolen is, alle bepalingen omtrent offeranden en andere wetten voor niet mede te delen (Lev. 10:11. Deut. 10:11; 33:10), leren om loon, dus dengenen, die ze daarvoor betalen, zodat de armen aan de rechten en woorden Gods geen deel hebben (Jes. 5:23), en hare profeten waarzeggen om geld, 1) zo als die mensen het gaarne hebben, en zij betalen even als de heidenen (Num. 22:6); nog steunen zij daarbij op den HEERE, zeggende in hun vleselijke gerustheid en blindheid: Is de HEERE niet hier te Jeruzalem in het midden van ons, gezeten op den troon boven de cherubim in het Allerheilige? Daarom ons zal geen kwaad overkomen 2), zo als de Profeten Micha en Jesaja beweren. Zij bedenken daarbij niet, dat de Heere een heilig God is, en van Zijn volk heiligheid verlangt, maar gedreigd heeft de goddelozen uit te roeien.

1) Alhoewel hetgeen goddeloos is nooit kan geheiligd worden door een ijver voor de Kerk, zo kan toch hetgeen heilig is ontheiligd worden en wordt dikwijls ontheiligd door de liefde der wereld. Wanneer de mens datgene doet, wat in zich zelf goed is, maar het doet om vuil gewin verliest het zijne voortreffelijkheid en wordt het een gruwel voor God en mensen.

God geeft Zich in Zijn woord aan diegenen, die het gelovig aannemen; maar nooit volgens de namen en de afstamming der mensen. Des te groter is ons oordeel, hoe nader God Zich tot ons heeft geplaatst, wanneer wij daarbij naar het vlees wandelen. Wat nut geeft ons de zuivere leer, wanneer men die niet op het leven toepast, zo men dat niet dagelijks daarnaar richt? De ware leer is alleen daar, waar men tegen alle eigene gedachten, begeerten en lusten, dus tegen vlees, wereld en duivel in den strijd ligt, anders wordt zij misbruikt en kan zij ons slechts veroordelen.

2) Wat hier zich uitspreekt is het vleselijk vertrouwen der goddelozen. Dit vertrouwen gebruikt den Heere God als een steun, terwijl het zijn grondslag heeft in de wereld. Het is het tegenovergestelde van het geloof, hetwelk zijn grondslag heeft in den Heere God zelven, en daarom op Hem alleen steunt, maar ook Hem alleen wenst te dienen en te vrezen.

12. Daarom, om uwentwil, o goddeloze vorsten, priesters en profeten! zal Zion door Gods gericht even als Samaria eens geheel worden verwoest en vervolgens als een akker geploegd worden, en Jeruzalem zal tot steenhopen worden, en de berg dezen huizes, de tempelberg, waar nu nog des Heeren huis op staat, tot hoogten eens wouds 1), die met wilde struiken zijn begroeid, en waarop van de heerlijkheid en tegenwoordigheid des Heeren niets meer zal te zien zijn (Ezech. 10:18 vv. 11:22 vv.).

1) Geen plaats of zichtbare kerk heeft zulk een voorrecht, of de zonde zal dezelve woest maken. Want daar was geen plaats, die zulke beloften had als Zion, Jeruzalem en de berg des Heeren, en nochtans zullen zij als een akker geploegd worden.

HOOFDSTUK 4.

VAN HET RIJK VAN CHRISTUS, EN DE VERLOSSING UIT DE BABYLONISCHE BALLINGSCHAP.

II. Vs. 1-7. Nu begint de voorstelling van den zegen der verlossing en verheerlijking van Gods volk, welke na het eindigen der gerichten Gods te verwachten is. Deze Messiaanse zaligheid wordt eerst in hare volmaking geschilderd. De tempelberg door Gods gericht tot ene woeste hoogte vernederd, zal eens in de laatste dagen weer met de hoogste heerlijkheid worden bekleed: want alle heidense volken zullen naar dien toestromen, om de wet des Heeren te leren en aan te nemen. Deze Goddelijke zegen over de menigte der heidenen zal zich vervolgens ook uitbreiden over Israël, dat zich in de verstrooiing bevindt, want ook dit zal door den Heere weer in genade worden aangenomen, en tot Zijnen heiligen berg worden vergaderd.

1. Niet in de nabijzijnde toekomst zo als uwe leugenprofeten u voor prediken, maar eerst als alle gerichten zijn volvoerd, en het rijk Gods daarna wordt volmaakt (Hos. 3:5 Jes. 2:2) in het laatste der dagen zal het geschieden, dat de berg van het huis des HEEREN, Zion met Moria, ja de gehele heilige stad, in zo verre zij daarin haar middelpunt en hare goddelijke stichting heeft, zal vastgesteld zijn op den top der bergen. Zal hij door Gods gericht tot akkerveld en tot ene boschachtige hoogte worden veranderd (Hoofdst. 3:12), en zal ene nieuwe, buitengewone openbaring des Heeren, welke als vroegere openbaringen op den Sinaï en op hem zelve verre overtreft, plaats hebben, en hij zal verheven zijn boven de heuvelen, boven alles wat zich verheft, en nu zich veel hoger acht dan Zion, en de volken der gehele wereld, die tot hiertoe hun eigene wegen zonder God gingen, zullen dezen verhoogden berg Gods van verre zien, en even als de wateren der aarde, in hun verenigingsplaats, de zee, uit de verstrooiing tot hem, tot deze plaats der hoogste openbaring toevloeien.

Dit en de volgende twee verzen heeft Jesaja (Hoofdst. 2:2-4) herhaald en tot uitgangspunt zijner gehele voorzegging van den weg der gerichten Gods, om van de valse tot de ware heerlijkheid Gods te komen. gemaakt. Ziet daar de uitvoerige uitlegging. Dat Jesaja deze woorden aan Micha ontleend heeft, en niet omgekeerd, of ook beiden aan enen derden onbekenden Profeet, kan om vele redenen voor ontwijfelbaar worden gehouden vgl. Jes. 2:1 Hoe onafscheidelijker berg en rijk voor het Israëlietische oog waren, des te meer ligt het voor de hand, om op onze plaats de gedachte uitgesproken te zien: het rijk Gods zal in de toekomst boven alle rijken der wereld worden verhoogd. Nemen wij het gewone gebruik der bergen als beeld in aanmerking, dan ligt het voor de hand aan te nemen, dat niet alleen de verhoging oneigenlijk moet worden opgevat, dat ook de berg zelf voornamelijk naar zijne symbolische zijde moet worden beschouwd, als symbool van het rijk Gods onder Israël, waarbij wij toch zullen verwachten, dat bij het begin der voorstelling ten minste de zaak nog met het symbool zal verbonden zijn.

Wat in het allerheilige onder het Oude Testament nog verborgen was, is ons in Christus duidelijk geopenbaard, namelijk de God der genade en der zaligheid voor ons zondige

mensen. Deze heerlijkheid gaat boven alle aardse heerlijkheid, zo er enige bij de heidenen geweest is.

2. En vele Heidenen (de volheid der heidenen) zullen met kracht opgewekt (Zach. 8:20 vv.) en vol verlangen henengaan, en de een tot den ander zeggen: Komt en laat ons niet meer onze stomme afgoden, maar opgaan tot den berg des HEEREN, waar Hij Zich volkomen heeft geopenbaard, en ten huize van den God Jakobs, opdat Hij ons lere van Zijne wegen, hoe een zondaar tot genade en zaligheid komt, en wij diensvolgens in Zijne paden wandelen, en het leven verkrijgen. Daarheen moet toch noodzakelijk iedere voet zich wenden, die zalig wil worden, want uit Zion alleen, de plaats, waar God Zich steeds aan Zijn uitverkoren volk heeft geopenbaard, zal de wet uitgaan, welke den mens aanwijst wie hij is, en hoe hij voor zijn God staat; en des HEEREN Woord dat hem toont, wie onze Heer God is en hoe een mens met Hem kan verzoend worden, zal alleen uit Jeruzalem komen. Van daar alleen moet de beantwoording van alle vragen, welke de zondaar omtrent den weg ten leven doet, komen.

1) Merk hieraan; Dezulken mogen vertroostingën verwachten, dat God hen zal leren, die vastelijk voorgenomen hebben, door zijn genade zo te doen, als zij geleerd zijn; dat tot dit einde een nieuwe betrekking aan de wereld zal bekend gemaakt worden, waarop de kerk zal gegrond zijn en waardoor menig een tot de kerk zou gebracht worden, want uit Zion zal de wet uitgaan en des Heeren woord uit Jeruzalem.

Onder Wet en Woord wordt hier verstaan de leer der zaligheid, die van de Joden zou uitgaan tot de Heidenen. De wet is hier de wet des geloofs, het woord, het woord der genade. Vandaar dat er niet staat dat de wet uit Sinaï zou uitgaan, maar uit Zion. De ceremoniën zouden afgeschaft worden, en wat tot de Heidenen zou gebracht worden was hetzelfde wat de Profeet Jesaja noemt, de Wet en de Getuigenis.

De zaligheid is uit de Joden.

3. Het aannemen van de openbaring Gods en Zijne zaligheid zal ene gehele omkering in het leven der heidenen te weeg brengen. Zij zullen hun twisten niet meer met het zwaard beslissen, maar den Heere, den door hen aangenomen God, zullen zij als hunnen Heere en Koning erkennen. En Hij zal door Zijn heilig woord en Zijne dienaren, onder grote tussen vele volken richten, als Rechter beslissen, en machtige Heidenen straffen het recht spreken tot verre toe, den vrede stichten 1); en zij zullen ten gevolge daarvan hun zwaarden, met welke zij elkaar zolang zij God en Zijn heilig recht niet kenden, versloegen, slaan tot spaden, tot werktuigen van vreedzame, Gode welgevallige bebouwing van den aardbodem, en hun spiesen tot sikkelen. Het ene volk zal tegen het andere volk geen zwaard opheffen, om zich zelven recht te verschaffen, of ook het andere onrechtvaardig aan te vallen en ter neer te slaan, en zij zullen bovendien den krijg niet meer leren, zich niet meer in den wapenhandel oefenen, noch zich op krijgskunst toeleggen 2).

1) Het is er tegenwoordig nog wel ver van af, dat het recht onder de Christelijke volken de zuivere uitdrukking van het goddelijk recht zou zijn, zo als het toch moest zijn. In het begin der geschiedenis van een bekeerd heidenvolk is het wel zo, als hier voorzeggd wordt. Hoe meer

zich echter het volk van het Goddelijk leven afkeert, des te meer verwijderd zich ook het onder hen geldende recht en zijne rechtspleging van het in Gods woord gegeven recht, zodat onze profetie alleen in 't private leven der ware christenen binnen de ware kerk tot vervulling is gekomen. In het openbare leven zal het eerst dan zo worden, wanneer de scheiding tussen gelovigen en huichelaars is voltooid, en daarmee het einde der strijdende kerk zal gekomen zijn.

Is iemand in de Heilige Schrift zo geheel onervaren, dat hij dezen tekst zo wil verklaren, dat een Christen gene wapenen mag dragen, of ze niet mag gebruiken, die keert zeer dwaas de gehele bedoeling van den Profeet om. Hij ontnemt dit woord aan het geestelijke rijk van Christus, en draagt het op het stoffelijk rijk over, dat doet hij tegen dat duidelijk woord in, dat aan de wereldlijke Overheid den plicht oplegt, om hare onderdanen voor het onbillijke geweld te beschermen en den algemenen vrede te helpen bewaren.

Dat de eerste Christenen deze voorzegging van Micha juist hebben verstaan en op zich toegepast, bewijzen de woorden van Justinus, den martelaar. Zo velen wij uit de wet en het van Jeruzalem door de Apostelen uitgegane woord tot het geloof zijn gekomen, en bij den God Jakobs en Israëls toevlucht hebben gevonden, vervuld tot nu toe met oorlog en moord en alle boosheid, hebben zij overal de wapenen des krijgs in werktuigen des vredes veranderd, en beoefenen vroomheid, gerechtigheid, menschenliefde, geloof, hoop.

4. Maar zij zullen, in ongestoord en dankbaar genot der gaven Gods, zitten een ieder onder zijnen wijnstok en onder zijnen vijgeboom, zo als dat in voorafbeelding onder Salomo het geval was (1 Kon 4:25. Zach. 3:10), en er zal niemandmeer zijn van enigen verborgen of openbaren vijand, die ze verschrikke 1). Zo heeft de Heere aan Zijn volk beloofd (Lev. 26:6), en hoe ongeloofelijk het moge schijnen, zo zal het zeker geschieden; want de getrouwe mond des HEEREN der heirscharen, die waarachtig is en sterk en machtig in den strijd, heeft het gesproken 2). Hij zelf zal het ondanks alle hindernissen daartoe brengen.

1) Deze belofte van grote rust en stilte is niet te verstaan, alsof de Heere de Christenen ondermijnde van een wettigen oorlog veroordelen. Want de Overheid, het zwaard der Justitie dragende, hetwelk menigmaal door geweld van wapenen moet uitgevoerd worden is ene ordonnantie Gods (Rom. 13). Ook hebben wij het niet te verstaan, dat de kerk altijd een uitwendige rust en vrede genieten zou. Want dit wordt door Christus zelf weerlegd (Matth. 10:34). Ook is de geestelijke vrede der godzaligen in alle beroeringen niet genoeg voldoende aan het oogmerk van deze belofte. Maar het oogmerk leert ons: 1. dat de zaligmakende uitwerking van het Evangelie op de mensen hun verdorvenheden ten onder brengt, doende hun handelbaar en buigzaam zijn voor den wille Gods, alsook vreedzaam trachten om God te dienen in hun standplaatsen en om nuttig te zijn voor elkaar. 2. Dit temmen van der mensen verdorvenheden, door het Evangelie blijkt verder, in dat de heiligen en bekeerden in zo verre als zij vernieuwd zijn, in vrede zullen leven, en dat er niet meer zulk ene vijandschap zal zijn tussen de gelovige Heidenen en Joden, als er ware eer de middelmuur des afscheidsels was weggenomen. 3. De kerke Gods zal ten spijt van alle de macht en de verzinning der vijanden zelfs uitwendigen vrede en stilheid hebben, in zo verre die nodig en dienstig kan zijn tot bevordering van haar geestelijk voordeel.

2) Hiermede geeft de Profeet weer de vastheid en de zekerheid der belofte aan. Niet hij, maar de Heere Jehova, de getrouwe Verbonds God, heeft dit gesproken, en deze belofte gedaan. Zijne beloften falen niet, zijn toezeggingen zijn waarachtig en getrouw.

5. De overige heidenen, die den Heere en Zijn woord niet zoeken, of weer daarvan afvallen, zullen in hun machteloosheid dezen vrede Gods van het bekeerde volk van God en van alle anderen, die des Heeren woord aannemen, niet kunnen verstoren, Want alle volken onder deze in ongeloof en vijandschap volharde heidenen, zullen wandelen en handelen elk in den naam, d. i. in de kracht zijns gods, die toch geen god is, maar een levenloos, krachteloos nietig beeld van zijn verduisterd verstand; maar wij, de gehele bekeerde gemeente des Heeren, Joden en Heidenen, zullen wandelen en handelen in den naam d. i. in de almachtige kracht des HEEREN, onzes Gods, die de alleen waarachtige is, de Schepper en Regeerder der wereld, wiens naam een vaste burg is voor allen, die derwaarts vluchten (Spr. 18:10). Dat zal eeuwiglijk en altoos zo wezen; nooit zal de macht der zonde, noch de boosheid en list der goddelozen ons van Hem scheiden of onzen vrede verstoren.

In dit vers wordt aan de ene zijde de nietigheid en krachteloosheid van de afgoden aangeduid en duidelijk de macht en sterkte van den God des heils, den enigen en waarachtigen God, aangewezen, maar daarmee ook, dat ten slotte de heidenen de gelovigen uit Joden en Heidenen niet zullen kunnen schaden. Niet alle Heidenen zullen komen tot het geloof in den enigen en waarachtigen God. Er zullen nog vele bittere vijanden overblijven, maar zij mogen drukken en verdrukken, vernietigen kunnen zij de gelovigen niet. Want dezen laatsten staat God, de Heere, de Almachtige ter zij.

Het is ene duivelse mening, dat men in elken godsdienst zou kunnen zalig worden. Is de God der Christenen, de enige ware God, dan spreekt van zelf, dat buiten de kerk van Christus gene macht, wijsheid en deugd kan bestaan.

6. Te dien dage, als vele volken tot den hoogverheven, verheerlijkten berg Zion zullen optrekken, en niet eerder, zo als gij u laat diets maken (Hoofdst. 2:12), spreekt de HEERE, zal Ik Mij over Mijn volk Israël weer ontfermen 1). Dan zal Ik haar 2), de dochter Jeruzalems, die hinkende was en in de ellende der verstrooiing zuchtte,

a) verzamelen, en haar, die verdreven was, die door Mij om hare zonde onder de heidenen was verstoten, weer in haar land Kanaän vergaderen, en die Ik door Mijne zware gerichten geplaagd had.

a) Deut. 30:3, 4 en 5.

1) Ook het O. T. weet er van, dat het Israël naar het vlees eerst na de volheid der heidenen verootmoedigd en verslagen, in het rijk Gods zal ingaan. Waardoor wordt dat ingaan teruggehouden? Daardoor dat de Christenheid, in plaats van op Gods recht acht te geven en daardoor in vrede te leven, zich in veten en geestelijke oorlogen laat opwinden, en de zekerheid der goddelijke gerichten twijfelachtig maakt.

2) Het femin. wordt in 't Hebr. dikwijls gebruikt in plaats van het neutrum, dat in deze taal ontbreekt en tevens om een collectieven zin uit te drukken. "De hinkende" betekent degenen, die evenmin uit zich zelf kracht hebben om zich tot den Heere te vergaderen, en, even zo min daartoe in de ogen der wereld vermogen bezittende, uitzien als lichamelijk lammen.

Het hinkende is het ellendige of de ellendigen, die in ballingschap verkeren. Gelijkluidend is het dan met hetgeen volgt, die verdreven waren. De Heere had Zijn volk geslagen, dat is gestraft. Maar Hij zou zich weer over Zijne ellendigen erbarmen. Hij zou weer zich openbaren als den God des heils, die des ontfermens niet moede was.

Is er een ogenblik in Zijn toorn, er is een leven in Zijn goedgunstigheid.

7. En Ik zal a) haar die hinkende was, Mijn arm, door vele plagen verootmoedigd volk, maken tot een overblijfsel, en haar, die verre henen verstoten was, zo als Ik in Hoofdst. 2:12 beloofd heb, tot aan machtig volk; en de HEERE zal dan Zijn rijk in volkomene heerlijkheid oprichten, en zelf b) Koning over hen zijn; zo groot zal die heerlijkheid zijn, dat Davids en Salomo's heerlijkheid niets zal zijn bij dit rijk, en wel in het weer bloeiende en verlaagde Kanaän op den berg Zions, van nu aan, dat Israël zich zal hebben bekeerd en weer vergaderd zal zijn tot in eeuwigheid.

a) Zef. 3:19. b) Dan. 7:14. Luk. 1:33.

Micha noemt hier niet de nakomelingen van David, maar Jehova zelven, niet om dat rijk van David uit te sluiten, maar om te tonen, dat God, geopenbaard in het vlees, de Stichter van dat rijk is, ja dat Hij zelfs alle macht bezit. Want hoewel God door de hand van David, Josia en Hizkia het oude volk heeft geregeerd, zo lag er toch als ene schaduw tussen; zodat God op verborgen wijze regeerde. De Profeet drukt dus hier een onderscheid uit tussen die voorafbeeldende schaduw van het rijk en het latere nieuwe rijk, dat God door de komst van den Messias wil openbaren. En dat is waarachtig en zeker vervuld in den persoon van Christus. Hoewel namelijk Christus het ware zaad Davids was, was Hij toch tevens Jehova, namelijk God, geopenbaard in het vlees.

Door twee zaken moet de Zionsberg worden verheerlijkt, daardoor dat Zich de Heere op dezen berg zo schitterend openbaart, dat alle volken toestromen, het dus tot middelpunt der wereld wordt, en daardoor, dat de Heere in dien zelfden tijd, dat dit het geval is, op dezen over Israël regeert.

Hoe vele volken ook tot hiertoe reeds in de Christelijke kerk zijn ingegaan, zo is toch de tijd nog niet gekomen, dat zij ook geheel door den Geest van Christus doordrongen, hun twisten door den Heere als hunnen Koning laten beslissen, en zich onthoudende van den krijg in eeuwig vrede leven. Ook voor Israël is de tijd nog niet gekomen, dat het hinkende en verstotene vergaderd en tot een sterk volk zou worden gemaakt, hoevele Joden ook elk afzonderlijk in den schoot der Christelijke kerk heil en vrede hebben gevonden. Het ophouden van den strijd en de eeuwige vrede kunnen eerst na vernietiging van alle Gode vijandige machten op aarde, en na de wederkomst van Christus ten gerichte en tot volmaking van Zijn

rijk plaats hebben. Het rijk der heerlijkheid wordt op de nieuwe aarde opgericht in dat Jeruzalem, dat den heiligen Ziener op Pathmos in den geest op enen groten en hogen berg werd getoond (Openb. 21:10). In deze heilige stad zal geen tempel zijn "want de Heere, de Almachtige God, is haar tempel en het Lam. " (Openb. 21:22). Het woord des Heeren tot de Samaritaanse, dat men God noch op dezen berg noch te Jeruzalem zal aanbidden, maar in geest en in waarheid (Joh. 4:21, 23), heeft niet alleen op het rijk Gods en zijne tijdelijke ontwikkeling in de Christelijke kerk, maar ook op den tijd der volmaking van het rijk Gods in heerlijkheid betrekking.

Eerst moet Zion, het bevelde, verwoest worden, voordat het de plaats der heilige heerschappij van God kan worden. Eerst moet Zions volk gevangen in den vreemde worden gevoerd, waar het een volk wordt, sterk in den Heere en zegerijk voor alle volken. Eerst moet Zions Koning diep verootmoedigd worden, voordat de ware Koning uit Davids huis komt, die Zijn volk eeuwigen vrede aanbrengt.

8.

II. Vs. 8-14. De Profeet had tot hiertoe het op te richten rijk alleen als een rijk Gods geschilderd, zonder een kansel te vermelden, waardoor zich Zijne genade op de gemeente zou uitstorten, enen Middelaar, die Hem onder hen vertegenwoordigde. Zijne voorstelling was dus nog gedeeltelijk. Zij miste nog de aanknoping aan de belofte ener eeuwige heerschappij, van zijn geslacht, aan David gegeven, en door hem en andere heilige zangers en Profeten dikwijls verheerlijkt. Volgens deze moest die latere grote betoning van genade geschieden door ene spruit van dezen stam, en deze stam steeds het substraat (fondament) zijn, waaraan zich de goddelijke kracht en het goddelijk wezen op het hoogst openbaarde. " Nu voegt hij er aan toe: Zions heerschappij, de door David gestichte, maar door verwoesting en vernietiging van Zion-Jeruzalem op gehevene, zal te dier tijd weer worden opgericht, en Gods heerschappij zal niets anders zijn dan de heerschappij van enen anderen David. Voordat dit echter geschiedt-en hiermede stelt de Profeet tegenover de schitterende toekomst den tijd van lijden, die dadelijk nabij is als in de scherpste tegenstelling- moet Zion eerst zijnen Koning verliezen, naar Babel in ballingschap gaan, van daar moet het eerst door den Heere uit de macht der vijanden worden verlost. Het zal dan alle vijandige machten in de kracht van zijnen God overwinnen. Nu moge het zich vooraf voorbereiden en verenigen, om belegering en zware verootmoediging te ondergaan.

8. En gij Migdal-Eder = Schaapstoren (Neh. 3:25 v.), die u hoog verheft boven Davids burcht op Zion, en aan ieder de heerschappij van Davids geslacht over de kudde Gods voor ogen stelt, gij Ofel (= hoogte) der dochter Zions! Op u heeft de Heere Zijne Zionsgemeente onder Davids huis gegrondvest. Wel zal spoedig het koningschap van Davids huis door Gods gericht worden vernietigd, gelijk ik boven (Hoofdst. 3:12) heb voorzien, maar tot u zal komen, ja daar zal komen de vorige heerschappij ondanks alle hindernissen, zo als die onzer David en Salomo is geweest, het koninkrijk der dochteren van Jeruzalem, zodat de koninklijke heerschappij des Heeren over Zijn volk (vs. 7) niet anders zal zijn dan de wederoprichting van Davids troon onder den Zoon van David in heerlijkheid.

De uitleggers zijn het er allen over eens, dat de Schaapstoren zo ook de "vesting" of heuvel, Hebr. Ofel, een zinnebeeld moet zijn van het koningschap van het huis van David, maar niet daarover, waar die zal hebben geleden. Een schaaftoren d. i. een sterke toren ter bescherming der herders tegen aanvallen of wilde dieren, wordt tussen Bethlehem en Bethel in de geschiedenis van Jakob (Gen. 35:16 vv.) vermeld. Daar sloeg hij na den door zijner Rachel zijne tente op. Dat Micha dezen bedoelde, en dat die ongeveer daar zou hebben gelegen, waar later de Koningsburg op Zion door David gebouwd is, zodat deze toren als een overblijfsel van den ouden tijd in den burg is ingelijfd, is zeer onzeker. Daarentegen is het waarschijnlijker, dat Micha dezen hoofdtoren van den koningsburg op Zion eerst met dezen naam heeft bestempeld, tot een aandenken aan den toren bij Bethlehem, die beroemd was uit de geschiedenis der aartsvaders, daar "de stichter van het door God verkoren koningshuis, David, van een herder der schapen tot een herder van het volk Israëls, van de kudde van Jehova (Jer. 13:17) was geroepen. Deze benaming lag den Profeet zeer voor de hand, daar hij niet alleen in Hoofdst. 5:3 den Messias als Herder, maar ook in Hoofdst. 7:14 Israël als schapen van Jehova's erfdeel voorstelt. " Evenzo is het twijfelachtig, of de vesting of heuvel Ofel ene bepaalde plaats is. Wel werd later de zuidelijke helling van den tempelberg Moria met dien naam genoemd, zo als blijkt uit 2 Kron. 27:3; 33:14. bevonden zich versterkingen, die tot in het Kedron dal reikten. Daar toch Micha onder dat Ofel een beeld van de koninklijke heerschappij van Davids huis wil doen verstaan, zo moet men aannemen, dat vroeger deze naam voor de gehele menigte heuvels, waarop de stad, de burg en de tempel lagen, gebezigd werd, en allengs alleen tot de helling van Moria werd bepaald.

Ene zeer merkwaardige voorzegging, geheel overeenstemmende met die van Hoofdst. 5:1. Migdal-Eder was een wachttoren nabij Bethlehem (Gen. 35:21); misschien wel dezelfde plaats, waar de herders ten tijde van Jezus geboorte met hun kudden gelegd waren. Ofel was ene zeer sterke plaats binnen Jeruzalem, in Micha's leeftijd door den koning Jotham nog aanzienlijk bevestigd (2 Kron. 27:3). Migdal-Eder, de nederige schaaftoren nabij Bethlehem, wordt een Ofel voor Zions dochter, de onwinbare sterkte des volks, door de geboorte van den groten Heiland der natie aldaar.

9. Maar wacht u, gij dochter Zions, dat gij met het oog op die latere heerlijkheid na uwe bekering de u gedreigde gerichten Gods lichtvaardig gering schat, en misschien meent, dat zij niet veel te betekenen zullen hebben. Die zullen zo zeker komen, dat ik ze in den geest reeds als tegenwoordig zie. Nu, waarom zoudt gij zo groot geschrei maken? 1) Is er geen a), Koning onder u? is uw koningschap, waaraan de koning zo grote belofte voor u heeft verbonden, dat het voor u het zichtbare onderpand der genade en tegenwoordigheid Gods onder u was, van u weggenomen? Is uw Raadgever, uw koning" de met den geest des raads en der wijsheid des Heeren voor u gezalfde, vergaan, dat u smart, als van ene barende vrouw heeft aangegrepen. 2)

a.) Jer. 8:19.

1) Het antwoord is duidelijk: ja wel, de koning is gevangen, het koningschap van Zion is vernietigd enz.

Ook hier staat den Profeet ene barende vrouw voor de aandacht. Hij hoort het geschrei, het schreeuwen van het volk over het verlies van koning en raadgever, voor Israël dubbel smartelijk, omdat de koning theokratisch koning was en drager van de heilsbeloften Gods. De Profeet wil hen echter van den zichtbaren koning afbrengen tot den Onzichtbaren, tot den Goddelijken Raadgever en vraagt daarom: Is er geen Koning onder u, Is uw Raadgever vergaan? om aan het ware Israël te betuigen, dat aan het volk Gods in zijn verdrukkingen niets ontbreekt, hetwelk het vervolgens tot vertroosting zou kunnen zijn, dewijl het God heeft tot zijn algenoegzame toevlucht en sterkte.

1) Gelijk de Heere het menigmaal nodig ziet om de ellende van een volk niet weg te nemen, maar om dezelve te doen aanhouden, en om ze te vermeerderen, alzo moest ook het volk Gods in zulke gevallen zich met dapperheid en resolute wapens tegen zulk lotgevalen liever dan dat zij door moedeloosheid hun eigen kruis zwaar maken zou, hetwelk alles is wat zij doen kennen.

10. Lijdt smart en arbeid, dien de Heere u oplegt, om voort te brengen, o dochter Zions! Gij zult die dodelijke smarten, die over u komen, moeten lijden, al kromt gij u van smart als ene barende vrouw; want, het kan niet bespaard worden, nu zult gij wel zeker uit de stad henen uitgaan, als zij door den vijand zal worden veroverd, en op het veld wonen, aan storm en onweder prijs gegeven, en tot in Babel komen, maar aldaar zult gij gered worden 1). De Heere zal u zowel uit het eigenlijke Babel als ook uit de macht der wereld, wier beeld het is, verlossen; aldaar zal u de HEERE verlossen uit de hand uwer vijanden.

1) De Heere spreekt hier het in lijden zijnde volk aan met den tederen naam van dochter Zions en roept het toe om niet alleen de ellende te aanvaarden, maar om uit die ellende de vrucht der gerechtigheid te plukken. Door de verdrukking zal het volk heen moeten, door het lijden tot heerlijkheid. Dit geldt ook op geestelijk gebied. Eerst de geboorteweëën van het nieuwe leven en dan de tijd van heerlijkheid en verlossing. Wie de smart over de zonde niet kent, weet ook niet van de blijdschap der zaligheid te spreken.

1) Onnodig hebben de uitleggers zich veel hieraan gestoten, dat Micha hier de verwoesting der stad door de Chaldeëen en de wegvoering van het volk van Israël (dat na de verwoesting van het rijk der tien stammen door de Assyriërs in Zion zijn middelpunt had) naar Babel voorzegt. Het Chaldeeuwse rijk met zijne hoofdstad Babel was toch zelfs nog niet eens zelfstandig en van enige betekenis, het Assyrische rijk met de hoofdstad Nineve begon eerst gevaarlijk te worden. Micha wijst dan ook op andere plaatsen duidelijk op de gerichten door Assur. Wel voorzegt Jesaja, die gelijktijdig leefde, de wegvoering naar Babel, maar deze heeft toch ten minste de vernietiging van de Assyrische legermacht voor de muren van Babel beleefd, en daarin een aanknopingspunt voor het ophouden der Assyrische macht en de verheffing van Babel gehad, terwijl Micha die vernietiging van het Assyrische leger niet meer beleefde. Hoewel nu een zo bijzonder en ver reikend profetisch oog op zich zelf niet voor onmogelijk kan worden gehouden, zo heeft toch de voor ons liggende profetie nog ene andere verklaring. Zeker bedoelt de Profeet hier, even als in Hoofdst. 3:12, vooreerst de verwoesting der stad en de verbanning des volks door de Chaldeëen. Met deze katastrofe is echter de voorzegging van Micha niet vervuld, evenmin als de volgende belofte door het terugkeren uit

de Babylonische ballingschap vervuld is. Micha plaatst zich met dezen naam "Babel" in de beschouwingswijze der geschiedenis van het rijk Gods, welke op den Pentateuch (de 5 boeken van Mozes) steunt. Deze wordt in de Heilige Schrift met voorliefde onder het gezichtspunt der tegenstelling geplaatst, namelijk aan de ene zijde de heilige stad Jeruzalem (met den heiligen koning David), aan de andere zijde de stad Babel (met den God trotserenden koning Nimrod). De reden, waarom voor de Gode vijandige wereld juist dit Tyrus, waarvan het gebruik tot aan het einde der Schrift doorgaat (Openb. 16:19; 17:5; 18:21), gekozen werd, ligt in het bericht (Gen. 11), dat juist hier de mensheid zich tot de tegen God gerichte onderneming van den torenbouw verstoutte. Het gaf alzo te kennen, dat de bedreiging op onze plaats niet minder betekende, dan dat voor de komst der zaligheid, door vreselijke katastrofen, de gemeente Gods aan het rijk der wereld moest worden overgegeven.

Het is dus niet genoeg, de bedreigingen van Micha alleen tot Sanheribs inval, of ook maar alleen tot de wegvoering naar Babel door Nebukadnezar te beperken. maar wij moeten die tevens toepassen op de verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen en de daarmee samenhangende verstrooiing der Joden in de gehele wereld, terwijl de beloofde verlossing uit Babel tevens ziet op de redding van Israël, welke nu, wat de hoofdzaak aangaat, nog in de toekomst ligt. In de typische betekenis van Babel, als de haardsteden van den menselijken hoogmoed en van goddeloze machtsontwikkeling, en als aanslag van het wereldrijk, hebben wij zowel de oorzaak te zoeken voor het goddelijk raadsbesluit, om het volk Gods, dat in de macht van het rijk der wereld moet worden overgegeven, naar Babel te verbannen, als het aanknopingspunt bij de verwezenlijking van dit raadsbesluit, in het profetisch bewustzijn voor de verkondiging daarvan. Micha voorzegt alzo de wegvoering der dochter Zions naar Babel, en hare redding uit de macht harer vijanden, niet omdat Babel naast Nineve, die hoofdstad van het wereldrijk in zijnen tijd, een hoofdstad van dit rijk is, maar omdat Babel van zijn oorsprong af, type en zinnebeeld was van de macht der wereld.

11. Nu zijn wel na uwe verlossing uit de macht der Gode vijandige wereld vele Heidenen tegen u verzameld, die daar onder elkaar zeggen: Wat is er van de hooggeroemde heiligheid van dit volk? Wij willen het verwoesten en vernietigen! Laat ze ontheilgd worden, en laat ons oog schouwen aan Zion.

12. Maar zij, die goddeloze heidenen die zich tegen de bekeerde gemeente Gods op Zion hebben verenigd, weten, verstaan de gedachten des HEEREN over Zijn volk en rijk niet; en verstaan Zijnen raadslag niet, dat Hij hen vergaderd heeft voor Jeruzalem, niet om de stad aan hen over te leveren, maar als garven tot den a) dorsvloer, om henzelfen bij elkaar te hebben, te dorsen en geheel te vernietigen, voordat zij in staat zullen zijn Gods volk schade aan te doen.

a) Jer. 51:33.

13. En gij Zion zult zelf dit gericht aan hen volvoeren. Maak udan op en dors, o dochter Zions! vertreed de vijanden uwer goddelijke heerlijkheid in de kracht des Heeren, als een rund, dat over het uitgebreid koren gaat (om de korrels met de hoeven uit te treden Deut. 25:4). Dat zult gij vermogen, door Mij daartoe toegerust; want Ik zal uwen hoorn, even als bij

een sterken stier, ijzer maken, en uwe klauwen koper maken; Ik zal u bekleden met onverwinnbare kracht, en gij zult in Mijnen naam vele volken verpletteren: En Ik, de Heere, die deze Mijne vijanden door u versla, zal hunlieder gewin, het door roof en plundering verworven goed den HEERE verbannen, tot verheerlijking van Mijn rijk besteden (Lev. 27:28), en hun vermogen Mij, den a) HEERE der ganse aarde, wien zij toekomt.

a) Zach. 4:14; 6:5

Deze profetie heeft betrekking op de gebeurtenissen, welke reeds door Joël (Hoofdst. 3); en later nog door Ezechiël (Hoofdst. 38 vv.), Zacharia (Hoofdst. 12) en in Openb. 18:18 vv. voorgezegd worden, d. i. op den laatsten groten aanval van de volken der wereld, tegen de uit Babel (d. i. uit de macht der wereld) verlost en geheilige gemeente des Heeren, met de bedoeling, om de heilige Godsstad Zion van de aarde te verdelgen, waarvan de aanvallen der Syriërs (onder Antiochus Epifanes) en der overige volken, die rondom woonden, tegen het verbondsvolk onder de Makkabeën slechts ene zwakke afbeelding gaven. Beslissend voor deze bedoeling is de omstandigheid, dat de aanval der volken tegen het heilig geworden Zion, uit haat en vijandschap tegen zijne heiligheid is voortgekomen en de ontheiliging der stad ten doel heeft. Deze trek past in geen enkel opzicht op Jeruzalem en Juda in de tijden der Makkabeën, maar alleen op den tijd als Israël, uit Babel verlost, ene heilige gemeente Gods vormt, d. i. op den laatsten tijd der ontwikkeling van het rijk Gods, welke eerst met Christus is aangebroken, maar tot op heden nog niet tot volle werkelijkheid is geworden. Daaruit echter, dat later het heilig geworden Zion uit veel groter gevaar zal worden gered, dan dat is, waaruit het vooreerst niet wordt gered, daaruit, dat vervolgens het gelouterde en geheiligde Zion ene veel grotere vijandige macht zal overwinnen en vernietigen, dan die is voor welke het nu spoedig zal onderdoen, blijkt ten duidelijkste daaruit, dat het vooreerst aan de wereldmacht moet worden overgegeven, omdat het thans onheilig is.

14. Maar nu, moet gij, o Zion, eerst zelf aan het verdiende gericht worden overgegeven, opdat gij eerst uwen God en Heiland weer leert zoeken; rot u met benden, gij dochter der bende! Te vergeefs zult gij uwe legerscharen in dicht op elkaar gedrongen rijen angstig schikken, want hij, of, men, de vijand, zal ene belegering tegen ons stellen, en Israël op 't diepst vernederen; zij zullen den rechter 1) Israëls, die dan over Mijn volk zal heersen en recht zal spreken, met de roede op het kinnebakken slaan, op het schandelijkst mishandelen, omdat hij als zijne ambtgenoten naar eigen lust het rechtersambt heeft uitgeoefend 2).

1) Eigenlijk moet hier onder de koning worden verstaan; hij wordt echter geen koning genoemd, omdat deze waardigheid naar de bedoeling van den Profeet voor den Messias (Hoofdst. 5:2) bewaard blijft, en deze in de ongelukken, welke den Messias voorafgaan, eigenlijk in 't geheel niet, of slechts op ene van God verlatene wijze bestaat.

Inderdaad bestond bij Jeruzalems verwoesting door Titus, op welke het hier in 't bijzonder aankomt, geen koningschap meer.

2) "Nu roof en plunder vrij, gij plunderaarster! dat men ons van rondom belegere nu benauwe, dat men Israëls overheid met den stok sla op het kinnebakken. " In het vooruitzicht der

heerlijke zegepraal van Israël over zijne vijanden, kon het met minder angst den tijd tegemoet gaan, waarin het verdrukt en smadelijk vertreden zou worden. Het zijn toch de goeden vooral, voor wie deze troostreden van den Profeet geschikt waren, niet de bozen, door wier misdaden die rampen verdiend zouden worden.

De kerke Gods hare voorrechten in Hem behoorlijk overwegende, mag de vijanden in hun uiterste boosheid uitdagen, nademaal zij haar geen schade kunnen toebrengen, die Hij niet met voordeel wederom vergoeden zal, noch ook geen van zijne genadige voornemens omtrent zijn volk in het minste kunnen verhinderen.

HOOFDSTUK 5.

CHRISTUS GEBOORTEPLAATS.

IV. Vs. 1-14. In de beide vorige afdelingen is reeds de heerlijkheid, welke het doel van het rijk Gods is, in hare gehele hoogte en grootte geschilderd, doch zonder nauwkeurig Hem aan te wijzen, door wien het rijk Gods tot dat punt zou worden gebracht. Thans voegt de Profeet dit er bij: "Juist in den tijd der diepste vernedering van Zion en zijnen rechter wordt uit het onbeduidende Bethlehem de grote Beheerser van Goddelijken oorsprong geboren. Deze zal door Zijn goddelijk bestuur Israël en daarmee het rijk Gods tot zijne reeds voorgestelde Goddelijke heerlijkheid verheffen, en het voor alle vijandige volken vrede verschaffen. Want Hij zal Zijn volk niet alleen beschermen en redden voor de aanvallen der Gode vijandige wereldmacht, maar het ook de kracht verlenen om zijne vijanden uitwendig en inwendig te overweldigen. Na overwinning van alle vijanden van het rijk Gods zal echter de Heere alle middelen van bloedvergieten en van krijg, en allen afgodendienst verdelgen, Zijn gericht des toorns over alle volken, die tegenstreven, houden, en daardoor over Zijn volk en Zijn rijk den volkomensten vrede brengen.

1. En gij, Bethlehem (= broodhuis, met uwen ouderen naam Efratha(=" de vruchtbare, " dus te zamen "het vruchtbare broodhuis") 1), gij zult op nieuw uwen naam waar maken! Zijt gij klein) om te wezen onder de duizenden van Juda, onder de grotere, uit ongeveer 1000 families bestaande afdelingen, in welke Juda en de overige stammen Mijns volks verdeeld worden (Num. 2:34 Ex. 18:25)? Uit u, waaruit Mijn grote voorvader David, de man naar Mijn hart is voortgekomen, juist uit u en niet uit het koninklijk Jeruzalem, zalten tijde van dien diepsten smaad Mijns volks Mij, tot volvoering Mijner raadsbesluiten en tot wederopbouw van mijn rijk voortkomen, die een Heerser zal zijn in (= over) Israël, een algebiedend Koning; in den volsten zin des woords, en wiens uitgangen Zijn van ouds, van voor ondenkbare tijden, van de dagen der eeuwigheid. Zijne afkomst in aardsen zin moge arm en gering zijn, Hij is van boven uit den schoot der eeuwigheid 3).

1) Juist te Bethlehem wordt Christus geboren; want Hij zelf zegt: Ik ben het brood des levens, dat van den hemel nederdaalt. Evenzo wordt de plaats, waar de Heere geboren wordt, vooraf broodhuis genoemd, omdat Hij daar in het vlees moest verschijnen, die de zielen der uitverkorenen inwendig verzadigen zou. (GREGORIUS DE GROTE).

2) O Bethlehem! gij zijt klein, maar nu hoog verheven door den Heere! U heeft Hij verheerlijkt, die in u uit de hoogte in geringheid werd geboren. Welke stad zou u niet benijden om dien kostelijken stal en om den roem dier kribbe? Op de ganse aarde is nu uw naam beroemd, en u prijzen gelukkig alle geslachten der aarde; want heerlijke dingen worden van u gezegd, o stad Gods! gelijk geschreven staat. (ST. BERNHARD).

In duidelijke overeenstemming met zijnen tijdgenoot en geestelijken broeder Jesaja ziet hier Micha de Goddelijke natuur van den toekomstigen Verlosser. De eerste noemt Hem (Jes. 9:5) "wonderlijk en sterke God. " Deze wil niet van den hohen ouderdom van het geslacht van David of van iets dergelijke spreken; maar plaatst tegenover de geringheid van den aardsen

oorsprong van Christus de grootheid van Zijne hemelse afkomst. Wel ligt in deze plaats geen bewijs voor het eeuwige Zoonschap van Christus, of de duidelijke erkenning van de eeuwige betrekking tot God den Vader, zo als dat in Joh. 1:1 wordt uitgesproken, want de volle erkenning van de Godheid en de eeuwige generatie des Zoons uit den Vader kon eerst door de menswording Gods in Christus worden geopenbaard. Matth. 2:5 en Joh. 7:43 wijzen aan, dat de oud Joodse synagoge deze voorzegging eenparig zo verstond, dat de Messias te Bethlehem zou worden geboren. Mattheüs haalt den tekst niet nauwkeurig woordelijk aan, maar vrij naar zijne herinnering, waarbij hij er zich tevens op toelegt, om den zin der profetie te verduidelijken, en het zien der woorden op David meer bepaald op den voorgrond te stellen. De hoofdgedachte van ons vers is zeker deze, dat de Heere Christus uit Bethlehem, dat is uit het vernederde en verarmde huis van David, de plaats van den armen Herder der schapen, die voor God tot een Herder der volken verhoogd werd, zou voortkomen, en een scheut uit den omgehouden krachtigen boom van het Davidische koningsgeslacht zou zijn (Jes. 11:1). Bovendien is het ook het koninklijk ambt van den Heere Christus, dat hier voorzegd wordt. De bedenkingen des ongeloofs, dat ook deze voorzegging niet op Jezus wil toepassen, rusten : "op ene miskenning van het koninklijk ambt van Christus, dat niet een dichterlijk beeld, maar onder alle koninkrijken het reëelste is, ja dat, wat hun realiteit verleent, op de onkunde omtrent de eindgeschiedenis van het Messiaanse rijk. Men kent van de geschiedenis van Christus slechts een enkel fragment, Zijne verschijning in nederigheid, en ook dit, gelijk niet anders mogelijk is, slechts zeer onvolkomen. Zijne heerschappij die reeds nu onzichtbaar bestaat, erkent men niet, omdat die alleen met de ogen des geloofs aanschouwd wordt, en het latere zichtbaar te voorschijn treden gelooft men niet, omdat men de onzichtbare kracht van Christus, welke dit zichtbare gevolg waarborgt, niet aan zijn hart heeft ervaren.

Maar waarom moest Christus uit de armoede, uit een niet voortkomen? Opdat alle roem en alle verdiensten te niet zou worden gedaan, en de zaligheid zou voortkomen uit enkel genade. En waarom toch uit Davids geslacht? Opdat Gods trouw en waarheid zich heerlijk zouden betonen, en Zijne beloften door het geloof Ja en Amen zijn. Zou echter Christus in het arme Bethlehem en niet te Jeruzalem in de verheven koningsstad worden geboren, zo moest het geslacht van David, waaruit Hij zou voortkomen, te voren Zijn troon verliezen, en in de armoede van Zijn oorsprong terugzinken. Dit leidt den Profeet tot de gedachte in het volgende vers.

2. Daarom, omdat de grote hemelse Koning en enige Verlosser des volks uit de armoede en geringheid van Bethlehem en het huis Davids moet voortkomen, zal Hij, de Heilige Gods, die Zijn volk voor alles uit de zonde en den eeuwigen dood wil verlossen, henlieden, die Hij zich als een volk des eigendoms en tot Zijne eeuwige heerlijkheid heeft verkoren, aan de heidenen als Zijne werktuigen tot straf voor hunnen afval overgeven (Hoofdst. 4:9 vv.). Dit zal zijn tot den tijd toe, dat zij, de maagd, van welke Jesaja voorzegd heeft (Jes. 7:14), die baren zal, den Redder en Verlosser volgens Gods raadsbesluit gebaard hebbe. Met Zijne geboorte zal een tijd van rijken zegen en van genade voor Gods volk aanbreken. Dan zullen de overige, de uit de gerichten overgeblevene en door het geloof geredde zijner broederen, de broederen van den uit Bethlehem geboren hemelsen Koning, die Zijne broeders in bijzonderen zin zijn,

namelijk die van Juda, die op Hem als de vertroosting Israëls zullen hopen, zich bekeren met de kinderen Israëls, met de overgeblevenen en geredden uit het rijk der tien stammen.

1) Hier wordt genoemd zijn eeuwig bestaan als God, Zijne uitgangen, als de uitgangen van de stralen der zon, waren of zijn geweest van ouds, van eeuwigheid, hetwelk zulk een duidelijke beschrijving is van Christus eeuwige generatie, of van Zijn uitgang als Zoon van God, van den Vader gegenereerd, voor alle de werelden dat deze Profetie alleen tot Hem moest behoren en nooit van iemand anders kan bewaarheid worden.

Maar wat betekent dan ten derde de wonderspreukige aanwijzing dat Israël (vs. 2) wordt overgeven in de hand zijner vijanden, tot zij, die baren zal, gebaard hebbe? Het is niet mogelijk, dat hier aan de dochter Zions, de kerk des Ouden Verbonds, wordt gedacht, en deze alzo als moeder van den aanstaanden Messias getekent. Reeds kort te voren had de Profeet zich van dezelfde beeldspraak bediend (Hoofdst. 4:10), en misschien is het ene schoonheid te meer dat zij, die eerst is voorgesteld als in barensnood van allerlei smarte en moeite, nu wordt aangeduid als reeds zwanger van Hem, die aan alle moeite voor altijd een einde zal maken. Maar wat hindert ons toch in den eigenlijksten zin van het woord hier aan de moeder van den Messias te denken, en het daarvoor te houden, dat haar beeld onwillekeurig den ziener voor den geest zweeft, die pas zinspeelde op de plaats der geboorte? Waarom zouden wij niet mogen aannemen, dat de geest der voorspelling zijnen tolk voorlopig nog slechts met een vluchtigen wenk heeft gewezen op haar, uit wie het heil der wereld zou voortkomen? De vermelding in hetzelfde verband van zijn "broederen, " doet het ons te lichter vermoeden, en Jesaja's uitspraak zal volkomen ophelderen, wat nog raadselachtig mocht overblijven. En vraagt men nu eindelijk, naar het gewin, dat voor onze kennis van Christus in het Oude Verbond, uit deze profetie wordt verkregen, het antwoord kan niet moeilijk zijn. Wij treffen hier de eerste van vele kleine bijzonderheden uit de geschiedenis van Davids groten Nakomeling aan, die door den Profeet aangeduid worden. Op ondubbelzinnige wijze wordt de plaats Zijner geboorte voorspeld, en slechts door de onnatuurlijke kunstgrepen kon het den Joodsen uitleggers van later dagen schijnbaar gelukken om de kracht van dit bewijs voor Jezus Messiaswaardigheid in twijfelachtige schaduw te plaatsen. Tevens wordt de aard van het Christusrijk, helderder dan door een der tot dusver beschouwde kleine Profeten, door de hand van Micha getekend, en zijne eigenaardige schildering der gouden eeuw, waarin de lang verwachte Davidszoon als een tweede Salomo optreedt, bevat niet weinig trekken, die wij later uitgebreid en ontwikkeld weer zullen vinden. Aangaande den tijd Zijner komst moge hij nog slechts in het algemeen kunnen zeggen, dat hij eerst na de aanstaande ballingschap dagen zal, die algemene bepaling maakt weer in zeker opzicht de grondslag van latere, meer bijzondere uit, die ons niet onbekend zullen blijven. En behoeven wij er nog bij te voegen, dat wij tot dusver in geheel dit hoofdstuk geen zo duidelijken wenk aangaande het bovenmenselijke in den Messias gehoord hebben. Een persoon, die reeds lang vóór Zijne geboorte Zich van tijd tot tijd had geopenbaard aan Zijn volk, moest voor het oog van Israël treden, met bovenaardsen lichtgloed omstraald. Zulk een Koning-men moest het aanstonds gevoelen-was niet slechts in macht, maar ook in natuur oneindig ver verheven boven zijne meest roemrijke voorzaten. En vermoeden wij ook na al het gezegde, Zijne heerlijkheid nog meer dan wij die volkomen helder aanschouwen, met dubbele opgewektheid beginnen wij een

oor aan een Godsmen te lenen, die men voorwaar niet ten onrechte den Evangelist van het O. V. heeft genoemd. Micha doet ons naar Jesaja verlangen.

Aan de geboorte van den beloofden Messias verbindt Micha, even als de overige Profeten, den tijd der heerlijkheid van het rijk Gods. De tijd tussen de hemelvaart en de wederkomst des Heeren, de tijd van het ingaan der heidenen in het rijk Gods, blijft door hem onaangeroerd, zo als ook de tijd der verstokking van Gods volk ten gevolge van de verwerping van zijnen Heiland. De natuurlijke geboorte hielp toch het volk ook niets, wanneer Hij niet tevens in het hart werd geboren. Eerst wanneer het volk uit den grond des harten zal uitroepen: Geloofd zij Hij, die daar komt in den naam des Heeren, zal daarvoor de tijd van zegen, welke in 't volgende beschreven is, aanbreken.

De Heere Jezus had uitgangen voor Zijn volk, als hun Vertegenwoordiger voor den troon, lang voor dat zij op het toneel des tijds verschenen. Het was van de eeuwigheid, dat Hij het verbond met Zijn Vader tekende, om te betalen bloed voor bloed, lijden voor lijden, angst voor angst, dood voor dood, ten behoeve van Zijn volk; het was van eeuwigheid, dat Hij Zich overgaf, zonder een woord van murmuring, om van Zijn hoofdschedel af tot aan Zijne voetzolen toe grote druppelen bloeds te zweten, bespogen, doorstoken, bespot, verscheurd en vernietigd te worden onder de smarten des doods. Zijne uitgangen als onze Borg waren van eeuwigheid. Wees stil, o mijne ziel! en denk hierover aanbiddend na. Gij hebt uitgangen gehad in den persoon van Jezus van alle eeuwigheid. Niet slechts toen gij in de wereld geboren waart, had u Christus lief, maar Zijne vermakingen waren met de kinderen der mensen, voor er nog mensenkinderen waren. Dikwijls dacht Hij aan hen; van eeuwigheid had Hij Zijne liefde op hen gevestigd. Hoe, mijne ziel! heeft Hij Zich zo lang met uwe zaligheid bezig gehouden, en zal Hij die niet bewerken? Is Hij van eeuwigheid af uitgegaan om mij te redden, en zal Hij mij laten verloren gaan? Hoe, heeft Hij mij als Zijn kostbaar juweel in de hand gedragen, en zal Hij mij nu aan Zijne vingers laten ontglippen? Heeft Hij mij verkoren eer de bergen geboren, eer de afgronden der diepten, de kolken gegraven waren, en zal Hij mij nu verwerpen? Onmogelijk! Ik ben verzekerd, dat Hij mij zo lang niet zou liefgehad hebben, ware Hij geen onveranderlijke minnaar? Indien Hij mij moede had kunnen worden, dan zou Hij dat reeds lang geweest zijn. Zo Hij mij niet had liefgehad met ene liefde, diep als de hel en sterker dan de dood, dan zou Hij Zich reeds lang voor dezen van mij hebben afgewend. O! vreugde boven alle vreugde, te weten, dat ik Zijn eeuwig en onvervreemdbaar eigendom ben, Hem gegeven door Zijnen Vader, eer de wereld was! Die eeuwige liefde zal elken dag mijne hoofdpeluw zijn.

3. En Hij, de Heiland en Koning Jezus Christus, die uit de geringheid van den herder David zal worden geboren, zal staan, en zal, als een goed Herder van Zijn verlost volk, weiden 1) in de kracht des HEEREN, met de kracht, waarmee Jehova zelf Hem bekleedt, opdat Hij Zijne kudde voor wolven en rovers zou kunnen beschermen (Joh. 10:11 vv.), in de hoogheid, de majesteit van den hoogheiligen, aan Hem en door Hem eerst recht geopenbaarden naam) des HEEREN, Zijns Gods, die van eeuwigheid in bijzonderen zin met Hem nauw verbonden is; want Hij is zelf sterke God (Jes. 9:5), en uitgerust met den Geest der sterkte (Jes. 11:2); en zij, die zich tot God hebben bekeerd, en zich onder Zijn bestuur hebben onderworpen, zullen onder Zijnen herdersstaf in vollen, zaligen vrede ongestoord wonen; want, wanneer van

enige zijde een vijand zich zou willen indringen, zou Hij dien afweren; nu ter zelfder tijd dat Hij Zijn volk weidt door macht en aanzien, zal Hij groot zijn tot aan de einden der aarde (Ps. 72:8, 17).

1) De uitdrukking weiden geeft te kennen, hoe Christus omtrent de Zijnen, de Hem toevertrouwde kudde, is. Hij heerse niet over haar als een verschrikkelijk tiran, die de Zijnen met vrees onderdrukt, maar Hij is een Herder; en behandelt Zijne schapen met gewenste zachtheid. Omdat wij echter rondom door vijanden omringd zijn, voegt de profeet er bij: "in de kracht, " d. i. zo veel macht is in God, zo veel bescherming is er bij Christus, zodra het nodig is de kerk te beschermen. Wij moeten dus leren van Christus even zo veel heil te verwachten, als er kracht in God is.

2) Hierin ligt uitgesproken, dat eerst door dezen toekomstigen Herder de volkomene openbaring van het wezen Gods wordt gegeven. "De grote Koning is zo nauw met God verbonden, dat de gehele volheid der goddelijke kracht en majesteit Hem toebehoort. Iets dergelijks komt van enen aardsen koning nooit voor. Deze heeft in den Heere sterkte (Jes. 45:24), de Heere geeft sterkte aan Zijnen koning, en verhoogt den hoorn van Zijnen Gezalfde (1 Sam 2:10), maar niet is de gehele sterkte en majesteit Gods diens bezitting.

4. En deze, die Davids zoon, die ons in de majesteit Gods weidt, zal Vrede 1), zal de ware Salomo (Ps. 72:7)zijn; Hij draagt den vrede in Zich, en verleent dien den Zijnen als de Vredevorst (Jes. 9:5. Joh. 14:27. Efeze. 2:14). Wanneer Assur 2), het voorbeeld van de antichristelijke wereldmacht en van alle geestelijke vijanden van Gods volk, in ons land zal komen, en wanneer hij in onze paleizen zal treden, zo zullen wij tegen hem stellen zeven herders, 3) leidslieden in den dienst van den oppersten Herder, en acht vorsten, onderbevelhebbers uit de mensen, om hen onder de opperleiding van den hemelsen Koning uit te drijven.

1) Deze, de Christus Gods, die in de kracht en Majesteit Gods zal optreden, zal Vrede zijn, d. w. z. niet alleen de bewerker van den vrede, maar dezelfde, die de vrede in eigen persoon is, den vrede in zich draagt, de zijnen zet in een toestand van vrede met God en ze verlost uit den toestand van onvrede, waarin zij door de zonde verkeren. Men merkt dat de Profeet den Zaligmaker verkondigt schier met denzelfden naam als Jesaja, wanneer dezen den Heere Vredevorst noemt. (Jes. 9:5).

2) Assur komt hier alleen voor, in zijne typische betekenis beschouwd als vertegenwoordiger van alle vijandige wereldrijken van het begin af tot aan het rijk van den Antichrist, gelijk men daaruit ziet, dat het later "het land van Nimrod" wordt genoemd. De Profeet noemt deze macht der toekomst "Assur, " omdat deze de wereldmacht was, te zijner tijd gevaarlijk voor het rijk van God; want ieder profeet noemt de trekken van den Antichrist naar den hoofdvijand van zijnen tijd.

3) Door het getal zeven moesten deze vorsten worden voorgesteld als volkomen machtig, door God zelve toegerust. Door het grotere getal acht moet, even als steeds door de bij

elkandervoeging van twee op elkaar volgende getallen uitgedrukt worden, dat het getal der leidslieden van Gods volk bijzonder groot zal zijn, en ook uitwendig eerbied zal eisen.

5. Die zullen het land en het rijk van Assur, de macht van de vijanden der verlore gemeente afweiden met het zwaard, en het land van Assur of Nimrod, die aanvang en dat beeld van de vijandschap der wereldrijken tegen God, in deszelfs ingangen (met het ontblote zwaard). Alzo zal Hij, onze Heiland en Koning, ons redden van Assur, wanneer dezelve in ons land zal komen, en wanneer hij in onze landpale zal treden.

Deze strijd der verlore en geheiligde gemeente Gods van den laatsten tijd tegen de boosheid en vervolging der Gode vijandige wereldmacht is niet te beperken tot een strijd met enkel geestelijke wapenen. Integendeel zal de gemeente Gods, vóór de Heere haar tot eeuwige heerseres op aarde maakt, en alle moordtuigen uitroeit, zo als in vs. 9 gezegd wordt, niet alleen geestelijke krijgen voeren, maar wanneer de vijandschap ten toppunt is gestegen, en de tijd van het oordeel nadert, ook met geweld van wapenen voor hun geloof en voor het bestaan van het rijk Gods tussen beide treden. Hoe weinig het tegenwoordig ook den schijn moge hebben, zo gaan wij toch, wanneer de laatste tijd nadert, bloedige godsdienstoorlogen te ontmoeten, die wel van anderen aard dan de 30-jarige oorlog zullen zijn, oorlogen, bij welke de tegenstelling God en wereld, majesteit van Christus en autonomie van den mens bestaan zal. De voorzegging van dezen strijd en deze overwinning staat ook niet in tegenspraak met de verkondiging Hoofdst. 4:2 vv. dat in den Messiaansen tijd alle volken naar Zion zullen heengaan, en de opname in het rijk Gods zullen zoeken. Vele volken, d. i. grote scharen uit alle volken zullen den Heere en Zijn Evangelie zoeken, en in Zijn rijk ingaan; maar ene grote menigte uit alle volken zal ook in hare vijandschap tegen den Heere en Zijn rijk en volk volharden, en alle macht in 't werk stellen, om het te bestrijden en te onderdrukken. Hoe meer het Evangelie zich onder de volken uitbreidt, des te meer zal ook de vijandschap des ongeloofs en der goddeloosheid toenemen, en een strijd ontbranden, welke zal toenemen, totdat de Heere ten laatsten oordeel zal verschijnen en alle vijanden zal vermorzelen.

Ook hier wordt onder Assur Nimrod, de wereldmacht verstaan, die immer tegen Christus Rijk optreedt. Nimrod was de eerste bekende, die zich op bijzondere wijze verzette tegen de macht Gods en tegen de ordinantiën Gods. Wanneer derhalve hier na Assur Nimrod wordt genoemd, dan bedoelt de Profeet daarmee dat niet gedeeltelijk, maar geheel de macht zal vernietigd worden, die zich tegen God en Zijn gezalfden koning stelt.

6. En nog groteren zegen zal de tijd aanbrengen, die met de verschijning van den hemelen Koning aanbreekt, Jakobs overblijfsel, het uit 't gericht geredde en waarlijk heilig geworden overblijfsel van het gehele volk Gods, zal zijn in het midden van vele volken onder de menigte van hen, die nog niet tot Gods volk behoren, maar zich ook nog niet vijandig verstoekt hebben, als een verfrissende dauw van den HEERE afdruipt en nieuw, krachtig leven wekt, en als druppelen rijk en verkwikkend op het kruid, het gras, van den hemel nedervallen, dat (namelijk de dauw) naar genen man wacht, noch mensenkinderen verbeidt, zich dus zonder hun toedoen rijkelijk uitstort. Alzo zal ook dan door de gemeente Gods nog een rijke stroom van geestelijk leven over velen worden uitgestort zonder enige verdienste van hen, boven alle verwachting, en zullen zich dus nog velen uit hen tot den enigen Redder Christus bekeren.

7. Maar tegenover hen, die hun hart verharden tegen dien Goddelijken zegen des nieuwen levens, zal Gods volk ene even grote macht van verwoesting betonen. Ja het overblijfsel van Jakob zal zijn onder de heidenen van dien laatsten tijd, in het midden van vele volken, als een leeuw onder de beesten des wouds, als een jonge leeuw toorn snuivende rondjaagt onder de schaapskudden, dewelke wanneer hij doorgaat, zo vertreedt en verscheurt hij, dat niemand redde. Alzo zal ook gene menselijke macht, hoe groot die ook zij, de overwinnende hand van het geheiligd volk Gods kunnen tegenhouden, want de macht van God en Zijnen Christus zal met hen zijn.

Het volk van Christus is overal een volk van zegen. Maar waar men zich tegen dat volk verzet, daar wordt het tot een leeuw, dien niemand kan weerstaan. Het volk van Christus wordt een volk der overwinning.

In grootheid en heerlijkheid blinkt de nieuwe gemeente des Heeren onder de vele volken, die haar omgeven. De Profeet woont haar aan in twee zeer verschillende, bijna tegenovergestelde, maar treffende beelden, waarvan het ene haar in vrede, en het andere haar in strijd voorstelt. Zij is in hare hemelse, vrije roeping, en hare onafhankelijkheid van de gunst van mensen, de dauw, die van God in verkwikkende druppels op het kruid der aarde drupt-alzo werkt zij vruchtbaarmakend op de rijke plantenwereld der volken rondom. Maar zij is ook een leeuw onder de dieren des wouds, een jonge leeuw onder de kudde der schapen-zie daar hare zegerijke macht in den strijd met de rechtmatige machten der wereld. Zo heeft de Profeet de betekenis en de macht van de strijdende en triumferende kerk in een krachtig beeld vooraf getekend. Zij is de dauw der wereld, die in de donkere, geheimnisvolle stilte van de vruchtbaarmakende nachten op de aarde valt, en haar met hemelse krachten doordringt. Zij wil niets van de wereld; "zij wacht niet op mannen en op mensenkinderen, " zij is ook niet door mensen voortgebracht en gevormd, die wel plantingen kunnen aanleggen, maar tot haren wasdom den verfrissenden dauw van boven moeten verwachten. Wij horen den dauw niet van den hemel vallen, maar wij zien zijne hemelse werking op de velden der aarde. Doch wee der wereld, wanneer zij zich verzet tegen de hemelse zegeningen der kerk, welke rust in de vrede der wereld! Dan bruist hare stem als het majestueus gebrul van den leeuw in het woud, die, een geboren Koning, onwederstaanbaar in den strijd gaat.

8. Uwe hand, o Mijn volk! zal in de kracht van uwen God en Heiland zeker verhoogd zijn boven uwe wederpartijders, die toch ook vijanden Gods zijn, en alle uwe vijanden zullen eindelijk uitgeroeid worden.

9. En het zal te dien dage, als gij al uwe vijanden zegerijk zult hebben bestreden, geschieden, spreekt de HEERE, dat Ik uwe a) paarden uit het midden van u zal uitroeien, en Ik zal uwe wagenen, met welke gij den strijd des Heeren hebt gevoerd, verdoen 1), want alsdan zal alle krijg op aarde ophouden.

a) Hos. 14:4.

1) Hier zegt God dat zij van alle vleselijk-vertrouwen zullen afgebracht worden, waarop zij gesteund hadden, dat zij door Gods Voorzienigheid zulk een veiligheid zullen genieten, dat

zij die niet zouden nodig hebben, en door de genade van God daartoe gebracht worden, dat zij de waarheid daarvan zouden zien en daarvan zouden afhouden.

10. En Ik zal de steden uws lands, achter welker muren gij bescherming moest zoeken, uitroeien, en Ik zal al uwe vestingen, met welke gij u tegen Gods vijanden verdedigdet, afbreken, en eeuwigen vrede over u en de gehele aarde brengen (Jes. 6:4-6).

11. En ter zelfder tijd zal Ik u inwendig geheel heilig en rein maken, zodat Ik in u en gij in Mij alleen leeft. Ik zal de toverijen, al de overblijfselen van den vroegeren goddelozen tijd vóór uwe bekering, uit uwe hand uitroeien, en gij zult gene guichelaars hebben, die in plaats van Mijn heilig woord te raadplegen en naar de stem Mijns Heiligen Geest te horen, de sterren en wolken om raad vragen (Lev. 19:26. Deut. 18:10, 14).

12. En Ik zal dan verder uwe houten en metalen afgoden, uwe gesnedene beelden en uwe opgerichte beelden, de opgerichte en gezalfde stenen, uit het midden van u uitroeien, dat gij u niet meer zult nederbuigen voor het werk uwer handen en enig maaksel van uwe eigene macht.

13. Voorts zal Ik uwe bossen waarin gij de afgoden heiligtet uit het midden van u uitroeien, en Ik zal uwe steden verdelgen: Ik wil alles wegdoen wat maar binnen of naar buiten tegenover God of de mensen uwen vrede Gods verstoort.

De naam der zonde van heidensen afgodendienst is de oud-Testamentische vorm voor alle goddeloosheid en afgoderij, van welke de Heere Zijne gemeente nog ten laatste wil reinigen. De grove afgodendienst in het O. T. was toen slechts een andere vorm voor den even zwaren fijnen afgodendienst, waarin de Christenheid hoe langer hoe meer wegzinkt. De vleselijke lust, de begeerlijkheid der ogen, het welgevallen in den glans en de heerlijkheid van de dingen der vergankelijke wereld, de grootsheid des levens, het heidens vertrouwen op menselijke grootheid, op de vrucht van wapengeweld, van kunst, wetenschap, nijverheid vertegenwoordigen waarlijk gene geringere afgoden, welke men onder de Christenen wierookt, dan de Baäl, de Astarte en de Moloch der oude Semieten. Het zijn sterke woorden, welke de Profeet gebruikt; op het uitroeien, uitrukken, verdelgen, komt het aan, wanneer Christus Zijnen intocht houdt in het gemoed des mensen; dan komen er brandende wonden en snijdende smarten voor het vlees van den natuurlijken mens, wanneer hij moet laten varen de liefelijke schijngoederen des levens, waaraan hij zijn hart met alle draden heeft gebonden.

Daar kan geen gezegende verlossing van de ellende zijn, dan wanneer er een volkomen reformatie wordt betracht en een uitroeien zelfs van gedenktekenen van de afgoderij. Want zij zullen niet alleen zich niet meer nederbuigen voor het werk hunner handen, maar hun beelden en bossen zullen uitgeroeid worden en zo zal Hij hun vijanden verdelgen.

14. En Ik zal daarna eindelijk in toorn en in grimmigheid, zonder genade en ontferming, als laatste gericht wrake doen aan diegenen onder de heidenen, die het woord van den Heere en Zijnen Christus niet willen horen, en zich niet van harte tot Hem bekeren, opdat dan het rijk alleen des Heeren zij, en Zijn volk in eeuwigen, zaligen vrede wone.

Dat zijn de beloften, welke onze Profeet aan zijn volk verkondigt, en hoe geheel anders luiden zij, dan het woord dier leugenprofeten. Ernstig genoeg klinkt zijn woord, en toch steeds vol genade en ontferming. Het was genoeg om een volk tot den Heere te lokken, opdat het liever zich in zijnen beloofden Koning verheugen, en na ernstige tuchting het beloofde heil zou wachten. Maar wat was de weg, op welken des Heeren volk tot zaligheid kon komen? .

HOOFDSTUK 6.

VAN DE OFFERANDEN, DIE GODE BEHAGELIJK ZIJN.

C. Het derde of laatste deel van ons Boek bevat de beide laatste hoofdstukken, en beschrijft voor het volk den weg, die alleen uit de gerichten tot die zaligheid voert, welke in het vorige beschreven is, namelijk alleen oprechte boete en onderwerping onder het gericht, dat over het volk komt om zijne ondankbaarheid. Dit is geen andere heilsweg, dan die in het Nieuwe Verbond is geopenbaard en eeuwig blijft: niet eigen werken, maar alleen de barmhartigheid en de genade Gods, en de ootmoedig gelovige aanneming daarvan van de zijde der mensen. Volgens de twee hoofdstukken is het geheel in twee delen verdeeld. In de eerste afdeling spreekt de Heere, en in de tweede het volk des Heeren. In de eerste zien wij wat de Heere tot zaligheid van Zijn volk doet, en in de tweede wat het volk doet, om deze deelachtig te worden. Zo vonden wij eerst de vermaning tot bekering, en vervolgens het berouwvol gebed.

I. Vs. 1-16. De Profeet begint in den naam des Heeren enen rechtsstrijd te voeren met het afvallige volk, waarin hij het zijne snode ondankbaarheid voor alle de grote weldaden des Heeren voorhoudt (vs. 1-5). Daar Israël deze weldaden niet kan loochenen, moet het bekennen, dat het de liefde van Zijnen God schandelijk heeft beantwoord en het vraagt hoewel zonder diepe belijdenis van zijn verderf, hoe het den toorn Gods over zijn afval weer kan verzoenen. De Profeet wijst hen aan, dat generlei uitwendig werk, zelfs niet de grootste offers Gods genade weer kunnen verwerven, naar alleen gerechtigheid, liefde en ootmoed, de drie hoofdeischen der wet (vs. 6-8). Omdat echter Israël dit niet wil, zo zal de Heere Zijn volk straffen. De Profeet houdt het volk hierop nog eerst de zonden voor, welke onder hen heersen, het tegendeel dier drie deugden, namelijk de ongerechtigheden, de leugen en zelfzucht. Zulk een verderf verdient ook zware straf; daarom zal de Heere zwaard en hongersnood over Zijn volk brengen, zodat de heidenen met hen zullen spotten en zich daarover ontzetten (vs. 9-16).

1. Hoort nu, gij leden van Mijn volk! wat de HEERE tot mij, Zijnen profeet, zegt: Maak u op, twist, begin als Mijn pleitbezorger in Mijnen naam enen rechtsstrijd met dit volk, met de bergen, en laat de heuvelen, uwe stem horen (Deut. 32:1. Jes. 1:2). Laat hen, die gezien hebben, wat Ik in den vorigen tijd en tot nu toe voor Mijn volk gedaan heb, en die weten hoe het Mij daarvoor van ouds beloond heeft, getuigen, of Mijne klacht die Ik zal aanheffen, rechtvaardig is.

Het menselijk hart is harder dan een steen. De rotsen moeten bewogen worden door de grondeloze goedertierenheid van God, en door Zijne kracht; de mensen blijven ongeroerd. Zo deze zwijgen, zo zullen de stenen roepen.

2. Hoort dan, gij bergen! den twist des HEEREN, de klacht, welke Hij door mijnen mond tegen Zijn volk wil aanheffen, mitsgaders gij sterke, eeuwig gelijke, onveranderlijke, en daarom getrouw getuigenis gevende fondamenten der aarde 1), want de a) HEERE heeft enen twist met Zijn volk, dat door Hem duur gekocht, en trouw en gehoorzaamheid aan Hem verschuldigd is; Hij zal een rechtsstrijd of proces met hen voeren, en Hij zal Zich met Israël in

recht begeven. Hij zal het aanklagen, en horen wat het te klagen of hoe het zich te verdedigen heeft.

a) Hos. 4:1.

Micha roept hier gene andere getuigen op dan de bergen, en wel in hun bijzondere eigenschap als de eeuwig getrouwe toeschouwers van al de daden Gods en der mensen.

Ene omschrijving der bergen, die in dichterlijken stijl worden voorgesteld als de pilaren, waarop het aardrijk rust, waarop ook hun voet of wortelen gezegd worden te reiken tot aan het dodenrijk.

De bergen en de fundamenten der aarde worden hier opgeroepen om te horen en te besluiten als het ware, aan wiens zijde het recht is. Of de Heere terecht een twist heeft met zijn volk of niet. De Heere wil den twist onderzocht hebben, opdat het blijken moge, dat Hij rechtvaardig is en rechtvaardig handelt, wanneer Hij met Zijn volk in tegenheden wandelt.

3. O Mijn 1) volk! wat heb Ik u gedaan? Ik heb u groot gebracht, gij behoort Mij alleen toe, waarom hebt gij Mij vergeten? En waarmee heb Ik u vermoeid, u gekweld, u beledigd, dat gij een afkeer van Mij hebt gekregen en van Mij zijt afgevalen? Heb Ik iets van u geëist, dat te zwaar en te groot was, of heb Ik niet gehouden wat Ik u heb beloofd? Betuig tegen Mij en klaag Mij aan, zo Ik onrecht deed 2).

1) Die Hem geen God wilden noemen, noemt Hij Zijn volk; die Hem het bestuur ontnemen, behandelt Hij niet als oproermakers, maar Hij lokt ze zacht tot zich, en zegt: Mijn volk, wat heb Ik u gedaan? Ben Ik u ooit tot last of onverdraaglijk geweest? Maar gij kunt niets van dat alles zeggen: dan hadt gij ook niet mogen afvallen. Want waar is een zoon, dien de Vader niet kastijdt? Gij meent echter niet eens nodig te hebben daarvan te spreken.

2) De Heere spreekt niet met den donder der wet, maar met de veel dieper doorsnijdende innigheid der gekrenkte liefde. Wat God ook aan ons van der jeugd af gedaan heeft, het zijn enkel weldaden. Zo moeten wij ook bij smartelijke dagen weten, dat de ure komt, waarin wij die als gunste Gods zullen erkennen. Wat voor Israël de verlossing uit Egypte is, dat is voor ons de verlossing van alle zonden van den dood en van het geweld des duivels. Daardoor zijn wij Zijn heilig volk en Zijn eigendom geworden.

Hoezeer uwe verdorvenheden opzien tegen de vermanende woorden van den dienst Gods, zo kan er nochtans geen ware reden gehoord worden, waarom iemand verkiezen zou om God te verlaten, maar veel meer om Hem aan te kleven, nademaal Zijne geboden niet zwaar zijn, zijn juk zacht is en de beproevingen, die van Hem worden toegezonden, niet boven mate, noch Zijne straffen boven onze verdiensten zijn, en daar ook een Middelaar is, om voor Zijn volk in te staan in alle angsten en benauwdheden. Hierom wil de Heere het bepleit hebben, en dat Hem de conscientie van alle verlostten Hem zouden rechtvaardigen.

4. Gij kunt niets tegen Mij inbrengen, gij moet verstommen, Ik heb u niets dan weldaden bewezen. Immers, om u het eerste en grootste van al Mijne liefdebewijzen te herinneren, heb Ik u uit a) Egypteland opgevoerd, en u uit het diensthuis verlost, zodat gij eerst door Mij een vrij zelfstandig volk werdt, en Ik heb voor uw aangezicht henen gezonden Mozes, met wien Ik als met een vriend heb gesproken, Aäron, den Hoge priester, die u steeds Mijnen raad en wil verkondigde, en Mirjam, de door Mijnen Geest verlichte profetes, die drie voorbeelden van al degenen, die Ik u tot onderhouding van mijn verbond met u heb gezonden.

a) Ex. 12:51; 14:30

Even als de verlossing uit Egypte als begin der schepping van Gods volk alle volgende werken van bescherming en redding hiermede insluit, zo zijn de drie personen, Mozes, Aäron en Mirjam de typen der gehele wetgeving, van het gehele priesterschap, en van alle profeten, dus van alle goddelijke instellingen der zaligheid van Israël.

5. Mijn volk, overzie toch alle bewijzen Mijner genade omtrent u, gedurende den tocht door de woestijn, welke even zo vele bevestigingen waren van uwe eerste verkiezing door Mij tot aan uwen intocht in het heilige land. Hoe groot was onder anderen Mijne laatste wonderdaad in de woestijn! gedenk toch wat Balak, de koning van Moab, beraadslaagde, namelijk om u door zijnen vloek te verderven, en wat hem Bileam, de zoon van Beor, antwoordde op zijn herhaalde eis om u te vervloeken. Daar de Heilige Geest hem drong, kon hij niet anders dan met de grootste zegeningen zegenen, hoewel hij u wilde vloeken (Num. 22-24). Denk er aan hoe die zegen zichtbaar was in alles, en wat geschied zij van Sittim af, uw laatste station aan gene zijde van den Jordaan tot Gilgal toe, het eerste station in het land Kanaän. Dat alles moet gij bedenken, opdat gij de gerechtigheden des HEEREN kennet, opdat gij weet, hoe Hij door wonderen Zijner almacht u de gerechtigheid heeft betoond, welke getrouw vervult wat zij toezegt.

In den tijd der reize van Israël van Sittim naar Gilgal heeft niet alleen de raadslag van Balak en het antwoord van Bileam plaats, waardoor het plan, tot vernietiging van Israël uitgedacht, werd afgewend, maar ook de overwinning der Midianieten, die Israël door verleiding tot afgodendienst wilden verderven, de wondere overtocht over den Jordaan, de intocht in het beloofde land, en de besnijdenis te Gilgal, waardoor het geslacht, opgegroeid in de woestijn, in het verbond met Jehova werd opgenomen, en het gehele volk weer in de normale betrekking tot zijnen God werd geplaatst. Door deze daden heeft de Heere den raadslag van Balak factisch beschouwd, en het antwoord van Bileam als door God ingegeven bekrachtigd.

6. De Heere is rechtvaardig, zo zal Mij wel Israël antwoorden, voor zover het zijne ogen niet voor de wonderen sluit: ik heb met schandelijken ondank en afval al Zijne goedheid en trouw beloofd. O zeg mij, gij Profeet en mond van God: Waarmee zal Ik den HEERE tegenkomen? Hoe zal ik mijne misdaden weer goed maken, en mij in ootmoed bukken voor den hogenboven alles machtigen God? Zal ik, zo als mij is geboden, Hem tegenkomen met brandofferen, en in 't bijzonder met eenjarige kalveren, de voornaamste offerande?

In plaats van zoenoffers aan te bieden, door welke de door de zonde verstoorde verbondsbetrekking weer zon kunnen hersteld worden, spreekt het volk alleen van brandoffers, welke toch alleen door het volk, dat nog in het verbond stond tot versterking der gemeenschap met God, en alleen als teken zijner gehele overgave aan Hem konden worden gebracht. Daardoor toont het duidelijk, dat het nog gene erkenning van zijn afval bezit, maar nog altijd in den waan en het zelfbedrog leeft, als stond het werkelijk in het verbond Gods, en had het op 't hoogst ene versterking nodig in de genade des verbonds, als waren misstappen zo weinig in staat, zijne verhouding tot God te schaden, dat het maar enige offers nodig had, om den toorn te stillen.

God had de offers geboden, maar Hij wilde ze aannemen als zekere getuigenissen van gehoorzaamheid jegens Hem, wanneer zij niet ongehoorzaam waren in veel grotere en gewichtiger zaken. Maar omdat zij den meer betekenden dienst Gods nalieten, en de mindere diensten met zulk ene goddeloze mening verrichtten, dat namelijk de offeranden ene betaling hunner zonde zouden zijn, zo heeft God een afkeer van de offeranden, en belacht ze.

7. Zou de HEERE een welgevallen hebben aan duizenden van rammen, zo wij Hem die brachten ten brandoffer? aan tien duizenden van oliebeken, zo wij die als spijsoffers aan de brandoffers toevoegden? Wij zouden ze gaarne brengen. Zal ik, zo offeranden niet voldoende zijn, wat mij het dierbaarst en liefst is, mijnen eerstgeborene geven tot een offer voor mijne overtreding, of iets anders, de vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel? 1)

1) Aan deze aanbidding ligt zeker de juiste gedachte ten grondslag, dat het offer de overgave des mensen aan God afschaduwt, en het dus gene voldoende betaling is voor den mens; maar deze ware idee werd toch door de eigenlijke (lichamelijke) mensenoffers niet verwezenlijkt, maar integendeel in een goddelozen gruwel verkeerd, omdat de overgave, welke God verlangt, niet in vlees bestaat, maar in den geest. Dit kon en zou Israël niet alleen uit de van God geëiste offering van Izak, maar ook uit de wet over de wijding of heiliging der eerstgeboorte (Ex. 13:12 vv.) leren. Alzo toont ook deze aanbidding des volks, dat het de ware kennis van den wil zijns Gods mist, dat het nog in den heidensen waan verkeert, dat Gods toorn door mensenoffers zou kunnen worden verzoend.

8. Neen nooit kan zulk een uitwendig handelen, waaraan de ziel ontbreekt, den toorn van den sterken en ijverigen God verzoenen, noch de zonde bedekken. Hij heeft u bekend gemaakt, door Mozes in de wet duidelijk gezegd, o mens! wat goed is, en Gode, den alleen Goede, welgevallig; en wat eist de HEERE van u? Gij moest dat weten en behoeft gene uitvluchten voor uw geweten te zoeken. Zeker gene uitwendige offeranden van welken aard ook, maar alleen vervulling van de volgende drie plichten: niet anders dan recht te doen omtrent uwen naaste, en weldadigheid omtrent hem lief te hebben en uit te oefenen, in welke drie plichten de geboden der 2de tafel begrepen zijn, en ootmoediglijk, vol vreze, liefde en vertrouwen te wandelen met uwen God, waarin de geboden der eerste tafel zijn begrepen (Deut. 10:12)? Gij doet echter van die allen het tegendeel, daarom kan de Heere aan gene offeranden, hoe groot ook, een welgevallen hebben (1 Sam. 15:22. Hos. 6:6)

Wanneer gij God zoekt, zo vraag uzelfen voor alle dingen af: wat zoekt God in mij, Het "recht doen (Hand. 10:35) is een moeilijk stuk, en wie dat goed doordenkt, bemerkt, dat voor God niemand, die leeft, rechtvaardig is. De kracht daartoe komt echter uit de genade. Wel is de milddadigheid jegens den naaste bedoeld (Hos. 6:6), maar opzettelijk is de uitdrukking zo gesteld, dat men denken moet aan de grondeloze genade van Hem, die ons eerst heeft liefgehad. Die zich inbeeldt, dat hij de eerste is, die lief heeft, zal tot het derde, den ootmoedigen wandel niet komen. Of toont hij ook uitwendig ootmoed, zo is dat toch ene armzalige bedekking over een opgeblazen en trots hart. En hoogmoed in Gods huis is het ergste.

Wanneer gij doet wat Hij u beveelt, zo komt in u gericht en gerechtigheid; Vooreerst gericht in u zelven? Dat gij een afkeer hebt van hetgeen gij waart, en erkent dat gij kondet geweest zijn, wat gij niet waart. Een gericht, zeg ik, in uzelfen over u zelven zonder aanzien des persoons, dat gij uwe zonden niet verschoont, en ze u niet behagen, omdat gij ze hebt gedaan. Gij zult uzelfen niet prijzen om iets goeds in u, en daarentegen God aanklagen om iets kwaads aan u; dat zou een verkeerd oordeel zijn, en juist daarom geen gericht, maar zonde.

Dit is de vraag van een ontwaakt geweten. "Waarmee zal ik den Heere tegenkomen? Een niet ontwaakt zondaar komt nooit tot die vraag. Een natuurlijk mens begeert niet voor God te verschijnen, of zich neer te buigen voor den Allerhoogste. Hij denkt niet gaarne aan God. Hij denkt liever over alle andere dingen. Hij vergeet spoedig wat van God tot hem gesproken was. Een natuurlijk mens heeft geen geheugen voor goddelijke zaken, omdat hij er geen hart voor heeft. Hij kent geen verlangen om voor God te verschijnen in het gebed. Niets is er, dat een natuurlijk mens meer haat, dan juist het gebed. Hij zou liever elken morgen een half uur zijn lichaam kastijden, of zwaren arbeid verrichten, dan het in de gemeenschap met God door te brengen. Hij verlangt ook niet voor God te verschijnen, als hij gaat sterven. Hij weet, dat hij voor God verschijnen moet; maar dit is hem gene oorzaak van blijdschap. Liever zou hij in het niet terugzinken, liever zou hij nooit Gods aangezicht aanschouwen. Och, mijne vrienden, is dat uw gemoedstoestand? Twijfel er dan niet aan, of gij zijt in het vlees, dat vijandschap is tegen God. Gij zijt gelijk Faraö: Wie is de Heere, dat ik Hem dienen zou? Gij zegt tot God: wijkt van mij, want in de kennis uwer wegen heb ik geen lust. Welk een vreselijke toestand voor een mens, geen lust te hebben aan de kennis van Hem, die de Fontein is van levend water! I. Dit is de grote vraag van den ontwaakten zondaar. a. Ene ontwaakte ziel gevoelt, dat voor God te verschijnen haar hoogste geluk is. Dat maakte ook vóór den val, Adams grootste gelukzaligheid uit. Hij gevoelde zich als een kind onder het oog van zijn liefhebbenden Vader. Het was zijne hoogste vreugde tot God te mogen naderen, door Hem bemind te worden, te mogen zijn als een stofje in den zonnestraal, zich zonder ophouden te baden in den zonnegloed Zijner liefde, zonder wolk of voorhangsel, die hem van God scheidde. Dit is de zaligheid der heilige engelen, voor den Heere te verschijnen en zich neer te buigen voor den hogen God. Verzadiging der vreugde is voor Zijn aangezicht. Ook de gelovige verlangt naar God, om voor Zijn aangezicht te verschijnen, Zijne liefde te gevoelen, zich in de eenzaamheid nabij Hem te gevoelen, en in het woelige leven verzekerd te zijn, dat hij nader bij Hem is dan enig schepsel. Mijne geliefde broeders! Hebt gij ooit deze gelukzaligheid gesmaakt? Er is groter zielsrust en hoger vreugde te smaken in ééne ure in gemeenschap met God doorgebracht, dan in ene eeuwigheid bij de mensen. Bij God te zijn, onder Zijne liefde, onder

Zijn oog, dat is de hemel; waar het ook zij, God kan u gelukkig doen zijn onder alle omstandigheden. Zonder Hem zal niets ter wereld dit vermogen. b. Een ontwaakt gemoed gevoelt de moeilijkheden, die het in den weg staan, om voor God te verschijnen. Er bestaan twee grote bezwaren: vooreerst: de natuur des zondaars. O, mijne broeders, als God u ooit aan uzelf ontdekt heeft, zult gij u verwonderen, dat zulk een werktuig der zonde en der hel zo lang heeft mogen leven en adem halen; dat God u met zoveel lankmoedigheid verdragen heeft. Dan zult gij uitroepen: Waarmee zal ik den Heere tegenkomen? Al verscheen de gehele wereld voor Zijn aangezicht, hoe zou ik kunnen bestaan? Ten tweede: De natuur van God. Hij is "de hoge God. " Als God werkelijk de ziel doet ontwaken, openbaart Hij haar gewoonlijk iets van Zijne eigene heiligheid en majesteit. Zo deed Hij met Jesaja (Jes. 6). II. Het antwoord des vredes tot de ontwaakte ziel. Hij heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is. Niets, dat de mens zelf aanbiedt, kan hem rechtvaardig maken voor God. Het natuurlijke hart streeft er altijd naar zelf iets aan te brengen, dat hem als een mantel der gerechtigheid voor God kan bedekken. Er is niets, dat de mens niet gaarne zou willen doen, niets dat hij niet zou willen lijden, als hij zich zelf slechts daarmee bedekken kon voor God. Tranen, gebeden, stipte plichtsbetrachting, zelfverbetering, godsdienstige verrichtingen, alles wil dat hart zich opleggen om rechtvaardig te zijn voor God (Mc. CHEYNE).

Duidelijk en onbetwistbaar is het, dat de profeet met de woorden: "Hij heeft u bekend gemaakt wat goed is, " terugwijst op zijne vroegere Evangelieprediking, door welke de zondaar op den Messias als op den Immanuël Gods gewezen werd, in en door wien de Heere doen wilde, hetgeen der wet onmogelijk was om te doen (4:8 en 5:2-4a). Met de gerechtigheid van dezen Middelaar kan en mag de schuldige zondaar alleen tot God komen en in Zijne gunst staan, hetwelk in enen anderen weg onmogelijk is. Daaraan dan ook te beantwoorden, door recht te doen weldadigheid lief te hebben, en met God, als met zijnen vertrouweling, in heiligen omgang te wandelen, dat is het wat door alle tijden heen het gehele Godsdoel is, tot redding van een zondigen mens en van een schuldig volk, en hetwelk juist het tegenovergestelde in zich bevat van hetgeen in onze zondige natuur gevonden wordt. Indien dit nu, ook voor ons, de weg der behoudenis is, dan hebben wij vóór alle dingen kennis der zonden nodig, en zal die niet onder den goddelijken zegen bevorderd worden door den indruk: God spreekt tot ons. Zal deze indruk niet verdiept worden door de treffende herinnering aan de alwetendheid Gods, door welke Hij het wezen, de zaak, de eigen gesteldheid van een mens en van een volk door en door kent en doorgrondt? .

De Heere God treedt hier op met den eis der Wet. Als Israël vraagt, waarmee zal ik den Heere tegenkomen, dan wijst God op wat Hij in Zijn Wet eist. En dat om Israël in het stof te doen bukken, opdat Israël zou weten, dat het aan alle de geboden Gods schuldig staat en dat het niets kan doen, om Gods gunst te verdienen. God handelt hier met Israël als eeuwen daarna de Zone Gods en des mensen handelde met den rijken jongeling.

9. De stem des HEEREN roept daarop krachtig richtende tot de stad Jeruzalem, waar de zonde des volks hare bron en haardstede heeft, (want Uw naam, die Zich ook in het gericht openbaart, o Heere, ziet het wezen¹); Gij kent de werkelijkheid): Hoort de roede des gericht, waarmee de Heere u dreigt, en wie ze besteld heeft! ²)

1) In het Hebr. Wethoesjiach jirah sjemèka Beter: En wijsheid zal Uw naam zien. Dat is: Wie wijs is, zal in die stem den naam Gods in het oog vatten. Zal zien, dat het God is, die aldus spreekt en niet anders kan spreken. Terecht merkt Henry hierbij op: "Wanneer Gods stem tot ons roept, kunnen wij daardoor Zijn Naam zien, wij kunnen dikwijls onderscheiden en begrijpen, waardoor hij zich bekend maakt. "

2) Elke roede heeft een stem, en het is Gods stem, welke in Gods roede moet gehoord worden. En het is goed voor hen, die dezelve taal verstaan, hetwelk indien wij willen doen, zo moeten wij een oog hebben op Hem, die ze besteld heeft.

10. Zijn er niet nog opgehoopt in eens ieders goddelozen huis schatten der goddeloosheid, rijkdommen, door allerlei misdaad verworven? en ene van God gehate en vervloekte schaarse efa, dat te verfoeien is? (Deut. 25:16).

11. Zou Ik rein zijn met of, bij ene goddeloze weegschaal? Zou Ik die kunnen dulden? en Mij kunnen verdragen met enen zak van bedrieglijke a) weegstenen? Zou ik u ondanks uwe dagelijks terugkerende zware zonden van bedrog voor rechtvaardig verklaren en onstrafbaar houden?

a) Hos. 12:8.

Vele verklaarders nemen in dit vers niet den Heere als subject, maar de onrechtvaardige rijken, aan welke de Profeet de vraag in den mond legt; ongeveer in dezen zin; vraag toch eens uzelf af: kan men bij ene onrechtvaardige weegschaal rein en onschuldig blijven?

12. Dewijl hare rijke lieden vol zijn van bedrog en geweld, en, wat de overigen aangaat, hare inwoners leugen spreken, en hare tong a) bedrieglijk is in haren mond, ja het ganse volk een volk is geworden van leugenaars en bedriegers.

a) Jer. 9:8.

13. Zo zal Ik u nu ook krenken, u slaande, 1) en u al uwe zonden vergeldende, zodat niemand uwe slagen kan genezen, en u met uw land verwoestende om uwe zonden.

1) Dat is: Ik zal u onherstelbaar slaan. De Heere God begint hier weer met de dreiging van straf. In vs. 10-12 wordt de zonde des volks opgesomd en hier de straf op de zonde. De zonde is ook hier weer inzonderheid die van onrecht en bedreiging tegen den naaste, het verdrukken van den ellendige, het zich verrijken ten koste van den arme. Het recht werd gebogen en de meesten wandelden geheel naar het goeddenken van hun hart, onder den schijn van recht te doen. Inderdaad noemt men daarmee God tot een bondgenoot in de zonde, en het is daarom, dat de Heere God zo schrikkelijk toornst tegen die zonde en die ongerechtigheid. De zonde van hen, die van God en Zijn dienst afweten, is veel schrikkelijker in de ogen Gods, dan die van hen, die van de waarheid Gods onkundig zijn.

14. Gij zult voor de vijanden, die Ik als roede van Mijnen toorn over u zend, in uwe vestingen vluchten, eten, maar daarin niet verzadigd worden, en uwe nederdrukking zal in het midden van u zijn, de honger zal u doen versmachten, en gij zult aangrijpen, maar niet wegbrengen, ontwijken maar niet ontkomen, en wat gij zult wegbrengen, wat den honger ontkomt, zal ik den vijand in handen laten komen, en aan het zwaard overgeven, zodat het daardoor wordt vernietigd, zo als Ik dat alles reeds in Lev. 26:25 vv. Deut. 28:39 vv. gedreigd heb.

Ten opzichte der vervulling bij de verovering van Jeruzalem door de Assyriërs worde vergeleken Jer. 52:6. 2 Kon. 6:25.

15. Gij zult den a) zaaien, maar niet maaien, want de vijand zal de vrucht uwer moeite verteren en verderven, gij zult olijven treden, maar u met olie niet zalven, en most persen, maar genen wijn drinken, want ook dezen zal de vijand wegroven en verderven.

a) Deut. 28:38-40. Hagg. 1:6.

16. Zulk een ongeluk hebt gij meer dan verdiend, want de inzettingen van Omri worden onder u onderhouden in plaats van de rechten des Heeren. Gij leeft algemeen in den Baälsdienst, dien Omri, de vader van Achab en stichter van dat goddeloze koningshuis, invoerde (1 Kon. 16:25). Gij pleegt die afgoderij en het gansegoddeloze werk van het huis van Achab, die in den geest van zijnen vader voortging den Baälsdienst openlijk te begunstigen, de ware profeten te vervolgen, en roof en moord te plegen; en gij wandelt in derzelver raadslagen, gij zijt van dezelfde gezindheid als deze goddeloze regent, en maakt dus Jeruzalem wat Samaria onder die goddeloze koningen was. Gij doet dat, o volk! naardien gij opzettelijk en misdadig Mijne rechten veracht, opdat Ik u stelle tot verwoesting, en hare inwoners tot aanfluiting, zodat zij als een veracht geslacht op alle straten met hoon en spot worden overladen, alzo zult gij, ieder voor zijn aandeel, de smaadheid Mijns volks dragen, den smaad, dien het gehele volk, als het onder de heidenen zal zijn overgegeven, als Gods volk moet ondervinden.

Zo luidt des Heeren vermaning tot boete-ene prediking van Gods goedheid en Gods ernst, vol liefde en trouw, maar ook van verpletterende bedreigingen, en overal blinkt klaar en duidelijk de weg door, waar zaligheid voor allen op is te vinden, die er naar begeren.

HOOFDSTUK 7.

HET GEBED VAN BOETE EN BEROUW DER KERK EN VAN BELOFTEN GODS.

II. Vs. 1-20. Op deze bedreiging des Heeren antwoordt nu de Profeet in naam der boetvaardige, gelovige gemeente, welke Hij in de toekomst ziet, in naam van het ware Israël. Het is een gebed, waarin zij haren afval van den Heere en het algemene diepe verderf met berouw belijdt en met droefheid beklagt, dat de Heere Zijne gerichten over haar heeft moeten brengen (vs. 1-6. Vervolgens wendt zij zich in hartelijk geloof tot den Heere, en spreekt het vaste vertrouwen uit, dat de getrouwe Heere voor de gemeente, welke de verdiende straf gaarne draagt, eens het licht Zijner genade weer zal laten opgaan, en hare vijanden niet over haar zal laten triomferen, maar haar recht verschaffen zal, en de vijanden diep verootmoedigen. Zij spreekt ernstig, dat de Heere weer de vroegere bewijzen van genade zal willen vernieuwen. (vs. 7-14) Op zulk een Kurië en Credo der ware gemeente Gods antwoordt vervolgens de Heere met de belofte, dat Hij voor Zijn volk de wonderen van den voortijd weer wil vernieuwen, waarop de Profeet met den lof der barmhartigheid en der genade Gods eindigt. (vs. 15-20).

1. Ai mij, zo klaagt de boetvaardige gemeente Gods met het oog op de zware gerichten, die over haar komen; want ik ben als wanneer de zomervruchten zijn ingezameld in den tijd van den oogst, als wanneer de nalezingen in den wijnoogst geschied zijn: er is gene druif om te eten, zo geheel ben ik afgelezen en van alle edele vruchten beroofd; en toch mijne ziel begeert, dat vroegrijpe vrucht aan mij worde gevonden.

Israël vergelijkt zich in zijnen door Gods gerichten verstoorden volkstoestand met een oofttuin en een wijnberg, waarin een nalezer slechts hier en daar ene vrucht vindt, welke in 't verborgen bleef liggen, of ook niets vindt. Wat onder de wijndruiven en zoete druiven moet worden verstaan, welke Israël niet meer aan zich vindt en toch verlangt, zegt het volgende vers.

De vroege vijgen zijn rijp in Juni en de oogsttijd valt in Augustus. Het is dus begrijpelijk, dat er in Augustus geen vroege vijg meer te vinden is. Zo ook vindt men schier geen of weinige druiven, wanneer deze zijn ingehaald. Hier en daar mag nog een klein trosje hangen, maar veel is het niet. Zo spreekt hier ook de Profeet in naam der Kerke. In zijn gebed van boete en berouw wijst hij op den diep droeven toestand, dat de getrouwen zo weinig zijn in den lande. Jesaja spreekt dan ook van een hutje in den hof en van een nachthutje in den komkommerhof.

2. De goedertierene, de vrome, die nog in oprechtheid wandelt en liefde en trouw bezit (Spr. 12:2), dat is de druif en vijg in mijnen tuin, maar hij is vergaan, verdwenen uit het land (van de aarde), en er is niemand, die oprecht onder de mensen den weg van Gods geboden pest (Ps. 12:2 vv.); zij loeren allemaal op bloed, zij bedenken bedrog en verraad tegen hun naasten, om hun de middelen tot bestaan, al is het ook met geweld, te ontroven; zij jagen, een iegelijk zijnen broeder, met een jachtgaren, een fijn gesponnen net.

3. Zij zoeken er naar om met beide handen wel dapper kwaad te doen, hoewel zij daaraan een schijn van recht geven, zo eist de vorstbijvoorbeeld de veroordeling van enen onschuldige, en de rechter oordeelt alzo a), om vergelding, om een loon van den vorst te ontvangen; en de grote helpt beiden dien strik spannen, want hij spreekt de) verderving zijner ziel, legt het mede op diens verdrukking toe, en zij draaien, ze, bij dit drietal, den strik hunner boosheid tegen de rechtvaardigen dicht in een, en geven aan hun misdaad den schijn van recht.

a) Micha 3:11. b) Micha 2:1.

4. Zelfs de beste van hen is als een doorn, die steekt en wondt; de oprechtste is scherper dan ene doornheg. Daarom moet het gericht over zulk een volk komen, zij leven nu in gerustheid in hun zonden voort; de dag uwer Profeten van goddelijke waarheid en gerechtigheid, der wachters op Zions muren, uwe bezoeking is gekomen, wanneer gij, o volk! door het gericht Gods wordt bezocht; nu zal hunlieder verwarring wezen; zij die hun boosheid nog onder een goeden schijn zo listig verbergen, zullen dan geheel in verwarring zijn, want hun boosheid zal ontdekt worden. (Jer. 22:5).

Wijzende op den gerichtsdag spreekt de spreker tot het volk, terwijl hij in de schildering van het verderf van het volk spreekt. Deze onderscheiding van den spreker over het volk getuigt niet tegen de aanneming, dat de Profeet in naam der gemeente spreekt, evenmin als de woorden: "Uwe wachters, uwe bezoekers, " een bewijs daartegen leveren, daar toch de Profeet zelf tot de wachters behoorde. Deze onderscheiding bewijst alleen, dat de boetvaardige gemeente niet met de massa des volks identiek, maar van deze onderscheiden is.

5. Dan zal hare inwendige trouweloosheid zich verheffen tot openbaar verraad. Gelooft enen vriend niet, met wien gij tot hiertoe verkeerdet, vertrouwt niet op enen voornaamsten, enen boezemvriend; bewaar de deuren uws monds zelfs voor haar, die in uwen schoot ligt¹⁾, want zij zullen geen van allen de geheimen van uw hart bewaren.

1) Hiermede wijst de Profeet op den treurigen toestand, dat ook de trouw is vergaan, dat het verraad vrij spel heeft. Niemand kan zijn vriend langer vertrouwen, zelfs de man zijn vrouw niet. Het mocht daarom terecht een zeer boze tijd worden genoemd, dewijl de verstandige moest zwijgen.

6. Want de heiligste ordeningen Gods in de wereld zullen dan met voeten worden getreden; de innigste banden van liefde en eerbied zullen worden van een gescheurd; de a) zoon veracht den vader als een onwetende, de dochter staat op tegen hare moeder, de schoondochter tegen hare schoonmoeder (Richt. 19:10); eens mans vijanden, zijne heimelijke vervolgers en verraders, zijn zijne huisgenoten, die met hem onder één dak wonen en door liefde nauw verbonden één geheel moesten zijn.

a) Ezech. 22:8.

De Heere haalt in Matth. 10:35 vv. en Luk. 12:53 deze verzen aan, om Zijne Apostelen en gelovigen aan te wijzen, hoe zij zich moesten gedragen, wanneer Zijne toekomst zou naderen

en de boosheid der wereld op 't hoogst zou stijgen. De tijd, dien Micha beschrijft, als de gerichten en bezoeken over het volk Gods ten einde lopen en reeds ene boetvaardige gemeente uit de verlorene massa is voortgekomen, is echter natuurlijk geen andere, dan de tijd van de wederkomst des Heeren als Israël zich zal bekeren. De Profeet, een bode van den Goddelijken toorn maar ook van de genade, kan zijne zending niet volbrengen, zonder ten laatste den regenboog der verzoening aan den hemel van zijn Boek te laten opstijgen. Hij stelt zich in de plaats van zijn tot erkentenis gekomen volk, en spreekt in diens naam de heerlijkste woorden van waarheid uit den mond van den bekeerden zondaar, die volhardt en hoopt op den God zijns heils, en in zijn wederverkregen stil geluk met de vijandschap der wereld spot.

7. Maar ik, de ware gemeente des Heeren, welke zich door de gerichten, tot boete en bekering heeft laten leiden, zal, al verdwijnt ook alle liefde en trouw onder de mensen, met te hartelijker en inniger vertrouwen, uitzien naar den HEERE. Ik zal stil zijn en hopen op Zijne redding, die zeker van Zion zal komen. Ik zal wachten op den God mijns heils, op den oorsprong van mijne redding en zaligheid, dat Hij kome en een einde make aan al het drijven mijner vijanden; mijn God zal mij, waar ik roep om spoedige hulp, horen.

8. Meen dan niet, dat het reeds met mij gedaan is. Verblijd U niet over mij, o mijne vijandin, gij wereldmacht, die mij haat om de genade Gods aan mij en om mijne goddelijke roeping! wanneer ik nu van wege mijnen God om mijne zonden door u gekastijd, gevallen ben, zal ik door Mijnen God spoedig, als ene boetvaardige zondares begenadigd, weer opstaan, en in de vrijheid en heerlijkheid van Zijn volk ingaan; wanneer ik in duisternis, in den donkeren kerker van ellende en van verbanning voor Zijn aangezicht zal gezeten zijn (Jes. 9:1; 42:7. Ps. 107:10), zal mij de HEERE ook in deze mijne diepste vernedering een licht zijn 1). De Heere toch kastijdt wel de Zijnen, maar Hij heft Zijne beloften, welke Hij hun gezworen heeft, niet op.

1) De ervaring van Gods genade in de tegenspoeden wordt zeer eigenaardig vergeleken met het licht even als wanneer iemand in ene diepe groeve geworpen, toch uit de verte het zonnelicht ziet, als hij de ogen opheft. Zo moeten ook wij er ons niet aan stoten, hoe dik en duister ook de donkerheid in de bestrijdingen zij, maar altijd de vonken licht ons lichtende voorhouden, d. i. altijd moet het geloof onze ogen naar boven richten, opdat wij ene ervaring der Goddelijke genade hebben.

De Kerk wordt hier geleerd te verwachten, en zich van God te beloven, zelfs dan, wanneer de dingen tot het uiterste gebracht zijn.

Wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn, verlaten en troosteloos, bedroefd en verslagen, dan nog zal de Heere mij een licht zijn, om mij te vertroosten en te versterken, om mij te bestieren en te leiden, als een licht voor mijne ogen, een licht voor mijne voeten, een licht in een duistere plaats.

De Kerk van Christus is ene kruiskerk; zij overwint in het bezwijken. Wanneer zij verootmoedigd wordt, wordt zij groot. Wanneer zij geheel ter aarde valt en het zwakste schijnt, dan is zij het sterkst; als zij in het diepste lijden is, dan is zij 't voorspoedigst. Het

ongeluk is haar geluk, de nacht haar zon. Zo was het met Christus, haar Hoofd, en zo is het ook steeds met de Kerk gegaan.

De gelovige gemeente, als wier mond Micha hier spreekt, ziet het door den Profeet in Hoofdst. 3:12; 6:16 als onafwendbaar aangekondigd gericht van den ondergang des rijks, en van de wegvoering in ballingschap reeds begonnen, en spreekt hier uit de ervaring dezer geschiedenis. Hierbij mag nooit worden vergeten, dat de verwoesting des rijks door de Chaldeënen en de Babylonische ballingschap slechts een voorbijgaand, zelf weer voorzeggend karakter bezitten, dat het gehele gebed dus nog meer het gebed is der gelovige leden van Gods volk, die zich door de verwoesting van het rijk door de Romeinen en de verbanning onder alle volken, waarin het nu nog smacht laten verootmoedigen en bekeren. De profetie Gods had echter niet nodig deze brede verwoesting en verbanning nog in 't bijzonder te noemen, daar deze toch slechts ene voortzetting en versterking van dat eerste gericht was; want door het terugkeren van het volk uit Babel naar Kanaän hield toch de gevangenis in waarheid niet op, want tussen 436 v. Chr. en 70 n. Chr. heeft het rijk Gods toch nooit zelfstandig, op de wijze als vroeger, bestaan.

De Kerk verwacht het hier niet van de bergen en de heuvelen der aarde, evenmin van eigen licht, van eigen pogen en werken, maar enig en alleen van dien God, die in de duisternis had gearbeid.

Welk een geloof, welk een verzekerd geloof spreekt zich hier uit! En welk was het licht? Waarom zou de Heere het licht zijn voor Zijn volk? Omdat Zijn Verbond vast staat. De Kerk steunt op de beloften van dien God, die immer een Waarmaker is van Zijn Woord.

9. Ik zal des HEEREN gramschap, welke nu in de ballingschap op mij rust, gewillig en geduldig dragen, want ik heb tegen Hem gezondigd, en zulk ene straf overvloedig verdiend. Ik zal die dragen totdat de tijd komt, dat Hij den overmoed en den haat, met welke de vijanden mij behandelen, aan hen bezoeke hen van hun hoogten afstorte, en mijnen twisttegen deze werktuigen van Mijnen toorn a) twisten en mijn recht tegen henuitvoere; Hij zal mij eens uit dezen kerker van ellende weer verheffen, en mij uitbrengen aan het licht der genade en der vrijheid; ik zal mijnen lust zien aan Zijne onwankelbare trouw en gerechtigheid, wanneer Hij mij weer Zijne genade betoont.

a) Jer. 50:34.

In deze woorden is voor alle tijden de ware, Gode welgevallige aard der boete uitgesproken, zo als in de Augsburgse Confessie Art. XII staat: De ware oprechte boete is werkelijk berouw hebben, leed dragen over, en een schrik hebben van de zonden, en toch geloven, aan het Evangelie, dat de zonde vergeven is en door Christus genade is verworven, welk geloot weer het hart vertroost en tevreden doet zijn.

De boetvaardige zondaar moet vóór alle dingen erkennen, dat de smarten, in welke hij zucht, Gods toorn over zijne zonde, dus welverdiende straffen van den sterken en ijverigen, rechtvaardigen en heiligen God zijn. Het moet verder duidelijk en met diep leedwezen

belijden, dat hij gezondigd heeft, dat hij tegen den Heere, zijnen God heeft misdaan. Hij moet even zo vertrouwend op het licht der genade zien, die ook voor hem is geopenbaard, en bereid is, en eindelijk den tijd tegemoet zien, dat de Heere Zich over alle gebogene, verootmoedigde zondaars zichtbaar zal ontfermen en hen voor de vijandschap der wereld zal rechtvaardigen.

10. En mijne vijandin, die nu triumferende, vijandige wereldmacht, zal het zien, hoe ik door Hem wordt gered, en alle mijne verwachtingen vervuld worden, en schaamte zal haar bedekken, die honendetot mij a) zegt: Waar is dan nu de HEERE, uw God, op wiens grote macht, genade en trouw gij zozeer roemt? mijne ogen zullen met lust en vreugde aan haar zien, dat zij, die hoogmoedige vijandin van God en van Zijn volk, vernederd wordt; nu zal zij van hare hoogte nedergestort worden ter vertreding als slijk der straten. 1)

a) Ps. 79:10; 115:2. Joël 2:17.

1) Wanneer de Heere Zijn volk beproefd heeft, dan wordt de beker gebracht aan de mond der goddelozen en dan zullen de vijanden der Kerk en de bespotters van haar vertrouwen als verachtelijke dingen verdorven worden, want nu zal ze worden tot vertreding, als slijk der straten.

11. Ten dage als dat zal geschieden en Hij alle geweld en vijandschap tegen Gods volk zal doen eindigen, zal het zijn dat Hij uwe muren zal

a) herbouwen, o Zion, eeuwige hoofdstad van het rijk Gods (Ps. 51:20), en te dien dage zal het besluit verre heengaan 1).

1) De Mozaïsche wet in zoverre die scheidsmuur tussen Israël en de volken was, zal, als de Doorbreker van alle banden verschijnt, en met krachtigen arm het boetvaardige volk uit zijnen kerker in het land der zaligheid terugvoert, worden afgeschaft; want Christus is het einde der wet. Daardoor zal echter het woord Gods ene grote speelruimte, nieuw licht en nieuwe kracht verkrijgen; want het is toch de tijd, dat de wet in de harten zal worden ingeschreven, en onder alle volken licht geven zal. De tijd van het einde der wet is de tijd van hare vervulling, van hare ware oprichting, van hare oplossing in de wet van het Evangelie.

De wet moet ons een tuchtmeester tot Christus zijn. Wanneer wij echter Hem toebehoren, zijn wij vrij van de wet der dienstbaarheid, om in de vrijheid der kinderen Gods te wandelen. En het is zeker, dat er een tijd komt, wanneer God de zielen van duizenderlei zaken bevrijdt, welke onder de wet behoren, om ze tot inwendige navolging van de wet Zijns Geestes te brengen.

Verschillend worden deze laatste woorden verklaard. Luther en in navolging van hem onderscheidene godgeleerden, zoals Keil, Dächsel (zie hierboven) e. a. vatten het besluit op van de Wet, in dezen zin, dat er geen scheiding meer zal zijn tussen Joden en Heidenen.

Anderen zoals Hutcheson, in verband met Ps. 2:7, van de uitbreiding van het Evangelie onder alle volken.

Calvijn echter, en met hem verenigen we ons volkomen, van het besluit Gods omtrent Israël, waardoor Hij hen overgaf aan de verdrukking der Babyloniërs. Dit besluit ten kwade vanwege de zonde en afval van het volk zal verre henengaan, zal ingetrokken worden en Israël zal weer als vrij en verlost volk heengaan.

12. Te dien dage, als gij weer in uw land verzameld zijt en uwe muren weer zijn opgebouwd, zal het talrijke leger van heilbegerige heidenen ook komen tot u toe, van Assur af, die tot hiertoe de grootste vijand in het rijk Gods was, zelfs tot de vaste steden toe de steden van Egypte, het andere vijandige wereldrijk; en van de vestingen, van de steden van Egypte tot aan de rivier, den groten stroom, den Eufraat, en van zee tot zee, en van gebergte tot gebergte, uit alle volken der gehele aarde (Jes. 19:18-25). Zij zullen komen om zich met u tot een eeuwig heil, tot een volk te verenigen (Hoofdst. 4:1, 2).

13. Dan zullen zich spoedig vele volken tot u wenden, maar dithun land, de aarde buiten het weer gebouwde en verheerlijkte Zion, den zetel van het rijk Gods, zal dan door het gericht Gods worden getroffen en worden tot ene verwoesting, zijner inwoners halve, daar zij in goddeloosheid en vijandschap volhouden, van wege de a) vrucht hunner handelingen¹⁾ van welke zij zich niet willen bekeren.

a) Jer. 21:14.

1) Als de roede heeft uitgediend, zal zij niet alleen verbroken, maar ook verbrand worden. Als de Gode vijandige wereldmacht, want Assyrië vertegenwoordigt ook deze, zal hebben volbracht wat God bedoeld heeft, zal zij zelf worden verbroken, zal haar heerschappij een einde hebben.

Assyrië heeft het niet gedaan om Gode te believen en te dienen, maar om zich zelf, en al hare vijandschap was in den grond der zaak vijandschap tegen God.

14. Gij dan, o Heere! trouwe, goede Herder Uws volks, tot wien ik, Uwe gelovige gemeente, door den mond van Uwen Profeet met het oog op zulk een zegen der toekomst bid a), weid Gij zelf door Uwen Gezalfde, dien Gij uit Bethlehem wilt zenden, Uw volk, en leid het tot dat dal met Uwen herdersstaf! Weid door het woord van Uwen mond de kudde Uwer erfenis, die Uw eigendom is en Uwe bescherming tegen hare vijanden nodig heeft, die, zo als ons Bileam (Num. 23:9 en Mozes Deut. 33:28) geprofeteerd heeft, alleenafgezonderd woont in het woud, onder Uwe bescherming afgezonderd van alle vijandige volken der wereld, in het midden van een vruchtbaar land¹⁾, liever, in het midden van Karmel. Laat ze overal op de schoonste weiden, op de vruchtbaarste plaatsen van Uw beloofd erfland weiden? als in Basan en Gilead, in het land ten oosten van den Jordaan, als in de dagen van ouds, toen Gij hen nog onder Mozes en Jozua door Uwen almachtigen arm in het bezit van het beloofde land bracht.

a) Micha 5:3

1) In het Hebr. Betoog Karmel, Beter: in het midden van Karmel. Karmel is het bekende gebergte, hetwelk rijk was aan weiden en bossen. Israël neemt hier de toevlucht tot den Heere

God, en houdt God aan de voorspellingen omtrent hen gedaan. Israël is een afgezonderd volk, hetwelk veilig woont te midden van overvloed. Hieraan herinnert de Kerk den Heere God en smeekt om de vervulling dier beloften en toezeggingen.

15. Ja, antwoordt de Heere, die steeds boven bidden en denken geeft, op zulk een gebed van de gelovige gemeente der toekomst: Ik zal haarin den laatsten tijd van volkomen ontferming weer a) wonderen doen zien, als in de dagen, toen gij door Mijne verlossende macht uit Egypteland, dat eerste wereldrijk, dat Mijn volk vijandig bejegende, een voorbeeld van alle wereldmacht, uittoogt. Zo zal Ik ook hun Mijne wondermacht laten zien, wanneer Ik uit de macht der wereld voor altijd red.

a) Joël 2:26, 30.

16. De Heidenen, die rondom wonen en in hun ongeloof vijandig zijn, zullen het zien, even als toen, en beschaamd zijn, van wege al hun macht, zij zullen tegenover die daden van den almachtigen God omtrent Zijn volk machteloos staan; zij zullen de hand op den mond leggen, in eerbiedige bewondering; hun oren zullen doof worden 1) van den donder der daden Mijner almacht.

1) Gelijk God Israël door de wonderen Zijner almacht verlost had uit Egypteland, alzo zou de Heere ook door Zijne wonderdaden Zijn volk verlossen uit deze nieuwe ellende. En dit zou alzo geschieden, dat de Heidenen stom en beschaamd zouden zijn. Zij zullen zwijgen als teken van de hoogste vrees voor de daden Gods.

17. Zij, de ongelovige heidenen, zullen dan in ootmoedige onderwerping onder Mijne almacht a), het stof lekken als de slangin het paradijs (Gen. 3:14); als kruipende dieren der aarde, wanneer men ze uit hun schuilhoeken uitdrijft, zullen zij zich beroeren uit hun sloten, zullen zij sidderend uit hun verblijfplaatsen te voorschijn komen, om voor Mijne genade, die alleen hulp en bescherming tegen het eeuwige verderf aanbiedt, te ontvluchten. Zij zullen allen te zamen met vervaardheid komen tot den HEERE, onzen God, die zo grote dingen aan Zijn veracht volk heeft gedaan, en bevende tot Hem snellen, en zij zullen voor U, o Heere! en Uwen toorn vrezen.

a) Ps. 72:9. Jes. 49:23.

Het antwoord des Heeren, dat Hij Zijn volk door den mond van Zijnen Profeet geeft, gaat hier ongemerkt over in ene aanspraak aan den Heere zelve, en brengt zo tot het volgende woord van lof en dank, dat, terugziende op de grote heerlijkheid van Gods genade en ontferming over Zijn volk en op de wijsheid van die zo zalig eindigende wegen, het Boek op 't liefelijkst sluit.

Hier toont de Profeet, dat er geen reden is, waarom de gelovigen zouden wanhopen in hun zwakheid, dewijl zij veeleer zich voor ogen moeten stellen de almachtige kracht Gods. Wel past het, dat zij met wantrouwen vervuld worden, opdat de kinderen Gods gevoelen mogen, dat zij niets zijn en volstrekt geen krachten hebben, maar zij moeten bij hun zwakheid niet

blijven volharden, maar veeleer opklimmen tot de kracht Gods, opdat zij er niet aan twijfelen, dat, wanneer deze openbaar wordt, de vijanden terstond verstomd worden.

18. Wie is onder alle machtigen in hemel en op aarde een God gelijk Gij, zo moet ik, Uw Profeet, uitroepen, met het oog op de beloofde verlossing van Uw volk uit alle zonde en ellende, met degenen, die Uwe vroegere verlossing uit Egypte beleefden (Ex. 15:11-12); een God, die de ongerechtigheid uit louter genade en barmhartigheid om Zijns zelf wil a) vergeeft, en de overtreding van het overblijfsel, het geredde boetvaardige gedeelte Zijner erfenis voorbijgaat? Hij houdt Zijnen toorn niet in eeuwigheid, want Hij heeft geen lust in den dood des zondaars maar aan goedertierenheid; Hij buigt Zich met welgevallen tot den zondaar in zijne armoede neer.

a) Ex. 34:6, 7.

Dat Micha hier op zijne naam zinspeelt, daarvoor spreekt vooral, dat hij het juist op deze plaats doet. Met vs. 18 begint het slot van het gehele Boek. De Profeet kon, als hij op zijnen naam ergens in zijn geschrift wilde zinspelen, dit nauwelijks ergens meer gepast doen, dan aan het begin van het verheven slotwoord.

Maar wat nog van veel groter betekenis is: in hetgeen in vs. 18 vv. wordt uitgesproken lag de oplossing der disharmonie, welke ten tijde van Micha tussen Israël en zijnen God was gekomen, en ook in de meer nabijzijnde toekomst als tijd des gerichts zal heersen. Het uitgesprokene in deze verzen vormt het fundament van alle beloften van het Boek over de herstelling van het voor zijnen afval gekastijde Israël, en was het tevens, waarop alle verwachtingen van Gods volk en alle verwachtingen van den profeet voor zijn geliefd volk als op den laatsten en enigen grond rusten. Dat de Heere de Onvergelijkelijke is, dat hij als degene, die getrouw aan den eed, den vaderen gezworen, aan het overblijfsel Zijner erfenis de zonden vergeeft, als de getrouwe Zondendelger de Onvergelijkelijke is, daarop kwam voor Israëls toekomst alles aan, daarin lag alleen de waarborg daarvoor, dat op den donkeren nacht des gerichts, die onveranderlijk noodzakelijk op het treurige heden moest volgen, de morgen van ene heerlijke verlossing zou aanbraken; dat was de rots en het enige steunpunt, waaraan zich ieder hart, dat over het toekomstige lot van Gods volk bevreesd was, waaraan zich het daarover diep bekommerde hart van den Profeet moest hechten, en, daaraan zich vasthoudende, kon het getroost den zwaren tijd te gemoet zien, die naderende was. Juist omdat de onvergelijkelijkheid God als van den Getrouwe aan Zijne beloften en daarom Barmhartige jegens het overblijfsel Zijns volk, die plaats tot de beloften van dit boek en tot de verwachtingen van Israël en van Micha innam, stelde de profeet die juist in de slotverzen van zijn Boek voor. In de heerlijke toekomstige verlossing van Israël blijkt het, dat de Heere als degene, die getrouw aan den eed den vaderen gedaan, aan het overblijfsel van Zijn volk zijne zonden vergeeft, de Onvergelijkelijke is, en juist daarin, dat hij dit is, heeft deze verlossing haren grond. De Profeet kon daarom met niets gepaster zijn Boek besluiten, dan met den lof der onvergelijkelijkheid van God, als den trouwen Vergever der zonden; met niets beters op de lippen kon het eindigen, dan met dien eeuwigen onveranderlijken en zekeren grond van alle belofte en verwachting.

Terwijl nu Micha bij het uitspreken van hetgeen het fundament van het toekomstig heil van Israël en van zijne eigene verwachtingen voor zijn volk was, op zijnen naam zinspeelde, nam hij dien als enen enigzins profetischen op; hij vond daarin ene soort van voorzegging van de toekomstige verlossing van Israël en een borg daarvoor. Niets was hem voor zijne profetische roeping dood, onverschillig, dat hij daarmee niet in betrekking zou hebben kunnen stellen, niet door hem zou hebben kunnen dienstbaar maken. Hij hield het niet voor zonder betekenis en toevallig, dat hij, een profeet, juist dien naam droeg, integendeel zag hij daarin, dat hij, die als profeet beloften van Israëls toekomstig heil moest uitspreken, juist dien verkregen had, een naam, die datgene uitdrukte, waarop de vervulling van alle deze beloften als op haren grond rustte, en wat voor deze een waarborg was, ene goddelijke leiding, welke ene soort van voorzegging in zich sloot.

19. Hij zal Zich daarom ook onzer eens weer ontfermen, en gelijk Hij eens den tiran Faraö heeft verslagen, en in de wateren der zee heeft doen zinken, zo zal Hij ook onze ongerechtigheden dempen, de macht en tyrannie onzer zonden, die ons als slaven en gebondenen tot dienstbaarheid en dood hebben medegesleept, onder onze voeten vertreden. Ja Gij zult al hun zonden eindelijk in de diepten der zee werpen, zodat zij daar als Faraö voor eeuwig begraven zijn.

Het is dus gene zo geringe zaak, maar een werk der goddelijke almacht, de macht der zonde, welke in het gericht tegen ons opstaat, ons veroordeelt, en ons aan zich wil onderwerpen, te verbreken.

20. Gij zult Jakob, het volk dat gij verkoren hebt, de trouw, de nauwkeurige vervulling der beloften aan Abraham, in wien Gij een verbond met Uw volk hebt gemaakt, de goedertierenheid geven, welke Gij ze voor eeuwig hebt verkoren, de genade, die Gij onzen vaders van oude dagen af gezworen hebt.

De eed van God, waartegen Micha hier aan het einde als tegen ene rots leunt, is die van Gen. 13:16 vv. Hoe God dien heeft gehouden deze men Luk. 1:72-75.

Het gehele slot van het Boek (vs. 18-20) is in elk opzicht met Rom. 11:33-36 te vergelijken. Even als Micha deze lofrede uitspreekt, nadat hij de grondeloze barmhartigheid Gods, welke uit het zondenlabyrinth van het volk Israël toch eindelijk een uitweg vol licht vindt, in 't voorgaande uit elkaar heeft gelegd, zo houdt ook Paulus, nadat hij het raadsbesluit Gods in Christus Jezus, en Israëls verhouding daartoe naar alle kanten besproken heeft, stil, en roept met het oog op Gods onnavorsbare genade, welke eindelijk alles heerlijk volbrengt, en Zich ook over Israël ontfermt (Rom 11:25 vv.), het lofgezag uit: "O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods!" .

De gelovigen bezitten de hoogste kennis, dewijl God bij hen Zijn verbond, wat niet verbroken kan worden, heeft gedeponeerd. En hieruit blijkt zo helder, dat de gelovigen niet uit hun eigen gemoed kunnen opmaken, hoedanig God is, maar het medelijden omhelzen, hetwelk Hij zelf in Zijn Woord aanbiedt. Indien God niet had gesproken derhalve, zouden wij wel iets in onze gemoederen kunnen ontvangen, omtrent Zijne genade, maar dit zou zwak en van geen

betekenis zijn. Doch waar Hij nu zelf ons verkondigt, dat Hij barmhartig is, daar is alle twijfel weggenomen. Deze orde houdt nu de Profeet vast. Want, zegt hij, gij zult Jakob de trouw en Abraham het medelijden geven, hetwelk gij aan de vaderen gezworen hebt. Alsof hij wil zeggen: Niet blindelijk verdichten we iets uit ons eigen gemoed, maar wij grijpen aan, wat Gij ons eenmaal hebt betuigd. Uw wil is ons in Uw Woord geopenbaard, steunende op Uw gunst zijn wij overtuigd van Uwe genadige vergiffenis, ook al staan wij op velerlei wijze tegen U schuldig.

Zowel door de waarheid als de goedertierenheid te noemen wijst de Profeet, of wilt ge de Kerk, op het Verbond Gods. Want uit kracht van dit Verbond is God niet alleen de Waarachtige en Getrouwe, zodat wij er op aan kunnen, wat Hij zegt en belooft, maar ook de goedertierene en genadige. De Apostel Paulus spreekt er dan ook van, dat de genadegiften en de roepinge God onberouwelijk zijn.

SLOTWOORD OP HET BOEK MICHA.

Ook Micha neemt onder de Profeten des O. Verbonds een zeer hoge plaats in, dewijl hij wijst, zowel op de zekerheid van Gods oordelen over den afval des volks, als op de komst van den Messias en het heil in Hem besloten, maar ook bepaalt bij de heerlijkheid, die in de toekomst zal geopenbaard worden, als aan de ellende een einde zal gekomen zijn, Israëls volk in genade aangenomen, en de bekering der Heidenen zal plaats grijpen.

Hij treedt op in Jeruzalem, inzonderheid in de dagen van Hizkia, een tijd, waarin het wel scheen, dat er voor Juda nog ene schonere toekomst was bereid, dewijl zijn koning, evenals David, den Heere vreesde en waarlijk bedoelde het volk te leiden in de sporen van recht en gerechtigheid.

Hij ziet echter, hoe innerlijk het volk verdorven is, en, gedreven door den H. Geest, voorspelt hij op bevel des Heeren de straf, die niet alleen over Israël, maar ook over Juda zal komen.

Hij ziet den gruwel der verwoesting komen, waardoor land en volk zal getroffen worden, maar hij weet ook, dat Gods Verbond vast staat, dat Zijne verkiezing onberouwelijk is, en daarom spreekt hij, evenzeer door God ingeleid, van herstel, van de tijden der genade.

Hij verkondigt den dag, waarop de Heere God Zijn volk zal bezoeken met den Opgang uit de hoogte, en een blik slaande op het einde der eeuwen, voorspelt hij de lieflijke zegepraal van den Christus Gods en de heerlijke toekomst van de Kerk.

En waar hij nu dit alles heeft voorspeld, daar verzamelt hij wat hij gesproken heeft in zijn Boek, opdat de grote hoofdinhoud zijner profetieën voor de toekomst als een heilige erfenis zou bewaard blijven, daar zorgt de H. Geest er voor, dat ook wat Micha sprak, niet verloren ging.